# Dogfen ir Cyhoedd

Mr Dylan Williams
Prif Weithredwr – Chief Executive

CYNGOR SIR YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL
Swyddfeydd y Cyngor - Council Offices
LLANGEFNI
Ynys Môn - Anglesey
LL77 7TW

Ffôn / tel (01248) 752500
Ffacs / fax (01248) 750839

| RHYBUDD O GYFARFOD | NOTICE OF MEETING |
|---|---|
| **PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO** | **PARTNERSHIP AND REGENERATION SCRUTINY COMMITTEE** |
| **DYDD MAWRTH,<br>20 IONAWR 2026 am 2.00 o'r gloch yp** | **TUESDAY,<br>20 JANUARY, 2026 at 2.00 pm** |
| **CYFARFOD HYBRID - YSTAFELL BWYLLGOR, SWYDDFEYDD Y CYNGOR, LLANGEFNI AC YN RHITHIOL DRWY ZOOM** | **HYBRID MEETING - COMMITTEE ROOM, COUNCIL OFFICES, LLANGEFNI AND VIRTUALLY THROUGH ZOOM** |
| **Swyddog Pwyllgor — Mrs Mairwen Hughes 01248 752518** | **Committee Officer** |

**AELODAU / MEMBERS**
Cynghorwyr / Councillors:-

***Y Grwp Annibynnol/The Independent Group***

Gwilym O Jones ***(Is-gadeirydd/Vice-Chair)***

**Plaid Cymru / The Party of Wales**

Non Dafydd, Euryn Morris, John Ifan Jones, Dylan Rees (**Cadeirydd/Chair**), Margaret M Roberts, Ken Taylor, Sonia Williams

**Annibynnwyr Môn/Anglesey Independents**

Douglas Fowlie, Derek Owen, Liz Wood

**Llafur Cymru/Welsh Labour**

Pip O'Neill

**Aelodau Ychwanegol/Additional Members (gyda hawl pleidleisio ar faterion addysg/with voting rights in respect of educational matters) Mrs Wenda Owen (Yr Eglwys yng Nghymru/The Church in Wales), Kathryn Seeney -(Rhiant Llywodraethwr – Sector Ysgolion Cynradd/Parent Governor – Primary Schools Sector), Christina Williams-(Rhiant Llywodraethwyr – Sector Ysgolion Uwchradd ac ADY/Parent Governor – Secondary Schools Sector and ALN) Mr John Tierney (Yr Eglwys Babyddol Rufeinig/The Roman Catholic Church) Aelod Cyfetholedig/Co-opted Member (Dim Hawl Pleidleisio/No Voting Rights) Mr. Dafydd Gruffydd ( Rheolwr Gyfarwyddwr/Managing Director - Menter Môn)**

*Nodwch os gwelwch yn dda bod cyfarfodydd y Pwyllgor yn cael eu ffrydio ar gyfer eu darlledu'n fyw a'u darlledu ar wefan y Cyngor.  Mae'r Awdurdod yn Rheolydd Data dan y Ddeddf Diogelu Data a bydd data a gesglir yn ystod y ffrydio byw hwn yn cael ei gadw'n unol â pholisi cyhoeddedig yr Awdurdod.*

**R H A G L E N**

**1** **YMDDIHEURIADAU**

**2** **DATGANIAD O DDIDDORDEB**

Derbyn unrhyw ddatganiad o ddiddordeb gan unrhyw Aelod neu Swyddog parthed unrhyw eitem o fusnes.

**3** **COFNODION** (Tudalennau 1 - 24)

Cyflwno, i'w cadarnhau, gofnodion y cyfarfodydd canlynol :-

**4** **DIOGELU CORFFORAETHOL** (Tudalennau 25 - 122)

Cyflwyno adroddiad gan y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol.

**5** **BWRDD GWASANAETHAU CYHOEDDUS GWYNEDD AC YNYS MÔN** (Tudalennau 123 - 138)

**6** **BLAEN RAGLEN WAITH 2025/2026** (Tudalennau 139 - 146)

Cyflwyno adroddiad gan y Swyddog Sgriwtini.

# PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO

## Cofnodion y cyfarfod hybrid a gynhaliwyd ar 13 Tachwedd 2025

| | |
|---|---|
| **PRESENNOL:** | Cynghorydd Gwilym O Jones (Is-gadeirydd yn y Gadair)<br><br>Cynghorwyr Non Dafydd, Douglas M Fowlie, Euryn Morris, Derek Owen, Margaret Murley Roberts, Ken Taylor, Sonia Williams a Liz Wood (gadawodd y cyfarfod am 10.45 am)<br><br>Cynghorydd Dafydd Roberts – Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg<br><br>**Aelodau Cyfetholedig**<br><br>Mr John Tierney (Yr Eglwys Gatholig,<br>Ms Kathryn Seeney – Rhiant-lywodraethwr – Sector Ysgolion Cynradd,<br>Ms Christina Williams – Rhiant-lywodraethwr – Sector Ysgolion Uwchradd ac ADY. |
| **WRTH LAW:** | Dirprwy Brif Weithredwr,<br>Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc,<br>Pennaeth Democratiaeth,<br>Arweinydd Strategol (Uwchradd) (ED),<br>Swyddog Sgriwtini (EA),<br>Swyddog Pwyllgor (MEH),<br>Swyddog Gwasanaethau Pwyllgor Gweddarlledu (FT). |
| **YMDDIHEURIADAU:** | Y Cynghorwyr Pip O'Neill a Dylan Rees<br><br>Prif Weithredwr<br>Y Cynghorydd Alun Roberts – Aelod Portffolio Hamdden, Twristiaeth, Morwrol ac Eiddo |
| **HEFYD YN BRESENNOL:** | **Aelodau Portffolio**<br><br>Y Cynghorydd Neville Evans – Aelod Portffolio Gwasanaethau Oedolion,<br>Y Cynghorydd Robin Williams – Dirprwy Arweinydd y Cyngor ac Aelod Portffolio Cyllid, Busnes Corfforaethol a Phrofiad Cwsmeriaid |

---

Gan fod y Cadeirydd wedi ymddiheuro na fyddai’n bresennol, yr Is-gadeirydd, y Cynghorydd Gwilym O Jones oedd yn y Gadair.

Penodwyd y Cynghorydd Sonia Williams yn Is-gadeirydd ar gyfer y cyfarfod hwn yn unig.

## 1 YMDDIHEURIADAU

Fel y nodwyd uchod.

## 2 DATGAN DIDDORDEB

Dim un datganiad wedi'i dderbyn.

## 3 COFNODION

Cadarnhawyd bod cofnodion y cyfarfod blaenorol a gynhaliwyd ar 14 Hydref, 2025 yn gywir, yn amodol ar welliant nad oedd y Cynghorydd Fowlie yn codi cwestiwn yng Nghyngor Cymuned Aberffraw bod Menter Môn wedi gwerthu Cegin Llys Llewelyn i ariannu'r bwlch mewn pensiynau, ond cododd Cynghorydd Sir arall y mater.

**Pwyntiau gweithredu sy'n deillio o'r cyfarfod a gynhaliwyd ar 14 Hydref, 2025:-**

**Eitem 4 – Partneriaeth Strategol – Menter Môn**

**Cam gweithredu 1** – Monitro a gwerthuso effeithiolrwydd gweithio gyda Menter Môn ac Aelodau Lleol i gryfhau a ffurfioli'r broses, gan nodi meysydd gwella.

Yn dilyn trafodaethau gyda'r Prif Weithredwr, Arweinydd y Cyngor a Rheolwr Gyfarwyddwr Menter Môn, codwyd y mater yng nghyfarfod Arweinwyr y Grŵp wedyn.  Derbyniwyd bod angen rhannu gwybodaeth gydag Aelodau o'u Grŵp i wella dealltwriaeth o'r anghenion a'r cyfleoedd o fewn cymunedau lleol.

**Eitem 5 – Adroddiad Blynyddol Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Gwynedd a Môn 2024/2025**

**Cam gweithredu 1** – Cynnwys y dangosfwrdd yn yr Adroddiad Blynyddol nesaf i fesur a dangos cynnydd ac effaith prosiectau, gan gymharu'r perfformiad ar ddechrau a diwedd y flwyddyn ag Uwch Swyddog Gweithredol Diogelwch Cymunedol Gwynedd ac Ynys Môn.

Mae'r Uwch Swyddog Gweithredol Diogelwch Cymunedol wedi cadarnhau y bydd y wybodaeth yn cael ei chynnwys, fel y nodwyd uchod, yn yr Adroddiad Blynyddol nesaf.

**Cam gweithredu 2** – Diweddaru Aelodau'r Pwyllgor yn dilyn cyfarfod gyda'r Bwrdd Iechyd ar 7 Tachwedd, 2025 mewn perthynas â'r gostyngiadau arfaethedig mewn gwasanaethau Therapi Galwedigaethol ledled yr Ynys oherwydd cyfyngiadau ariannu.

**CAMAU AR Y GWEILL**

**Cam gweithredu 3 –** Y Prif Weithredwr i ymgysylltu â Chyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Deiliad Portffolio perthnasol i sicrhau bod pryderon ynghylch yr effaith ar y gostyngiadau arfaethedig i Wasanaethau Galwedigaethol mewn llawer o feddygfeydd ar Ynys Môn yn cael eu hadlewyrchu yn y broses ymgynghori. **CAMAU AR Y GWEILL**

**4 CANLLAWIAU GWELLA YSGOLION : FFRAMWAITH AR GYFER GWERTHUSO, GWELLA AC ATEBOLRWYDD**

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc a oedd yn amlinellu'r Canllawiau Gwella Ysgolion : fframwaith ar gyfer gwerthuso, gwella ac atebolrwydd, i'w ystyried gan y Pwyllgor.

Dywedodd Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg, gan fod GwE wedi dod i ben, mai'r Gwasanaeth Dysgu oedd yn gyfrifol am y gwasanaeth cefnogi ysgolion. Mae'r pwyslais ar hunanwerthuso a gweithio â chydweithwyr ac mae gwaith eisoes wedi digwydd o fewn y Gwasanaeth Dysgu gan fod arferion da wedi'u sefydlu.

Rhoddodd yr Arweinydd Strategol (Uwchradd) gyflwyniad byr i'r cyfarfod ar y Canllawiau Gwella Strategol a fydd yn cael eu gweithredu ym mis Mawrth 2026. Nododd fod y ddogfen yn tanlinellu pwysigrwydd cydweithrediad Tîm Môn ar Ynys Môn. Nodwyd bod nodau ac amcanion y ddogfen yn :-

- Codi ymwybyddiaeth o gynnwys yr adroddiad
- Amlinellu'r disgwyliadau ar ysgolion a Chyrff Llywodraethu
- Amlinellu'r gwasanaethau, y strwythur newydd a sut i gefnogi'r ysgolion
- Cyfrifoldebau Awdurdodau Lleol

Nododd fod y Canllawiau Gwella Ysgolion drafft wedi'u cyhoeddi yn 2022, ond ar ôl terfynu'r Consortia Gwella Ysgolion cyhoeddwyd drafft wedi'i ddiweddaru yn amlinellu'r cyfrifoldebau sy'n cael eu trosglwyddo i'r Awdurdod Lleol. Nod y ddogfen a Llywodraeth Cymru yw bod ysgolion yn gweithredu fel Cymunedau Dysgu, a'u bod yn hunan-wella, sy'n arwain at lai o ddibyniaeth ar gefnogaeth ganolog. Mae clystyrau ysgolion eisoes yn gweithio gyda'i gilydd ar Ynys Môn ac mae cynlluniau cydweithredol wedi'u rhoi ar waith gyda Phenaethiaid a staff yn craffu ar ei gilydd ac yn rhoi adborth. Canolbwyntiodd yr Awdurdod Lleol ar gymorth ar gyfer ymddygiad, lles emosiynol ac iechyd meddwl, ADY, presenoldeb, adnoddau dynol, cyllid, adeiladau, datblygu'r Gymraeg a chymorth comisiynu ar gyfer addysgu a dysgu, datblygu arweinyddiaeth a chynllunio'r cwricwlwm. Amlinellwyd y disgwyliadau ar gyfer gweithredu'r adroddiad erbyn mis Mawrth 2026 i'r Pwyllgor a nodwyd bod gwaith sylweddol eisoes wedi'i wneud gan yr Awdurdod Lleol i fynd i'r afael â'r disgwyliadau yn yr adroddiad. Y pwyslais yw bod ysgolion yn hunan-wella ac yn gwneud gwell defnydd o'r adnoddau sydd ar gael. Mae'r Fframwaith yn nodi bod ysgolion yn cael eu dal yn uniongyrchol atebol am ansawdd y ddarpariaeth a chynnydd dysgwyr gan y Cyrff Llywodraethu ac Estyn. Mae adroddiadau Estyn ac amlder arolygiadau yn newid gydag arolygiad craidd bob 6 blynedd ynghyd ag arolygiad interim bob 3 blynedd i archwilio'r cynnydd. Bydd perthnasoedd gwaith agos rhwng ysgolion a'r Awdurdod Lleol yn darparu cefnogaeth yn seiliedig ar Gynlluniau Datblygu Ysgolion ar gyfer blaenoriaethau

gwella.  Bydd trefn effeithiol o hunanwerthuso er mwyn mesur cynnydd a gwelliannau parhaus ac i sicrhau bod ysgolion yn nodi'r blaenoriaethau cywir; mae gan Lywodraethwyr Ysgolion ran hanfodol i sicrhau bod blaenoriaethau'n cael eu nodi.  Pwysleisiwyd atebolrwydd a rôl yr Awdurdod Lleol ynghyd â'r negeseuon allweddol i'r Pwyllgor a gynhwyswyd yn y cyflwyniad.

Wrth ystyried yr adroddiad, trafododd y Pwyllgor y prif faterion canlynol :-

- Cyfeiriwyd at y ffaith y bydd mwy o gyfrifoldebau yn cael eu rhoi ar Lywodraethwyr ysgolion oherwydd y Canllawiau Gwella Ysgolion newydd. Gofynnwyd a fydd hyfforddiant ychwanegol ar gael i Lywodraethwyr ac a ydyn nhw'n ymwybodol o'r cyfrifoldeb ychwanegol y bydd ganddynt.  Mewn ymateb, dywedodd yr Arweinydd Strategol (Uwchradd) fod rhaglen hyfforddi gynhwysfawr ar gael i Lywodraethwyr Ysgolion.  Nododd y gallai'r Gwasanaeth Dysgu fynychu cyfarfodydd y Llywodraethwr i dynnu sylw at y disgwyliadau o fewn y Canllawiau Gwella Ysgolion.
- Gofynnwyd a oedd llais y disgyblion, y rhieni a'r gymuned wedi'i ystyried o fewn y Canllawiau.  Mewn ymateb, dywedodd yr Arweinydd Strategol (Uwchradd) fod hyrwyddo ysgolion sy'n canolbwyntio ar gymunedau yn rhan allweddol o'r ddogfen i sicrhau bod ysgolion yn meithrin partneriaethau cryf gyda theuluoedd a chymunedau ac yn cefnogi ac yn hyrwyddo cynhwysiant.  Mae'r ddogfen yn tynnu sylw at yr angen i ymgysylltu â phlant a phobl ifanc a rhieni i greu perthynas. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod disgwyliad clir i'r Penaethiaid ymgysylltu â'r gymuned, rhieni a rhanddeiliaid.
- Gofynnwyd a fydd y ddarpariaeth newydd yn ddigonol i fynd i'r afael ag anghenion ysgolion ar ôl i ddarpariaeth GwE ddod i ben.  Mewn ymateb, dywedodd yr Arweinydd Strategol (Uwchradd) fod rhai staff wedi trosglwyddo o GwE i'r Awdurdod Lleol.  Nododd y bydd staff yr Awdurdod Lleol yn parhau i ymweld ag ysgolion ac os oes angen arbenigedd ychwanegol gellir darparu'r adnodd. Mae rhaglen datblygu proffesiynol yn cael ei chynnal ar hyn o bryd.
- Gofynnwyd a fydd y ddarpariaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) yn cael ei hystyried pan fydd y cydweithio rhwng Gwynedd ac Ynys Môn yn dod i ben. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc y bydd y gwasanaeth newydd o dan yr Awdurdod Lleol yn cael ei sefydlu ac yn weithredol erbyn mis Medi 2026, a bydd manylion ar gael maes o law. Dywedodd y Dirprwy Brif Weithredwr fod y ddarpariaeth ADY yn her sylweddol i'r Awdurdod Lleol a bydd cynlluniau'n cael eu rhoi ar waith i fynd i'r afael â'r ddarpariaeth.   Cyfeiriwyd ymhellach at y ffaith bod Canolfan Addysg y Bont yn llawn; mae llawer o blant ag ADY ac anghenion dwys o fewn yr ysgolion prif ffrwd.  Ystyrid bod angen mynd i'r afael â'r mater ar frys. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod prosesau ar waith i leoli plant ag ADY yng Nghanolfan Addysg y Bont, ar gyfer disgyblion cymwys, fodd bynnag, mae darpariaeth ADY yn her genedlaethol.  Dywedodd Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg fod angen adnoddau ychwanegol gan Lywodraeth Cymru i fynd i'r afael â'r pwysau ar Awdurdodau Lleol o ran darpariaeth ADY.  Dywedodd y Dirprwy Brif Weithredwr y bydd angen i'r Awdurdod roi darpariaeth ar waith ar gyfer ADY cyn i'r cydweithio â Gwynedd ac Ynys Môn ddod i ben ym mis Awst 2026.   Mae trafodaethau wedi'u cynnal gyda Gweinidog Addysg Llywodraeth Cymru yn codi materion darpariaeth ADY a gofynion cyllido.

- Cyfeiriwyd at y ffaith bod Cynorthwywyr Addysgu yn gorfod darparu cymorth i blentyn sydd â gofynion ADY ynghyd â phlant sydd angen cymorth a rennir mewn ysgolion. Ystyrid bod angen cyflogi Cynorthwywyr Addysgu am fwy na blwyddyn gan fod angen sefydlogrwydd ar blant ag ADY. Codwyd cwestiynau ynglŷn â sut mae'r Awdurdod Lleol yn bwriadu rhoi sylw i'r diffyg adnoddau ariannol i fynd i'r afael â'r angen i gyflogi staff ar sail fwy parhaol. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod cyllid yn achos pryder, a bod y mater wedi'i godi yn CLILC a gyda Gweinidog Addysg Llywodraeth Cymru. Dywedodd fod y Pwyllgor eisoes wedi ysgrifennu at Lywodraeth Cymru ynghylch y mater. Nododd y dylai pob disgybl gael yr un cyfle i gyrraedd eu llawn botensial.
- Cyfeiriwyd at y ffaith fod nifer uchel o staff newydd wedi'u cyflogi yn y Gwasanaeth Dysgu yn ddiweddar a bod angen gwybod yn glir pwy sy'n gyfrifol am wahanol ddarpariaethau o fewn y gwasanaeth. Codwyd cwestiynau ynghylch a yw'n glir pwy sy'n gyfrifol am ddarpariaeth benodol o fewn y Gwasanaeth Dysgu ac a allai diffyg eglurder effeithio ar gyfathrebu a darparu gwasanaeth. Codwyd cwestiynau pellach ynghylch a fu newidiadau staff o fewn swyddi'r Swyddogion Lles yn y Gwasanaeth Dysgu gan fod angen cysondeb wrth ddelio â disgyblion. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod gwybodaeth yn cael ei rhoi i ysgolion ynglŷn â'r newidiadau o fewn y Gwasanaeth Dysgu. Nododd fod newidiadau wedi bod gyda swyddi Swyddogion Lles wrth i staff adael y gwasanaeth.

**PENDERFYNWYD :-**

- **Nodi goblygiadau'r canllawiau cenedlaethol a'r disgwyliadau ar awdurdodau lleol wrth gyfrannu at welliant ysgolion, yn enwedig rôl sgriwtini;**
- **Nodi swyddogaethau allweddol y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio (fel y gwaith craffu dynodedig ar faterion addysg) i ganolbwyntio ei waith craffu (drwy'r Panel Sgriwtini Addysg) ar fesur effaith y gefnogaeth a ddarperir i ysgolion gan y Gwasanaeth Dysgu.**

## 5 ADRODDIAD CYNNYDD : PANEL SGRIWTINI ADDYSG

Dywedodd Cadeirydd y Panel Sgriwtini Addysg, y Cynghorydd Gwilym O Jones mai hwn yw chweched adroddiad cynnydd y Panel sy'n cynnwys cyfnod Chwefror – Hydref 2025. Nododd fod y Panel wedi cyfarfod ar dri achlysur ynghyd â gwaith maes gan yr Aelodau oedd yn mynychu ysgolion yn ystod y cyfnod hwn yn dilyn argymhellion yr Adolygiad Sgriwtini ym mis Gorffennaf 2024. Nododd fod y Panel wedi ystyried y materion canlynol:-

- Cwricwlwm yng Nghymru
- Hunanwerthuso Effaith y Panel Sgriwtini Addysg
- Pontio Effeithiol – parodrwydd i ddysgu
- Diogelu Corfforaethol – cyfraniad ysgolion
- Gwella presenoldeb

- Rhaglen Waith y Panel Sgriwtini ar gyfer y cyfnod Chwefror 2025 – Hydref2025

Wrth ystyried yr adroddiad, trafododd y Pwyllgor y prif faterion canlynol :-

- Gofynnwyd a fydd y Panel Sgriwtini Addysg yn ymgymryd â rhaglen dreigl o fynychu gwaith maes ym mhob Ysgol Gynradd ac Uwchradd ar yr Ynys. Mewn ymateb, dywedodd y Cadeirydd fod Aelodau'r Panel Sgriwtini Addysg yn ymroi i waith maes yn yr ysgolion. Nodwyd mai adnoddau ariannol sydd ar gael i ysgolion yw un o'r prif faterion pan fydd y Panel yn mynychu'r ysgolion. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod Aelodau'r Panel Sgriwtini Addysg eisoes yn ymweld ag ysgolion cyn argymhellion yr Adolygiad Sgriwtini. Roedd yn rhagweld y byddai'r Aelodau yn mynychu cymaint o ysgolion â phosibl maes o law. Fodd bynnag, ni fydd Aelodau yn ymweld â'r ysgolion y maent yn Llywodraethwyr arnynt fel rhan o'u gwaith. Dywedodd y Pennaeth Democratiaeth mai rôl y Panel Sgriwtini Addysg yw ystyried y themâu sgriwtini ac nad oes angen mynd i bob ysgol. Bydd y Panel yn adolygu samplau o'r themâu hynny wrth ymweld ag ysgol benodol.
- Cyfeiriwyd at ystadegau presenoldeb yn benodol mewn Ysgolion Uwchradd. Codwyd cwestiynau ynghylch a fyddai'r ystadegau presenoldeb yn gwella pe bai disgyblion â rhesymau h.y. problem iechyd, yn cael eu tynnu o'r ystadegau hynny. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc mai ffocws y Panel Sgriwtini Addysg yw adolygu'r gwasanaeth a ddarperir i ysgolion i wella presenoldeb. Mae'r Swyddogion Lles yn gwneud gwaith i fesur y rhesymau dros absenoldebau o'r fath o'r ysgolion. Nododd ei bod yn briodol i Lywodraethwyr ofyn cwestiynau o'r fath yng Nghyfarfodydd Llywodraethwyr Ysgolion. Mae'r Gwasanaeth Dysgu hefyd yn gweithio'n agos gyda'r Tîm Plant a Theuluoedd i gefnogi plentyn nad yw'n gallu mynychu'r ysgol. Dywedodd y Dirprwy Brif Weithredwr fod rôl i ysgolion unigol amlygu a mynd i'r afael â phryderon ynghylch presenoldeb yn eu hysgolion.
- Cyfeiriwyd at y gwaith maes a wnaed gan y Panel Sgriwtini Addysg wrth fynychu ysgolion. Ystyrid y dylid rhoi cyfle i Aelodau fynychu'r ysgolion y maent yn Llywodraethwyr arnynt. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc y dylai Aelodau, yn eu rôl fel Llywodraethwyr, fynychu eu hysgolion eu hunain a chymryd rhan mewn hunanwerthuso. Mae hyn yn arfer da.
- Cyfeiriwyd at y ffaith fod staff ysgolion yn ymgymryd â gwaith lles oherwydd tlodi yn yr ysgolion. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod mynd i'r afael â thlodi yn fater i bawb a bod angen i Lywodraethwyr Ysgolion ystyried blaenoriaethau eu hysgol i liniaru tlodi. Bydd y Gwasanaeth Dysgu yn cynnal trafodaeth gydag ysgolion i ganfod eu strategaethau i fynd i'r afael â thlodi yn y flwyddyn newydd.
- Tra bod y Panel Sgriwtini Addysg wedi craffu ar waith y Gwasanaeth Dysgu, gofynnwyd pa sicrwydd y gellir eu rhoi bod y gwasanaeth yn ystyried ac yn gweithredu ar argymhellion y Panel ar lefel ymarferol ac a fydd adroddiadau dilynol yn amlinellu'r camau a gymerwyd mewn ymateb i'r materion a godwyd. Sicrhaodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc y bydd materion a godwyd gan y Panel Sgriwtini Addysg yn cael eu trafod a'u hadrodd yn ôl i'r Panel a'r Aelod Portffolio.
- Cyfeiriwyd at y ffaith y byddai'n fanteisiol trefnu Sesiwn Briffio i fynd i'r afael â'r materion a godwyd.

**PENDERFYNWYD nodi'r cynnydd a wnaed yn ystod y cyfnod diwethaf o ran gwaith y Panel Sgriwtini Addysg.**

## 6 BLAEN RAGLEN WAITH Y PWYLLGOR AR GYFER 2025/2026

Cyflwynwyd adroddiad y Swyddog Sgriwtini sy'n nodi Blaenraglen Waith ddangosol y Pwyllgor Partneriaeth ac Adfywio ar gyfer 2025/2026 i'w ystyried.

**PENDERFYNWYD cytuno ar y fersiwn bresennol o'r Blaenraglen Waith ar gyfer 2025/2026, gan gynnwys y diwygiadau a nodwyd.**

Daeth y cyfarfod i ben am 11.45am

**Y CYNGHORYDD GWILYM O JONES**
**IS-GADEIRYDD YN Y GADAIR**

This page is intentionally left blank

## PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO

## Cofnodion y cyfarfod hybrid a gynhaliwyd ar 26 Tachwedd 2025

| | |
|---|---|
| **PRESENNOL:** | Cynghorydd Dylan Rees (Cadeirydd)<br>Cynghorydd Gwilym O Jones (Is-gadeirydd)<br><br>Cynghorwyr Non Dafydd, Douglas M Fowlie, John Ifan Jones, Pip O'Neill, Derek Owen, Margaret M Roberts, Ken Taylor a Liz Wood |
| **WRTH LAW:** | Prif Weithredwr,<br>Pennaeth Gwasanaethau Oedolion<br>Pennaeth Democratiaeth,<br>Swyddog Sgriwtini (EA),<br>Swyddog Pwyllgor (MEH),<br>Swyddog Gwasanaethau Pwyllgor Gweddarlledu (FT). |
| **YMDDIHEURIADAU:** | Cynghorydd Euryn Morris<br><br>Cynghorydd Alun Roberts – Aelod Portffolio Hamdden, Twristiaeth, Morwrol ac Eiddo;<br>Cynghorydd Dafydd Roberts – Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg;<br>Cynghorydd Robin Williams – Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio Cyllid, Busnes Corfforaethol a Phrofiad y Cwsmer.<br><br>Dirprwy Brif Weithredwr,<br>Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol |
| **HEFYD YN BRESENNOL:** | **Aelodau Portffolio**<br><br>Cynghorydd Neville Evans – Aelod Portffolio Gwasanaethau Oedolion;<br>Cynghorydd Carwyn Jones – Aelod Portffolio Tai a Diogelwch Cymunedol;<br>Cynghorydd Dyfed W Jones – Aelod Portffolio Plant, Pobl Ifanc a Theuluoedd;<br>Cynghorydd Nicola Roberts – Aelod Portffolio Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd;<br>Cynghorydd Ieuan Williams – Aelod Portffolio Priffyrdd, Gwastraff a Newid Hinsawdd.<br><br>Mr Dyfed Edwards – Cadeirydd Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (mewn perthynas ag eitem 3)<br><br>Mr Paul Andrew – Cyfarwyddwr Gweithrediadau IC (Gorllewin) – Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (mewn perthynas ag eitem 3) |

Ms Emma Wood – Prif Weithredwr a Ms Estelle Hitchon – Cyfarwyddwr Partneriaeth ac Ymgysylltu Ymddiriedolaeth Brifysgol GIG Gwasanaethau Ambiwlans Cymru (mewn perthynas ag eitem 4)

---

**1 YMDDIHEURIADAU**

Fel y nodwyd uchod.

**2 DATGAN DIDDORDEB**

Dim un datganiad wedi’i dderbyn.

**3 CRAFFU AR BARTNERIAETHAU STRATEGOL - BWRDD IECHYD PRIFYSGOL BETSI CADWALADR.**

Croesawodd y Cadeirydd Mr Dyfed Edwards, Cadeirydd Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr a Mr Paul Andrew – Cyfarwyddwr Gweithrediadau IC (Gorllewin) – Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr i'r cyfarfod.

Rhoddodd Mr Paul Andrew gyflwyniad byr i'r Pwyllgor ar y bartneriaeth gref rhwng y Bwrdd Iechyd a'r Awdurdod sy’n rhannu’r yn ffocws, sef gwella iechyd, annibyniaeth a lles i drigolion Ynys Môn.

Wrth ystyried yr adroddiad, trafodwyd y pwyntiau canlynol gan y Pwyllgor:-

- Cyfeiriwyd at y siom yn lleol bod uned pedwar gwely Hosbis Dewi Sant yn Ysbyty Penrhos Stanley wedi cau yn ddiweddar. Codwyd cwestiynau ynghylch a fydd yr uned pedwar gwely yn cael ei throsglwyddo er mwyn darparu gwelyau ychwanegol yn yr ysbyty. Mewn ymateb, dywedodd Mr Andrew fod yr uned pedwar gwely yn darparu therapïau ac adnoddau eraill i gleifion sydd yn yr ysbyty ar hyn o bryd. Nododd fod adnodd un gwely ar gael yn yr Hosbis yn Llandudno.
- Cyfeiriwyd at wydnwch y ddwy bont ar draws Afon Menai. Codwyd cwestiynau ynghylch a oes gan y Bwrdd Iechyd gynlluniau gweithredu ar waith i fynd i'r afael â senario lle byddai’r ddwy bont yn cael eu cau a bod angen trosglwyddo cleifion, mewn argyfwng, i Ysbyty Gwynedd. Codwyd cwestiynau pellach gan ofyn a oes darpariaeth ar gael yn Ysbyty Cefni ac Ysbyty Penrhos Stanley ac a oes angen buddsoddi yn y ddau ysbyty hyn i ddelio â sefyllfa fel hon. Mewn ymateb, dywedodd Mr Dyfed Edwards fod y Bwrdd Iechyd wedi ymateb i'r ymgynghoriad gan Lywodraeth Cymru gan dynnu sylw at y pryderon y gallai'r ddwy bont gau oherwydd gwyntoedd cryfion neu unrhyw argyfwng arall. Dywedodd fod nifer o staff y Bwrdd Iechyd yn byw ar yr Ynys ac yn gorfod croesi'r pontydd yn ôl a blaen i'r gwaith bob dydd. Nododd fod y buddsoddiad mewn darpariaethau lleol yn bwysig er mwyn i gleifion dderbyn eu triniaeth a chael eu cefnogi. Dywedodd Mr Andrew fod cynlluniau parhad busnes (Grŵp Rheoli Tactegol) ar waith pe bai'r senario yn digwydd a bod y ddwy bont ar draws Afon Menai yn cau.

- Yn ystod y cyflwyniad adroddwyd bod perthynas waith gadarn rhwng y Bwrdd Iechyd a'r Cyngor hwn. Codwyd cwestiynau ynglŷn â'r ddarpariaeth gan y Gweithwyr Cymdeithasol o'r Awdurdod Lleol wrth ofalu am gleifion yn Ysbyty Gwynedd. Mewn ymateb, dywedodd Mr Andrew fod newid wedi bod yn y model o weithio rhwng iechyd a gofal cymdeithasol ers y ddwy flynedd ddiwethaf gyda Gweithwyr Cymdeithasol yn yr ysbyty. Nododd ei bod yn amlwg nad oedd angen i bob claf gael ei weld gan Weithiwr Cymdeithasol a bod gwelyau'n cael eu blocio wrth i'r claf aros i gael ei weld gan Weithiwr Cymdeithasol. Dywedodd y Pennaeth Gwasanaethau Oedolion fod darpariaeth AmAdref ar gael gyda Gweithwyr Cymdeithasol yn gofalu am gleifion yn Ysbyty Gwynedd i drefnu'r llwybr gofal sydd ei angen ar unigolyn wrth ddychwelyd adref. Mae'r Tîm Ailalluogi hefyd yn gofalu am gleifion yn Ysbyty Gwynedd i sicrhau bod cleifion yn derbyn y pecyn gofal cywir. Dywedodd ei bod yn bwysig bod y cleifion yn ddiogel pan maent yn dychwelyd adref ac nad oes rhaid iddynt ddychwelyd i'r ysbyty. Ychwanegodd fod Dangosfwrdd Gofal wedi'i greu i hwyluso gofynion anghenion gofal unigol ac i sicrhau nad yw pobl yn aros yn yr ysbyty am fwy o amser nag sydd raid.
- Codwyd cwestiynau ynglŷn â gwaith y Timau Cymunedol mewn gwahanol ardaloedd o'r Ynys. Mewn ymateb, dywedodd y Pennaeth Gwasanaethau Oedolion fod Timau Cymunedol yn hwyluso'r llwybr gofal o fewn y cartref i gleifion, gyda'r prif ffocws ar osgoi gorfod derbyn pobl i'r ysbyty os nad yw pobl yn gallu cael eu cefnogi yn eu cartref. Codwyd cwestiynau pellach ynglŷn â'r rhwymedigaethau o derfynu'r trefniadau gyda'r Groes Goch. Mewn ymateb, dywedodd Mr Andrew fod y Bwrdd Iechyd o'r farn ei bod yn amserol i'r bwrdd ystyried gwasanaeth arall. Mae'r trefniadau ariannu'n golygu y gellir darparu oriau estynedig, ac mae darpariaeth fewnol hefyd ar gael. Nododd fod adborth cadarnhaol ar gyfer y ddarpariaeth newydd.
- Cyfeiriwyd at ddiffyg darpariaeth ddeintyddol i blant, ac nad yw rhai deintyddion yn cofrestru plant. Mewn ymateb, dywedodd Mr Andrew fod proses dendro ar gyfer darpariaeth ddeintyddol yn cael ei chynnal ar hyn o bryd gan y Bwrdd Iechyd, a'r gobaith yw y bydd canlyniad cadarnhaol yn deillio o'r broses hon.
- Cyfeiriwyd at y ffaith bod y data a gyhoeddwyd ar gyfer amseroedd aros am driniaethau gan Lywodraeth Cymru wedi cael ei ohirio oherwydd nad yw Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr wedi darparu gwybodaeth o fewn yr amserlen benodedig. Mewn ymateb, dywedodd Mr Dyfed Edwards fod y Bwrdd Iechyd wedi gwneud camgymeriadau wrth gyflwyno data ar gyfer amseroedd aros a bod hyn bellach wedi'i gywiro. Bydd y data yma yn cael ei gyhoeddi ar wefan y llywodraeth maes o law.
- Codwyd cwestiynau ynglŷn â pha fesurau fydd yn cael eu cymryd ar gyfer therapi ac asesu plant ag anghenion dysgu ychwanegol ar Ynys Môn a pha ddarpariaeth sydd ar waith i leihau amseroedd aros. Mewn ymateb, dywedodd Mr Andrew nad oedd ganddo'r wybodaeth ac y byddai'n rhaid iddo ddod yn ôl gyda'r manylion angenrheidiol.
- Codwyd cwestiynau ynglŷn â gwytnwch y Byrddau Iechyd wrth recriwtio yn dilyn Etholiadau'r Senedd ym mis Mai. Mewn ymateb, dywedodd Mr Edwards fod ansicrwydd ynglŷn â'r posibilrwydd o newid llywodraeth yn dilyn etholiadau'r Senedd. Cytunodd y dylid annog pobl ifanc i gael gyrfa o fewn y gwasanaeth iechyd, a'i bod yn bwysig bod cleifion yn gyfforddus gyda'r bobl leol sy'n gofalu amdanynt. Fodd bynnag, heb gefnogaeth gweithwyr o wahanol wledydd, dywedodd na fyddai cleifion wedi derbyn y gofal iechyd gan y GIG a dylid diolch

iddynt am eu hymrwymiad a'u gofal i gleifion Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr.

- Codwyd cwestiynau ynglŷn â rhannu gwybodaeth gyda'r Awdurdod Lleol a'r Bwrdd Iechyd. Mewn ymateb, dywedodd Mr Andrew fod cysylltu gwybodaeth â'r ddarpariaeth iechyd a gofal cymdeithasol yn hollbwysig i hwyluso llif cleifion o'r ysbyty. Nododd fod pob un o'r chwech Awdurdod Lleol yn y gogledd-orllewin trwy'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol wedi cytuno i rannu gwybodaeth i wella'r gwasanaethau yn lleol ar gyfer cleifion sydd angen cymorth o fewn y system gofal cymdeithasol. Mae'r Tîm Gwytnwch Cymunedol yn hollbwysig wrth ofalu am gleifion yn eu cartrefi a darparu cymorth i bobl fregus.
- Codwyd cwestiynau ynglŷn â'r strategaeth sydd yn ei lle i ddenu pobl ifanc i'r gwasanaeth iechyd a ph'un ai a oes targedau clir i ddatblygu'r gweithlu o blith pobl o Ynys Môn. Atebodd Mr Edwards fod diwrnod agored wedi'i drefnu yn Ysbyty Gwynedd yn ddiweddar a bod dros 100 o bobl yn bresennol ynddo o ardal y Gogledd-orllewin. Nododd y bydd Memo Cyd-ddealltwriaeth yn cael ei lofnodi rhwng y Bwrdd Iechyd a Choleg Llandrillo Menai i gynnal hyfforddiant a chynllunio'r gweithlu ar gyfer dyfodol y Gwasanaeth Iechyd ar gyfer y 5 i 10 mlynedd nesaf. Dywedodd ymhellach ei bod yn galonogol y bydd yr Ysgol Feddygaeth a sefydlwyd ym Mhrifysgol Bangor yn darparu cenhedlaeth o weithwyr meddygol proffesiynol i'r rhanbarth.
- Codwyd cwestiynau ynglŷn â sut mae'r Bwrdd Iechyd am fynd i'r afael â'r amseroedd aros yn yr adran achosion brys lle mae pobl yn gorfod aros i gael eu derbyn i Wardiau ac ambiwlansys yn gorfod aros i drosglwyddo cleifion i'r adran. Atebodd Mr Edwards ei fod yn cytuno bod cleifion yn aros yn rhy hir yn yr adran achosion brys a bod angen gwell cyfleusterau ar gyfer y ddarpariaeth iechyd i bobl. Nododd y dylai pobl hefyd gael gwybod am gefnogaeth leol yn eu cymunedau i'w harbed rhag mynd i'r adran achosion brys.
- Cyfeiriwyd at adroddiad LAIS a gyhoeddwyd ym mis Chwefror 2024 – *Getting Urgent and Health Care*. Amlinellodd y Cadeirydd bryderon cleifion mewn perthynas ag amser aros a chyfathrebu gwael â chleifion. Nododd fod y diffyg urddas hefyd yn peri pryder gyda chleifion sy'n derbyn triniaeth feddygol mewn coridorau ysbytai. Mewn ymateb, dywedodd Mr Edwards nad yw'r staff meddygol chwaith yn dymuno gofalu am gleifion mewn coridorau, ond oherwydd nifer y cleifion sy'n dod i mewn i'r adran achosion brys mae'r sefyllfa hon wedi mynd yn waeth. Dywedodd Mr Andrew fod ambiwlansys sy'n aros i ryddhau cleifion i'r adran achosion brys yn annerbyniol, a'r hyn sy'n deillio o hynny yw bod nifer uchel o gleifion yn yr adran sy'n aros i gael eu gweld.
- Cyfeiriwyd at gau'r Ysbytai Bach ar draws y rhanbarth, a'i bod yn ymddangos ers iddynt gau, fod ôl-groniad enfawr o gleifion sy'n aros am driniaeth. Mewn ymateb, dywedodd Mr Edwards fod capasiti yn y gymuned yn bwysig wrth drin cleifion ond gyda chymaint o gleifion yn aros i gael eu rhyddhau o'r ysbyty mae hyn yn creu problemau ac mae llif y cleifion i mewn ac allan o'r ysbyty yn creu'r problemau o fewn adrannau achosion brys ym mhob ysbyty. Cyfeiriodd at Dîm Gofal Gwell Môn (Tîm MEC) ar Ynys Môn sy'n trin pobl gartref sy'n debyg i'r ddarpariaeth a arferai fod ar gael mewn Ysbytai Bach dros y blynyddoedd.
- Cyfeiriwyd at y cynnydd yn y defnydd o cetamin a'r cynnydd yn nifer y cleifion sy'n cael eu derbyn i'r ysbyty. Gofynnwyd cwestiynau ynglŷn â'r gwaith a wnaed gan y Bwrdd Iechyd ac asiantaethau eraill i fynd i'r afael â'r cynnydd yn y defnydd o getaminau. Mewn ymateb, dywedodd Mr Edwards fod y Tîm

Iechyd Meddwl yn gweithio'n agos gydag asiantaethau eraill a dywedodd y byddai'n rhoi gwybodaeth am y gwaith a wnaed yn ysgrifenedig i'r Awdurdod. Dywedodd y Prif Weithredwr fod cydweithio cadarn rhwng yr Awdurdod Lleol a'r Bwrdd Iechyd i ddiwallu anghenion trigolion Ynys Môn. Byddai cael Canolfan Iechyd Cymunedol yng Nghaergybi yn bwysig i wella gofal cleifion a gobeithio, ar ôl cael caniatâd cynllunio, gellir mynd ar drywydd grantiau. Dywedodd ymhellach fod angen gwella cytundeb ynghylch Pecynnau Gofal a phroses gyflymach o ran pwy sy'n cyfrannu'n ariannol tuag at y pecynnau hyn. Dywedodd fod diffyg cyllid i'r Awdurdod hwn ddarparu'r gwasanaeth i gleifion ac mae angen bod yn fwy effeithlon.

**PENDERFYNWYD derbyn y cyflwyniad gan gynrychiolwyr y Bwrdd Iechyd.**

**4 CRAFFU AR BARTNERIAETHAU STRATEGOL - YMDDIRIEDOLAETH GIG GWASANAETHAU AMBIWLANS CYMRU.**

Croesawodd y Cadeirydd Ms Emma Wood – Prif Weithredwr a Ms Estelle Hitchon – Cyfarwyddwr Partneriaeth ac Ymgysylltu Ymddiriedolaeth Brifysgol GIG Gwasanaethau Ambiwlans Cymru i'r cyfarfod.

Cafwyd cyflwyniad byr gan gynrychiolydd o Wasanaeth Ambiwlans Cymru a dynnodd sylw at Fframwaith Cam 2 Ambiwlans Cymru diweddar i fynd i'r afael ag anghenion clinigol y cleifion.

Wrth ystyried yr adroddiad, trafodwyd y pwyntiau canlynol gan y Pwyllgor:-

- Codwyd cwestiynau ynghylch a yw trosglwyddo cleifion mewn Ambiwlans o fewn 15 munud i'r adran achosion brys yn dal i fod yn darged. Mewn ymateb, dywedodd Ms Emma Wood mai targed y DU ar gyfer trosglwyddo cleifion yw 15 munud. Nododd fod gwaith wedi'i wneud gan y Gwasanaethau Ambiwlans gyda'r holl Fyrddau Iechyd i ddod â'r cyfnod trosglwyddo presennol i 45 munud. Yn Adroddiad Argymhelliad y Grŵp Cynghori Gweinidogol pwysleisiwyd mai 45 munud yw'r targed fel cyfnod trosglwyddo. Dywedodd Ms Estelle Hitchon y byddai trosglwyddo cleifion o 45 munud yn welliant sylweddol i'r cyfnod trosglwyddo presennol a welwyd dros y blynyddoedd diwethaf.
- Codwyd cwestiynau ynghylch pa gamau penodol sy'n cael eu cymryd i wella'r cyfnodau ymateb ar gyfer argyfyngau categori 1 a chategori 2 ar Ynys Môn ac a oes digon o griwiau Ambiwlans i wasanaethu ardal wledig o'r fath neu a yw'r gwasanaeth yn dibynnu ar griwiau o Fangor a Gwynedd. Mewn ymateb, dywedodd Ms Emma Wood fod gweithdrefn galw a chapasiti yn cael ei chynnal i sicrhau bod adnoddau ambiwlans priodol yn yr ardal. Nododd fod y gwasanaeth yn dibynnu ar wirfoddolwyr o fewn ardaloedd gwledig, gydag ymatebwyr cyntaf a cherbydau ymateb cyflym hefyd yn cael eu defnyddio. Fodd bynnag, po hiraf y mae'r rhain yn sefyll yn llonydd y tu allan i ysbytai, y lleiaf o adnoddau sydd ar gael i ofalu am gleifion. Nododd fod criwiau o ardaloedd eraill yn cael eu defnyddio pan fo angen, Gyda'r model ymateb newydd, dywedodd Ms Estelle Hitchon fod mwy o gymorth lles a chymorth clinigol dros y ffôn i gleifion sy'n aros am ambiwlans er mwyn asesu a yw claf yn dirywio/gwella neu a yw'r teulu wedi penderfynu mynd â'r cleifion i'r ysbyty eu hunain. Mae Ymatebwyr Cymunedol hefyd yn ymateb i

gleifion categori is os oes angen er mwyn monitro cyflwr y claf ac i roi gwybod i'r Gwasanaeth Ambiwlans.

- Codwyd cwestiynau ynglŷn â nifer y galwadau y mae'r Gwasanaeth Ambiwlans yn eu derbyn mewn perthynas ag argyfyngau Iechyd Meddwl a pha hyfforddiant arbenigol sy'n cael ei ddarparu i'r staff. Mewn ymateb, dywedodd Ms Emma Wood y bydd angen rhoi'r wybodaeth am nifer y galwadau a dderbynnir mewn perthynas ag argyfyngau Iechyd Meddwl i'r Pwyllgor maes o law. Nododd fod hyfforddiant ar gyfer argyfyngau Iechyd Meddwl yn rhan o'r Cwrs i Barafeddygon a ddarperir gan y Brifysgol ac mae'r Gwasanaethau Ambiwlans yn ceisio gwella hyfforddiant ar gyfer criwiau ambiwlans. Dywedodd ymhellach y gall nyrsys hyfforddedig o fewn Canolfan Alwadau Gwasanaethau Ambiwlans hysbysu a chyfeirio'r ymarferwyr sydd â sgiliau uwch ym maes Iechyd Meddwl at y cleifion.

- Codwyd cwestiynau ynghylch pam y cyfeirir at gleifion strôc fel ymateb categori ambr; y gred oedd bod angen i'r cleifion hyn dderbyn triniaeth o fewn amserlen benodol. Mewn ymateb, dywedodd Ms Emma Wood fod y categori coch a phorffor ar gyfer ymateb i gleifion sy'n profi ataliad ar y galon neu ataliad anadlol a bod cleifion strôc yn cael eu categoreiddio fel rhai sydd angen ymateb amserol a'u trosglwyddo i ganolfan arbenigol sy'n rhan o safonau perfformiad y Gwasanaeth Ambiwlans. Dywedodd Ms Estelle Hitchon fod y galwadau wedi'u categoreiddio, a bod Grŵp Gorchwyl a Gorffen wedi'i sefydlu i adolygu'r categorïau ambr.

- Cyfeiriwyd at Etholiadau'r Senedd ym mis Mai 2026 a'r newid o ran Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd. Codwyd cwestiynau ynglŷn â'r hyn yr hoffai'r Gwasanaeth Ambiwlans ei dderbyn gan Lywodraeth Cymru i ddarparu gwasanaeth gwell i gleifion heblaw buddsoddiad ychwanegol. Mewn ymateb, dywedodd Ms Emma Wood y byddai mesurau iechyd ataliol a gwella'r drefn o ryddhau cleifion a llwybrau gofal yn fanteisiol.

- Cyfeiriwyd at y ffaith y cynhaliwyd cynllun peilot llwyddiannus ychydig flynyddoedd yn ôl yng ngogledd-ddwyrain Cymru gyda'r Gwasanaeth Tân ac Achub yn delio â chwympiadau nad oeddent yn rhai difrifol. Er nad oedd Llywodraeth Cymru yn parhau i gefnogi'r gwasanaeth hwn, gofynnwyd a ellid ymchwilio eto i hyn er mwyn lleddfu'r pwysau ar y Gwasanaeth Ambiwlans. Mewn ymateb, dywedodd Ms Emma Wood fod Llywodraeth Cymru wedi rhoi adnoddau ychwanegol i'r Gwasanaeth Ambiwlans ar gyfer 'desg cwympiadau' ar gyfer cymorth clinigol a arweiniodd at system o hysbysu aelodau o'r teulu i helpu'r claf i wella ar ôl cwymp. Dywedodd Ms Estelle Hitchon y gellir codi'r mater gyda Phrif Swyddog Tân Gogledd Cymru ac o fewn y Grŵp Gwasanaethau Brys ar y Cyd.

- Codwyd cwestiynau ynglŷn â'r effaith ar y Gwasanaeth Ambiwlans ar ôl i'r gwasanaeth Ambiwlans Awyr ym Maes Awyr Caernarfon ddod i ben. Mewn ymateb, dywedodd Ms Emma Wood fod gwasanaethau cadarn ar waith waeth ble mae'r Gwasanaeth Ambiwlans Awyr wedi'i leoli.

- Codwyd cwestiynau ynghylch a oes gan y Gwasanaeth Ambiwlans gynlluniau wrth gefn pe bai'r ddwy bont ar draws Afon Menai yn cael eu cau oherwydd tywydd gwael neu argyfyngau eraill.  Mewn ymateb, dywedodd Ms Emma Wood fod gan y Gwasanaeth Ambiwlans gynllun gwytnwch brys os bydd y pontydd, y twneli neu'r traffyrdd yn cael eu cau a'u bod yn gweithio ar y cyd â phartneriaid goleuadau glas i roi cynllun ar waith.

**PENDERFYNWYD derbyn y cyflwyniad gan gynrychiolwyr Ymddiriedolaeth GIG Prifysgol Gwasanaethau Ambiwlans Cymru.**

Daeth y cyfarfod i ben am 3.45 pm

**CYNGHORYDD DYLAN REES**
**CADEIRYDD**

This page is intentionally left blank

## PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO

## Cofnodion y cyfarfod hybrid a gynhaliwyd ar 10 Rhagfyr 2025

| | |
|---|---|
| **YN BRESENNOL:** | Y Cynghorydd Dylan Rees (Cadeirydd)<br>Y Cynghorydd Gwilym O Jones (Is-gadeirydd)<br><br>Y Cynghorwyr Non Dafydd, Douglas M Fowlie, Euryn Morris, Pip O'Neill, Margaret Murley Roberts, Ken Taylor, Sonia Williams a Liz Wood<br><br>Ms Kathryn Seeney - Rhiant Lywodraethwr - Sector Ysgolion Cynradd, Ms Christina Williams - Rhiant Lywodraethwr Uwchradd ac ADY<br><br>**Aelodau Portffolio**<br><br>Y Cynghorydd Dafydd Roberts - Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg (ar gyfer eitem 4);<br>Y Cynghorydd Ieuan Williams - Aelod Portffolio Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo a Newid Hinsawdd (ar gyfer eitem 3). |
| **WRTH LAW:** | Y Prif Weithredwr<br>Y Dirprwy Brif Weithredwr,<br>Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc (ar gyfer eitem 4),<br>Pennaeth Gwasanaeth Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo (ar gyfer eitem 3),<br>Pennaeth Democratiaeth,<br>Rheolwr y Gwasanaethau Cyfreithiol/Dirprwy Swyddog Monitro (GPW) (ar gyfer eitem 3 yn unig),<br>Prif Swyddog Rheoli Gwastraff (ME) (ar gyfer eitem 3 yn unig)<br>Arweinydd Strategol (Cynradd) (RW) (ar gyfer eitem 4 yn unig)<br>Prif Swyddog Digidol (MH) (ar gyfer eitem 4 yn unig)<br>Swyddog Sgriwtini (EA),<br>Swyddog Pwyllgorau (MEH),<br>Swyddog Gweddarlledu'r Gwasanaeth Pwyllgorau (FT). |
| **YMDDIHEURIADAU:** | Cynghorwyr John Ifan Jones a Derek Owen.<br><br>Y Cynghorydd Alun Roberts - Aelod Portffolio Hamdden, Twristiaeth, Morwrol ac Eiddo;<br>Y Cynghorydd Robin Williams - Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio Cyllid, Busnes Corfforaethol a Phrofiad y Cwsmer. |
| **HEFYD YN BRESENNOL:** | **Aelodau Portffolio**<br><br>Cynghorydd Neville Evans - Aelod Portffolio Gwasanaethau Oedolion;<br>Y Cynghorydd Dyfed Wyn Jones - Aelod Portffolio Plant, Pobl Ifanc |

a Theuluoedd;

---

**1 YMDDIHEURIADAU**

Fel y nodir uchod.

**2 DATGANIAD O DDIDDORDEB**

Ni dderbyniwyd yr un datganiad.

**3 YMGYNGHORIAD CASGLU GWASTRAFF AC AILGYLCHU**

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo i'w ystyried gan y Pwyllgor.

Dywedodd yr Aelod Portffolio ar gyfer Priffyrdd, Gwastraff a Newid Hinsawdd fod gan y Cyngor rwymedigaeth statudol i gyflawni cyfradd ailgylchu o 70%, ac nad yw'n gwneud hynny ar hyn o bryd. Er mwyn gwella'r cyfraddau ailgylchu a bodloni'r rhwymedigaeth statudol, mae'n rhaid i'r Cyngor ystyried gwneud newidiadau i drefniadau casglu gwastraff ac ailgylchu. Mae gofyniad i ymgynghori gyda'r rheiny sy'n debygol o gael eu heffeithio wrth ystyried unrhyw gynnig i wneud newid sylweddol i wasanaeth, yn enwedig os mai cynnig i leihau gwasanaeth ydyw. Gan y bydd unrhyw newid i'r gwasanaeth casglu yn effeithio ar gartrefi Ynys Môn, bydd angen dilyn proses ymgynghori lawn. Cyfeiriodd at Atodiad 1 oedd wedi ei atodi i'r adroddiad, a dywedodd fod y Cyngor wedi gosod ymrwymiad clir i warchod yr amgylchedd a lleihau ôl-troed carbon yng Nghynllun y Cyngor 2023-2028, ac mae ailgylchu yn hollbwysig mewn perthynas â'r gwaith hwnnw. Drwy leihau swm y gwastraff mae'n rhaid cael gwared ag o, gellir lleihau allyriadau, gwarchod adnoddau gwerthfawr a helpu i greu amgylchedd glanach, mwy gwyrdd ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol. Ar hyn o bryd, mae cyfradd ailgylchu'r Awdurdod yn 65% sy'n is na'r targed o 70%, ac yn seiliedig ar y cyfraddau ailgylchu hyn, gall y Cyngor wynebu dirwy o oddeutu £350k bob blwyddyn. Dywedodd fod WRAP Cymru yn rhestru'r camau posibl y gellid eu cymryd i wella cyfraddau ailgylchu (roedd dolen ar gyfer y ddogfen ar gael yn Atodiad 1). Mae WRAP Cymru hefyd yn nodi bod modd ailgylchu 52% o'r gwastraff sy'n cael ei roi mewn biniau du ar Ynys Môn ar hyn o bryd, ac maent wedi ymweld â Safle Gwastraff Penhesgyn i wahanu'r gwastraff yn y biniau du. Dywedodd yr Aelod Portffolio ar gyfer Priffyrdd, Gwastraff a Newid Hinsawdd mai bwriad yr adroddiad yw cadarnhau a yw'r Pwyllgor Sgriwtini o'r farn fod y cwestiynau yn y ddogfen ymgynghori yn briodol a digonol. Yn dibynnu ar ganlyniad y broses ymgynghori, mae'n bosibl y bydd binau du yn cael eu casglu bob 4 wythnos yn y dyfodol. Dywedodd ei bod yn bwysig cael ymateb i'r ymgynghoriad, a all fod yn ddadleuol, er mwyn cael safbwyntiau ar ffyrdd i wella ailgylchu ar yr ynys. Dywedodd y byddai'n rhaid cael buddsoddiad ar gyfer unrhyw newid, o oddeutu £3m i £16m, er mwyn cael cerbydau newydd ac i wneud gwelliannau yn y safleoedd gwastraff ac ailgylchu, ac oherwydd hyn ni fydd unrhyw newid i'r gwasanaeth casglu yn digwydd dan 2029. Mae'n bosibl y bydd Llywodraeth Cymru'n darparu grantiau os ystyrir bod yr Awdurdod wedi ymrwymo i leihau gwastraff a gwella cyfraddau ailgylchu.

Dywedodd y Pennaeth Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo y bydd angen gwneud mân newidiadau i'r holiadur i sicrhau ei fod yn cyd-fynd â'r gofyniad rhithiol sydd ar wefan y Cyngor a bydd cwestiwn ychwanegol yn cael ei gynnwys yn ymwneud â'r effaith ar yr iaith Gymraeg er mwyn cydymffurfio â'r Ddeddf Gydraddoldeb.

Wrth ystyried yr adroddiad, cafodd y materion isod eu crybwyll:-

- Nodwyd mai'r targed a osodwyd gan Lywodraeth Cymru ar gyfer awdurdodau lleol yw i gyrraedd cyfradd ailgylchu o 70%. Gofynnwyd a fydd yr Awdurdod yn wynebu dirwy o £350k bob blwyddyn nes bo'r newidiadau arfaethedig yn dod i rym o fewn y gwasanaeth casglu yn 2029. Gofynnwyd cwestiynau pellach ynghylch a ellir gwneud y newidiadau arfaethedig yn gynt a gwella cyfraddau ailgylchu drwy ddefnyddio darpariaeth ailgylchu ychwanegol h.y. casglu mwy o wastraff cardfwrdd. Dywedodd yr Aelod Portffolio Priffyrdd, Gwastraff a Newid Hinsawdd mai gweledigaeth Llywodraeth Cymru yw sicrhau bod awdurdodau lleol yn ymdrechu i wella cyfraddau ailgylchu a bod ganddynt gynllun ar waith i gyrraedd cyfradd ailgylchu o 70%. Dywedodd y Pennaeth Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo y bydd angen gwneud gwaith sylweddol i sicrhau bod yr isadeiledd ar waith cyn cyflwyno unrhyw newidiadau i'r gwasanaeth casglu gwastraff. Roedd o'r farn bod cyflwyno'r newidiadau ym mis Hydref 2029 yn briodol gan y bydd gostyngiad yn nifer uchel y twristiaid sydd ar yr Ynys a bydd hynny cyn cyfnod y Nadolig. Dywedodd y Prif Swyddog Rheoli Gwastraff fod y dirwyon a osodir gan Lywodraeth Cymru yn berthnasol ar hyn o bryd i awdurdodau lleol nad ydynt yn cyrraedd y cyfraddau ailgylchu gofynnol. Fodd bynnag, mae ymgynghori cyson yn digwydd gyda Llywodraeth Cymru gan eu bod angen tystiolaeth bod gan yr Awdurdod gynllun credadwy ar waith i gyrraedd y targedau ailgylchu gofynnol sy'n arwain at osgoi'r risg o ddirwyon a osodir, a bydd y broses ymgynghori yn rhan o'r sail dystiolaeth i fynd i'r afael â gofyniad Llywodraeth Cymru.
- Dywedwyd bod angen i bobl gael gwybodaeth ychwanegol ynghylch y deunyddiau y gellir eu hailgylchu yn hytrach na'u rhoi yn y bin du. Dywedodd yr Aelod Portffolio Priffyrdd, Gwastraff a Newid Hinsawdd y byddai gwaith yn cael ei wneud gyda Thîm Cyfathrebu'r Awdurdod i hyrwyddo ac addysgu trigolion am y gofynion ailgylchu drwy'r cyfryngau cymdeithasol. Dywedodd y Pennaeth Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo fod staff yn ymweld â chymunedau ac ysgolion i hyrwyddo ailgylchu a bod Llywodraeth Cymru wedi rhoi grant i gefnogi darpariaeth o'r fath. Cyfeiriwyd at y ffaith y dylid gwneud trigolion yn ymwybodol o'r math o ddeunyddiau y mae angen eu hailgylchu ac i bwysleisio bod gwastraff glân y gellir ei ailgylchu yn denu pris uwch.
- Codwyd cwestiynau ynghylch a yw'n bosibl y bydd diswyddiadau staff yn digwydd os bydd yr Awdurdod yn penderfynu casglu biniau du bob 4 wythnos. Dywedodd y Pennaeth Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo nad oes disgwyl y bydd diswyddiadau staff gan y byddant yn casglu ac yn prosesu deunyddiau ailgylchu ychwanegol.
- Codwyd cwestiynau ynghylch a all yr Awdurdod dargedu'r ardaloedd sy'n is na'r ffigurau ailgylchu presennol o 65%. Dywedodd yr Aelod Portffolio Priffyrdd, Gwastraff a Newid Hinsawdd fod rhai ardaloedd gyda nifer fawr o fflatiau a thai teras yng Nghaergybi sy'n ei gwneud hi'n anoddach i bobl allu ailgylchu a storio'r bocsys ailgylchu.

- Gofynnwyd a roddwyd ystyriaeth i’r posibilrwydd y bydd newid llywodraeth yn digwydd o fewn Llywodraeth Cymru yn dilyn Etholiad y Senedd ym mis Mai 2026 a all ddod â’r gofyniad am gyfraddau ailgylchu o 70% i ben. Dywedodd yr Aelod Portffolio mai blaenoriaeth Llywodraeth Cymru ar hyn o bryd yw cynyddu cyfraddau ailgylchu, ac mae angen mynd i'r afael â hyn. Dywedodd y Prif Weithredwr ei bod yn ofyniad statudol gan Lywodraeth Cymru i gynyddu'r cyfraddau ailgylchu o 70%, a bod yr Awdurdod wedi ymrwymo i gyrraedd y targed fel yr amlygir yng Nghynllun y Cyngor ar gyfer 2023-2028.
- Cyfeiriwyd at y ffaith bod yr Awdurdod wedi mynd y tu hwnt i’r gyfradd ailgylchu gofynnol o 70% yn flaenorol. Gofynnwyd beth oedd y rhesymau fod y cyfraddau ailgylchu wedi gostwng dros y blynyddoedd. Dywedodd y Pennaeth Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo fod y gostyngiad mewn cyfraddau ailgylchu wedi digwydd yn ystod y cyfnod clo yn ystod y pandemig. Mae tueddiadau'n newid, ac mae pobl yn prynu mwy o nwyddau ar-lein, ac felly mae cynnydd mewn gwastraff cardbord. Dywedodd nad yw rhai twristiaid wedi arfer ag ailgylchu, fel sy'n ofynnol yng Nghymru. Gofynnwyd a allai cynyddu'r gyfradd yn uwch na 5% fod yn opsiwn i'w ystyried. Dywedodd yr Aelod Portffolio Priffyrdd, Gwastraff a Newid Hinsawdd y gwerthfawrogir y bydd gwahaniaeth barn ynghylch y newidiadau arfaethedig wrth gasglu gwastraff y gellir ei ailgylchu a sbwriel bin du, ond y cynnig yw darparu bocsys ychwanegol i ailgylchu a mwy o gyfathrebu ac addysg am y gofyniad i ailgylchu. Dywedodd y Prif Weithredwr mai pwrpas yr adroddiad yw canfod a yw'r broses ymgynghori yn ddigonol i fesur barn trigolion Ynys Môn o ran yr angen i gynyddu'r cyfraddau ailgylchu ar Ynys Môn ac, o bosibl, casglu biniau du bob 4 wythnos. Nododd fod gwaith sylweddol eisoes wedi'i wneud gyda WRAP Cymru a Llywodraeth Cymru, sydd wedi arwain at yr angen i wella'r cyfraddau ailgylchu ac osgoi dirwyon posibl. Dywedodd fod angen dull penodol mewn rhai ardaloedd, gyda rhai trigolion ddim yn cyfrannu at yr angen i ailgylchu.
- Gofynnwyd cwestiynau am y 52% o ddeunyddiau ailgylchadwy oedd yn y bin sbwriel du. Dywedodd yr Aelod Portffolio Priffyrdd, Gwastraff a Newid Hinsawdd mai gwastraff bwyd yn bennaf sydd wedi'i ganfod yn y bin sbwriel du, a fyddai wedi gallu ei ailgylchu.
- Cyfeiriwyd at amseriad yr ymgynghoriad cyhoeddus a ddechreuodd ar 7 Ionawr, 2026 fydd yn para 6wythnos. Gofynnwyd cwestiynau ynghylch a fyddai’n fanteisiol cynnal y broses ymgynghori gyhoeddus pan anfonir Biliau’r Dreth Gyngor at drigolion yr Ynys. Credwyd y byddai hyn yn rhoi mwy o gyhoeddusrwydd i bobl nad oes ganddynt gyfryngau cymdeithasol. Dywedwyd y dylai'r dulliau ymgynghori dargedu'r henoed nad oes ganddynt gyfryngau cymdeithasol, ac y dylid cynnal ymweliadau yn eu cymunedau lleol. Dywedodd yr Aelod Portffolio Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo nad oedd yn siŵr a fyddai gohirio'r broses ymgynghori yn arwain at fwy o bobl yn ymateb i'r ymgynghoriad, ond y byddai'n trafod y mater gyda'r Swyddogion yn fuan. Nododd mai'r rheswm dros ddechrau'r ymgynghoriad ddechrau'r flwyddyn oedd i osgoi cyfnod cyn-etholiad Etholiadau'r Senedd ym mis Mai 2026 ac er mwyn gallu gwerthuso'r ymatebion. Dywedodd Pennaeth Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo fod dolenni ar gael ar gyfryngau cymdeithasol yr Awdurdod i amlygu lle mae'r deunyddiau ailgylchu'n cael eu prosesu. Aeth ymlaen i ddweud y byddai gohirio'r ymgynghoriad yn cael effaith negyddol gan fod angen i'r Awdurdod ddangos yr ymrwymiad o ran gwella cyfraddau ailgylchu er mwyn osgoi dirwyon posibl gan Lywodraeth Cymru.

- Gofynnwyd cwestiynau ynghylch a oes datrysiadau eraill wedi'u hystyried pe bai ymateb negyddol gan drigolion yr Ynys yn ystod y broses ymgynghori. Dywedodd yr Aelod Portffolio Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo ei bod yn hollbwysig fod trigolion yr Ynys yn ymateb i'r broses ymgynghori gan ei fod yn effeithio ar bob preswylydd o ran casglu gwastraff ac ailgylchu.
- Cyfeiriwyd at faint o nwyddau sy'n cael eu pecynnu gan archfarchnadoedd a chwmnïau sy'n dosbarthu nwyddau fel Amazon ac mae angen targedu'r cwmnïau hyn yn hytrach na'r trigolion yn unig. Cytunodd yr Aelod Portffolio Priffyrdd, Gwastraff a Newid Hinsawdd y dylai llywodraethau dargedu cwmnïau ac archfarchnadoedd i leihau deunydd pacio. Gofynnwyd cwestiynau pellach ynghylch a oes gostyngiad mewn ailgylchu yn y gweithle gyda mwy o bobl yn gweithio gartref. Dywedodd y Prif Weithredwr fod ailgylchu yn y gweithle ac yn y cartref yn cael eu rheoli ar wahân a bod dyletswydd i wneud y mwyaf o'r ddau er mwyn cyrraedd y targedau ailgylchu. Dywedodd fod system ailgylchu newydd wedi'i chyflwyno yn Swyddfeydd y Cyngor i wella ailgylchu yn y gweithle.

**PENDERFYNWYD argymell y canlynol i'r Pwyllgor Gwaith:-**

- **Cymeradwyo cynnal proses ymgynghori ar newid y gwasanaeth ailgylchu/casglu gwastraff i helpu i gwrdd â'r targed ailgylchu statudol o 70%.**
- **Derbyn y cwestiynau i'w gofyn fel rhan o'r broses ymgynghori.**
- **Derbyn yr amserlen ar gyfer yr ymgynghoriad cyhoeddus, yn dechrau ar 7 Ionawr, 2026 ac yn para am 6 wythnos, ond gyda'r disgwyliad y rhoddir ystyriaeth i bryder y Pwyllgor.**

**4 CYNLLUN STRATEGOL DIGIDOL ADDYSG 2026-2031**

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc i'r Pwyllgor ei ystyried.

Dywedodd yr Aelod Portffolio Addysg a'r Iaith Gymraeg fod y Cynllun Strategol Addysg Ddigidol yn cyfrannu at ddatblygu system addysg fodern. Daeth y cynllun presennol i ben yn 2024 ac felly mae angen sefydlu cynllun newydd ar gyfer y cyfnod nesaf. Mae'r gofyniad am offer TG mewn ysgolion wedi cynyddu dros y blynyddoedd ac mae'n bwysig eu bod yn bodloni'r gofynion cyfredol.

Wrth ystyried yr adroddiad, cafodd y materion isod eu crybwyll:-

- Cyfeiriwyd at y ffaith bod yr adroddiadau'n nodi bod y Cyngor wedi clustnodi swm i ariannu'r Cynllun Strategol, ond mae'n annhebygol y bydd y cronfeydd a glustnodwyd ar hyn o bryd yn ddigonol. Codwyd cwestiynau ynghylch y goblygiadau i'r Cynllun, hynny ydi, nad oes digon o gyllid a beth yw'r diffyg y mae'r Cyngor yn ei wynebu. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod cyllid wedi'i glustnodi ar gyfer rhan o'r Cynllun Strategol, fodd bynnag, mae diffyg cyllid i gyflawni'r Cynllun ar hyn o bryd. Bydd yn rhaid cynnal trafodaethau i sicrhau y gellir dod o hyd i gyllid ychwanegol a bydd angen defnyddio data i sicrhau y bydd unrhyw gyllid yn cael ei ddefnyddio ar gyfer anghenion yr ysgolion. Bydd angen buddsoddi mewn offer a seilwaith. Nododd fod y Pwyllgor Gwaith wedi cymeradwyo cyllid ar gyfer y flwyddyn ariannol

gyfredol, a bydd angen ymchwilio i'r bylchau yn y dyfodol. Dywedodd y Prif Swyddog Digidol fod gwaith wedi'i wneud i fesur y diffyg posibl a'r gofynion seilwaith ynghyd â goblygiadau cost i uwchraddio offer yn barhaus. Bydd angen ymgysylltu ag ysgolion i fesur eu hanghenion er mwyn sicrhau bod y cwricwlwm yn cael ei fodloni.

- Gofynnwyd cwestiynau a fyddai gwybodaeth yn cael ei chasglu ynghylch sgiliau TG staff yr ysgol cyn gweithredu'r Cynllun Strategol. Dywedodd yr Arweinydd Strategol (Cynradd) fod sgiliau staff yn cael eu monitro, a bod Cydlynwyr Digidol yn casglu'r data mewn perthynas ag anghenion datblygu sgiliau o fewn y dalgylchoedd cynradd a oedd yn rhan o'r Cynllun blaenorol.
- Gofynnwyd sut fydd perfformiad y Cynllun Strategol yn cael ei fonitro yn ystod y cyfnod 2026-2031. Dywedodd yr Arweinydd Strategol (Cynradd) y bydd angen datblygu cefnogaeth yn y sector cynradd mewn perthynas â phynciau STEM gyda rhwydweithiau uwchradd sy'n cefnogi uwchsgilio ac yn rhannu arfer da gyda phob ysgol uwchradd. Mae hyn yn rhan o ddatblygu system hunan-ddatblygiadol.
- Gofynnwyd a oedd darpariaeth ddigonol wedi'i rhoi ar waith ar ôl i Gwmni Cynnal ddod i ben yn 2022. Dywedodd y Prif Swyddog Digidol fod trosglwyddo’r darpariaeth i'r Awdurdod ar ôl i Gwmni Cynnal ddod i ben yn 2022 wedi bod yn newid sylweddol i ysgolion a staff y Cyngor oedd wedi arfer derbyn y gwasanaeth gan Gwmni Cynnal ers blynyddoedd lawer. Nododd fod ymgynghoriad wedi'i gynnal ag ysgolion i asesu eu gofynion ac i wneud yn siŵr bod darpariaeth TG yr ysgol yn ddigonol.
- Gofynnwyd a allai'r platfform digidol gefnogi plant ag anawsterau darllen a rhifedd. Dywedodd yr Arweinydd Strategol (Cynradd) fod angen edrych ar yr elfen ddigidol sy'n cefnogi'r cwricwlwm ac yn cyfoethogi'r ddarpariaeth i ddysgwyr.
- Gofynnwyd cwestiynau am nifer y Chromebooks ac iPads sydd mewn ysgolion ar hyn o bryd a faint yn fwy sydd heb eu cyfrif. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod rheoli dyfeisiau yn ddarpariaeth ar y cyd rhwng yr Adrannau Dysgu a TG a'r ysgolion. Dywedodd y Dirprwy Brif Weithredwr mai cyfrifoldeb y Penaethiaid a'r Cyrff Llywodraethol yw sicrhau bod dyfeisiau TG yn yr ysgolion yn cael eu cyfrif. Gwnaed sylwadau pellach ei bod hi’n bwysig bod disgyblion yn defnyddio’r Chromebooks a ddarperir a bod Athrawon yn defnyddio’r dechnoleg i ddarparu gwersi addysgol. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod Grŵp Llywio wedi'i sefydlu, dan gadeiryddiaeth y Dirprwy Brif Weithredwr, fydd yn sicrhau trefniadau llywodraethu a monitro clir; rhoddir adborth gan y Grŵp Llywio i'r Aelod Portffolio dros Addysg a'r Iaith Gymraeg.
- Cyfeiriwyd at rannu arferion da sy'n digwydd o fewn ysgolion, gyda dwy ysgol yn buddsoddi mewn ffôn symudol i dderbyn negeseuon testun gan rieni. Defnyddiwyd platfform Google hefyd ar gyfer trosglwyddo disgyblion o Flwyddyn 6 i Flwyddyn 7 fel bo disgyblion yn rhannu eu pryderon a'u profiadau o'r cyfnod pontio i'r ysgolion uwchradd.
- Cyfeiriwyd at y ffaith bod rhai ysgolion yn defnyddio systemau digidol gwahanol a bod data rhai disgyblion ar goll. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc y byddai System Gwybodaeth Reoli newydd yn cael ei chyflwyno o fewn y 18 mis nesaf fydd yn arwain at fwy o gysondeb o ran defnydd yr ysgol o'r systemau. Dywedodd yr Aelod Portffolio dros Addysg a'r Iaith Gymraeg ei bod yn destun pryder bod sylwadau wedi'u gwneud bod data disgyblion ar goll.

Dywedodd fod gan bob ysgol bolisi GDPR a'u bod wedi derbyn hyfforddiant ar ddiogelu data.

- Gofynnwyd sut fydd y Cynllun Strategol yn cael ei fonitro o ran cau'r bwlch ar gyfer dysgwyr dan anfantais. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod angen sicrhau bod pob disgybl yn gallu cael mynediad at ddyfeisiau digidol. Bydd y Grŵp Llywio yn monitro'r ddarpariaeth. Bydd y Cynllun Strategol Digidol yn seiliedig ar ddata, a chyflwynir adroddiadau rheolaidd i'r Tîm Arweinyddiaeth ynghylch sut mae'r bylchau'n cael eu lleihau o fewn gwasanaethau digidol mewn ysgolion.
- Holwyd am y prif risg o ran seiberddiogelwch mewn ysgolion. Dywedodd y Prif Swyddog Digidol fod risg seiberddiogelwch yn cynyddu gyda'r cynnydd mewn dyfeisiau mewn ysgolion. Nododd fod asesiad wedi'i gynnal o'r risg seiberddiogelwch o fewn yr Awdurdod ac ysgolion sy'n cynnwys meddalwedd wystlo, gyda ffeiliau'n cael eu cloi a'r Cyngor yn wynebu risgiau pridwerth. Mae cynlluniau ar waith i liniaru'r risgiau ac i sicrhau bod diweddariadau a waliau tân wedi'u gosod ar ddyfeisiau.
- Cyfeiriwyd at y cyhoeddiad y bydd adweithyddion modiwlar bach newydd yn cael eu hadeiladu ar Safle Wylfa a bod Ynys Môn wedi'i nodi fel parth twf DA. Gofynnwyd a oedd partneriaethau posibl wedi'u nodi o ran y parth twf DA ac a fyddai buddsoddiad gan y ddwy lywodraeth yn cael ei ganiatáu i wella sgiliau digidol ar yr Ynys. Dywedodd y Prif Weithredwr fod angen gwybod beth yw potensial y parth twf DA a nodwyd yn y lle cyntaf; gobeithir y bydd y buddsoddiad DA yn rhan o statws y Porthladd Rhydd. Dywedodd, unwaith y bydd statws y Porthladd Rhydd wedi'i sefydlu, y bydd ymgysylltu'n digwydd gyda phartneriaid allweddol fel Coleg Menai a Phrifysgol Bangor i sicrhau bod y cyrsiau addysgol yn cyd-fynd â disgwyliadau cyflogwyr posibl ar gyfer y genhedlaeth nesaf.
- Gofynnwyd a oes potensial i ddisgyblion gael eu haddysgu ar sut i ddefnyddio ffonau symudol yn ddiogel a defnyddio llwyfannau digidol a argymhellir o fewn amgylchedd yr ysgol. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod defnyddio ffonau symudol o fewn amgylchedd yr ysgol yn fater i Gyrff Llywodraethu'r ysgolion.
- Cyfeiriwyd at y ffaith bod y dechnoleg ddigidol yn parhau i ddatblygu gyda thechnoleg yn cael ei huwchraddio'n rheolaidd. Codwyd cwestiynau ynghylch y risg sy'n gysylltiedig â'r diffyg cyllid sydd ar gael i barhau i uwchraddio systemau er mwyn sicrhau y gall disgyblion fanteisio ar bob cyfle i allu cystadlu am gyfleoedd gwaith yn y dyfodol. Dywedodd y Prif Swyddog Digidol ei bod yn her gallu uwchraddio systemau yn barhaus. Nododd fod yr Awdurdod yn ffodus i fod yn rhan o Dîm Hwb Llywodraeth Cymru sydd â chynrychiolwyr o bob awdurdod lleol yng Nghymru sy'n trafod technolegau newydd, tueddiadau a phrosesau newydd wrth fynd i'r afael â thechnoleg DA a darpariaeth ariannu bosibl.
- Nodwyd nad oes gan rai disgyblion fynediad i'r rhyngrwyd gartref. Codwyd cwestiynau ynghylch sut y bydd y disgyblion hyn yn cael eu cefnogi os bydd mwy o ddarpariaeth yn cael ei chynnal ar-lein. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc ei bod hi'n bwysig bod ysgolion yn nodi'r gefnogaeth i bob disgybl pan fydd gwaith yn cael ei osod ar-lein.

**PENDERFYNWYD derbyn cynnwys y Cynllun Strategol Addysg Ddigidol ar gyfer y cyfnod 2026-2031.**

Daeth y cyfarfod i ben am 12.15 pm

**Y CYNGHORYDD DYLAN REES**
**CADEIRYDD**

22/11/2024

# Cyngor Sir Ynys Môn
# Adroddiad Sgriwtini

| | |
|---|---|
| **Pwyllgor:** | Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio |
| **Dyddiad:** | 20 Ionawr 2026 |
| **Pwnc:** | Diogelu Corfforaethol |
| **Cadeirydd Sgriwtini:** | Cynghorydd Dylan Rees |

## 1. Pwy fydd yr aelod portffolio yn cyflwyno / arwain yr adroddiad?

| Aelod Portffolio | Rôl |
|---|---|
| Cynghorydd Dyfed Wyn Jones | Aelod portffolio ar gyfer Plant, Pobl Ifanc a Theuluoedd |
| **Swyddog Gwasanaeth (yn cefnogi)** | **Rôl** |
| Fôn Roberts | Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol a Phennaeth y Gwasanaethau Plant a Theuluoedd |
| Sian Peacock | Rheolwr Gwasanaeth Diogelu a Sicrwydd Ansawdd |

## 2. Pam y gofynnir i'r Pwyllgor Sgriwtini ystyried y mater

Mae'n rhaid i'r Bwrdd Diogelu Corfforaethol adrodd i Aelodau gan roi trosolwg o berfformiad y Cyngor wrth gydymffurfio â'r Polisi Diogelu Corfforaethol.

Mae'n ofynnol i'r Pwyllgor Sgriwtini herio a chraffu ar waith a pherfformiad y Bwrdd Diogelu Corfforaethol Strategol. Bydd sylwadau'r Pwyllgor Sgriwtini yn arwain ac yn dylanwadu ar flaenoriaethau rhaglen waith y Bwrdd Corfforaethol.

## 3. Rôl y Pwyllgor Sgriwtini ac argymhellion

☒Er sicrwydd
☐Er argymhelliad i'r Pwyllgor Gwaith
☒Er gwybodaeth

Argymhelliad(ion):

Ar ôl archwilio'r wybodaeth a gyflwynwyd ac adolygu datblygiadau dros y 12 mis diwethaf, gofynnir i'r Pwyllgor dderbyn cynnwys yr Adroddiad Diogelu a cheisio sicrwydd bod y Cyngor yn cyflawni ei rwymedigaethau Diogelu Corfforaethol yn llawn.



Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg
This document is available in English

## 4. Sut mae'r argymhelliad(ion) yn cyfrannu at amcanion Cynllun y Cyngor?

Mae Atal a Diogelu wedi'u rhestru yn y Cynllun Corfforaethol 2023-28 fel un o Egwyddorion Cyffredinol allweddol y Cyngor

***Mae Diogelu yn gyfrifoldeb i bawb. Mae cyfrifoldeb ar bob gwasanaeth a gweithiwr yn y cyngor i ddiogelu pobl, beth bynnag yw eu rôl neu eu teitl. Mae'r Cyngor yn credu bod gan bob plentyn ac oedolyn yr hawl i fod yn ddiogel rhag niwed."***

## 5. Themâu sgriwtini allweddol

Y meysydd allweddol ddylai'r Pwyllgor Sgriwtini ganolbwyntio arnynt:

1.Hyfforddiant
2. Cydweithio amlasiantaethol
2. Cynllun cyfathrebu diogelu

## 6. Pwyntiau allweddol / crynodeb

Mae Gweithdrefnau Diogelu Cymru yn diffinio diogelu fel hyn:

> ***"Atal ac amddiffyn plant ac oedolion sydd mewn perygl rhag cael eu cam-drin neu eu hesgeuluso ac addysgu'r rhai o'u cwmpas i adnabod yr arwyddion a'r peryglon"***

Mae diogelu'n gyfrifoldeb i bawb. Mae'r egwyddor hon wedi'i chynnwys mewn deddfwriaeth, canllawiau statudol a Chodau Ymarfer yng Nghymru, o dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2015.

Mae Gweithdrefnau Diogelu Cymru yn cynorthwyo staff mewn gwahanol asiantaethau a ledled Cymru i gymhwyso deddfwriaeth a chanllawiau diogelu yn eu hymarfer. Maent yn darparu cyngor ynglŷn â nodi ac ymateb i bryderon am blant unigol sydd mewn perygl ac oedolion sydd mewn perygl. Yn ogystal â sicrhau ein bod yn gallu ymateb i bryderon diogelu am blant ac oedolion unigol, mae angen gweithio i sicrhau fod gwasanaethau, lleoedd a mannau yng Nghymru yn atal risgiau ac yn hyrwyddo diogelwch.

Mae gan Gynghorau rôl statudol hanfodol bwysig o ran diogelu plant ac oedolion ac mae ganddynt gyfrifoldeb allweddol i arwain ar atal cam-drin plant a hyrwyddo eu llesiant. Ni all diogelu fod yn wirioneddol effeithiol oni bai ei fod yn cael ei ymgorffori ym mhob Cyfarwyddiaeth, Adran a Thîm o fewn Cyngor Sir Ynys Môn. Mae gan bawb - yn weithwyr, contractwyr, gwirfoddolwyr ac Aelodau Etholedig ran i'w chwarae o ran amddiffyn plant ac oedolion bregus rhag niwed, boed hynny yn y cartref, neu du allan i'r cartref.

## 7. Asesiadau effaith

7.1. Effeithiau posibl ar grwpiau gwarchodedig o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010

| |
|---|
| N/A |

7.2. Effeithiau posibl ar bobl sy'n dioddef anfantais economaidd-gymdeithasol (penderfyniadau strategol)

| |
|---|
| N/A |

7.3. Effeithiau posibl ar gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

| |
|---|
| N/A |

7.4. Effaith posibl ar darged Carbon Sero Net y Cyngor -

| |
|---|
| Niwtral |

## 8. Goblygiadau ariannol

| |
|---|
| N/A |

## 9. Atodiadau

- Newyddlen Diogelu
- Cylch Gorchwyl Bwrdd Diogelu Corfforaethol
- Hyfforddiant Prevent
- Llythyr Swyddfa Cartref re Gwiriad Sicrwydd Blynyddol "Prevent"

## 10. Awdur yr adroddiad a phapurau cefndir

| |
|---|
| Sian Peacock |

This page is intentionally left blank

**1. Llywodraethu a Chylch Gorchwyl**

Un o'r prif weithredoedd yn dilyn cyfarfod y pwyllgor sgriwtini ym mis Ionawr 2025 oedd adolygu Cylch Gorchwyl y Bwrdd Cyflawni Diogelu Corfforaethol a'r Bwrdd Diogelu Corfforaethol. Mae'r gwaith hwn wedi'i gwblhau bellach, ac mae'r Cylch Gorchwyl diwygiedig wedi'i gymeradwyo'n ffurfiol gan y Bwrdd Diogelu Corfforaethol. Mae'r newidiadau hyn yn cryfhau trefniadau llywodraethu, egluro atebolrwydd ac yn sicrhau fod cyfrifoldebau diogelu'n cael eu gwreiddio'n gyson o fewn y Cyngor.

**2. Cryfhau Aelodaeth ac Ymgysylltu**

Mae'r Bwrdd Gweithredu Diogelu Corfforaethol wedi ehangu ei aelodaeth yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, ac mae cynrychiolwyr o bron pob un o gyfarwyddiaethau'r cyngor bellach yn aelodau. Mae hyn wedi cryfhau ymgysylltu trawsadrannol yn sylweddol a chreu momentwm cadarnhaol er mwyn datblygu cyfrifoldebau diogelu o fewn Cyngor Sir Ynys Môn.

Paratowyd nodyn briffio ar gyfer Cyfarwyddwyr, Penaethiaid Gwasanaeth ac aelodau'r Bwrdd Cyflawni Diogelu Corfforaethol er mwyn sicrhau bod ganddynt ddealltwriaeth glir o'u rolau a'u cyfrifoldebau mewn perthynas â diogelu corfforaethol. Mae hyn yn atgyfnerthu atebolrwydd ar lefel uwch swyddogion ac mae'n cynnal ymarfer diogelu cyson o fewn yr holl feysydd gwasanaeth.

**3. Cofrestr Risgiau Corfforaethol a Chyfathrebu**

Mae diogelu'n parhau i gael ei nodi fel y trydydd risg mwyaf i'r Cyngor. Mae hyn yn atgyfnerthu'r angen am drosolwg corfforaethol cryf a pharhau i rannu'r neges fod *Diogelu'n Gyfrifoldeb i Bawb*.

Yn ystod yr Wythnos Ddiogelu ym mis Tachwedd 2025 dosbarthwyd newyddlen diogelu corfforaethol i'r holl staff er mwyn:

- Atgoffa gweithwyr am eu dyletswyddau diogelu a'r llwybrau adrodd
- Atgyfnerthu'r neges fod Diogelu'n Gyfrifoldeb i Bawb
- Hyrwyddo'r modiwl e-ddysgu mandadol, Diogelu Grŵp A.

Byddwn yn awr yn cyhoeddi newyddlen diogelu bob chwarter a bydd y rhifyn nesaf yn canolbwyntio ar Gam-drin Domestig.

Mae Tîm Cyfathrebu'r Cyngor yn cynorthwyo'r Bwrdd Gweithredol Diogelu Corfforaethol i ddatblygu cynllun cyfathrebu cynhwysfawr. Bydd hyn yn sicrhau fod cyngor a gwybodaeth ynghylch diogelu'n cael ei rannu'n rheolaidd â staff a'i hyrwyddo ymysg y cyhoedd ar y cyfryngau cymdeithasol a sianelau cyfathrebu eraill.

**4. Troseddau Cyfundrefnol Difrifol a Gwaith Amlasiantaethol**

Mae staff Tai, Gwasanaethau Cymdeithasol a Safonau Masnach yn parhau i fod yn aelodau gweithredol o'r cyfarfodydd Troseddau Cyfundrefnol Difrifol a drefnir gan Heddlu Gogledd Cymru.

Mae enghreifftiau diweddar o waith partneriaeth effeithiol yn cynnwys camau a gymerwyd gan swyddogion Safonau Masnach yn erbyn siopau fêps pan godwyd pryderon fod cynhyrchion yn cael eu defnyddio i gam-fanteisio ar bobl ifanc. Dengys hyn effaith gadarnhaol cydweithio amlasiantaethol o ran lleihau risgiau ac amddiffyn unigolion agored i niwed.

Mae trafodaethau â Heddlu Gogledd Cymru'n mynd rhagddynt hefyd, mewn perthynas â gweithio mewn partneriaeth ar yr Ymgyrch *Makesafe*. Mae'r ymgyrch hon yn cynorthwyo i nodi ac atal achosion o gam-fanteisio, yn arbennig mewn lleoedd tebyg i westai, cwmnïau tacsi, siopau a busnesau eraill sy'n ymwneud â'r cyhoedd. Mae'n codi ymwybyddiaeth ymysg staff fel y gallant adnabod arwyddion o gam-fanteisio rhywiol a cham-fanteisio troseddol ac adrodd ar unwaith am unrhyw bryderon er mwyn diogelu pobl ifanc. Bydd y Swyddog Cymorth Cymunedol yr Heddlu (PCSO) sy'n arwain y gwaith hwn yn bresennol mewn cyfarfod o'r Bwrdd Cyflawni Diogelu Corfforaethol maes o law.

**5. Y Ddyletswydd Prevent ac Ymwybyddiaeth o Radicaleiddio**

Mae Cyngor Sir Ynys Môn eisoes wedi derbyn arian o'r Gronfa Atal Radicaleiddio gan y Swyddfa Gartref er mwyn cynnal gweithdai Prevent ar hyd a lled yr Ynys.

Yn ystod yr Wythnos Ddiogel ym mis Tachwedd:

- Fe wnaeth 220 o bobl fynychu'r gweithdai Prevent
- Roedd y sesiynau'n agored i staff y cyngor a sefydliadau trydydd sector
- Cyflwynwyd y gweithdai yng Nghaergybi, Llangefni ac Amlwch. Gweithiodd y Bwrdd Cyflawni Diogelu Corfforaethol yn agos â Medrwn Môn er mwyn cyrraedd sefydliadau trydydd sector.
- Roedd yr adborth yn gadarnhaol, a dywedodd y rhai a gymerodd ran fod ganddynt fwy o hyder yn eu gallu i adnabod risgiau radicaleiddio ar-lein.

Mae'r Bwrdd Cyflawni Diogelu Corfforaethol bellach yn paratoi ar gyfer Gwiriad Sicrhau Ansawdd Blynyddol Prevent y Swyddfa Gartref ym mis Ionawr. Bu rhai o aelodau'r Bwrdd Cyflawni Diogelu Corfforaethol yn rhan o is-grŵp oedd yn gyfrifol am gwblhau archwiliad o gydymffurfiaeth y Cyngor â'r Ddyletswydd Prevent, fydd yn cyfrannu'n uniongyrchol at

y broses sicrhau ansawdd. Mae’r Swyddfa Gartref yn anelu i rannu’r canlyniad ym mis Mai 2026.

**6. Ymateb i’r adroddiad “Cyfiawnder trwy ein Dewrder”**

Ers cyhoeddi *Cyfiawnder trwy ein Dewrder*, mae’r Cyngor, a’r Gwasanaethau Cymdeithasol ac Addysg yn arbennig, wedi bod yn gweithio’n agos â Bwrdd Diogelu Gogledd Cymru er mwyn dangos sut y gwnaethom ymateb i argymhellion yr Adolygiad Ymarfer Plant. Archwiliwyd y gwaith hwn yn fanwl mewn trafodaethau yn y Panel Sgriwtini Addysg ar 17 Rhagfyr 2025. Trwy’r broses honno, roeddem yn gallu darparu eglurhad pellach ynglŷn â’r mesurau cadarn sydd ar waith i reoli a monitro materion diogelu.

Ers cyhoeddi’r adroddiad, mae’r Cyngor wedi cryfhau ei drefniadau gweithio gyda chyrff llywodraethu allweddol, gan gynnwys Cyngor y Gweithlu Addysg, y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS), Gofal Cymdeithasol Cymru ac Undeb Rygbi Cymru. Rydym yn gweithio’n agos â’r sefydliadau hyn i sicrhau eu bod yn cael eu hysbysu, ar yr adeg briodol, pan godir pryderon am weithiwr cofrestredig. Mae hyn yn sicrhau fod cyrff rheoleiddio’n derbyn y wybodaeth sydd ei hangen arnynt i gymryd camau amserol a chymesur, gan gryfhau trefniadau diogelu ymhellach o fewn y Cyngor.

**7. Caffael a Chomisiynu Diogel**

Ar hyn o bryd mae’r Bwrdd Cyflawni Diogelu Corfforaethol yn craffu ar brosesau caffael yn gysylltiedig â chludiant plant i’r ysgol ac yn ôl adref.

- Mae’r Swyddog Trwyddedu wedi mynychu cyfarfod o’r Bwrdd Cyflawni Diogelu Corfforaethol er mwyn esbonio’r broses ar gyfer derbyn trwydded tacsi.
- Mae’r Bwrdd Cyflawni Diogelu Corfforaethol yn adolygu p’un a yw hyfforddiant diogelu cyfredol a gynigir i gwmnïau tacsi yn ddigonol a ph’un a yw polisïau presennol yn rhoi blaenoriaeth i ddiogelu
- Mae’r camau nesaf yn cynnwys archwilio sut y caiff contractau tacsis eu comisiynu gan y gwasanaethau Addysg a Phriffyrdd.
- Y nod yw sicrhau fod yr holl gontractau tacsis yn cynnwys trefniadau diogelu cadarn.

Mae’r gwaith hwn yn rhan o ffocws ehangach ar gryfhau comisiynu diogel o fewn y Cyngor.

**8. Adolygiadau Diogelu**

Nid oedd rhaid i Gyngor Sir Ynys Môn gyfeirio unrhyw achosion at Fwrdd Diogelu Gogledd Cymru ar gyfer Adolygiad Diogelu Unedig Sengl yn ystod y 12 mis diwethaf.

Mae disgwyl i Adolygiad Lladdiad Domestig yn ymwneud â phreswylydd o Ynys Môn gael ei gyhoeddi eleni. Bydd y Bwrdd Cyflawni Diogelu Corfforaethol yn adolygu'r argymhellion, gan sicrhau eu bod yn cael eu gweithredu'n briodol o fewn y gwasanaethau perthnasol.

**9. Datblygu'r Gweithlu**

Mae mesurau diogelu ar gyfer y gweithlu'n parhau i gael eu cryfhau:

- Mae gwiriadau DBS yn parhau i fod ar waith ar gyfer swyddi perthnasol
- Mae gwiriadau cyn-cyflogi cadarn yn cael eu defnyddio'n gyson
- Mae Swyddog Hyfforddi Diogelu Corfforaethol penodedig yn goruchwylio'r ddarpariaeth hyfforddiant

Yn ogystal â'r uchod, mae Archwiliad Mewnol yn cael ei gynnal ar hyn o bryd sy'n canolbwyntio ar drefniadau diogelu yn gysylltiedig â recriwtio athrawon llanw.

Mae hyfforddiant mandadol ar gyfer pob aelod o staff yn cynnwys:

- Trais yn erbyn Merched, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol
- Prevent
- Caethwasiaeth Fodern
- Diogelu (Grŵp A) **( modiwl mandadol ers diwedd Tachwedd 2025)**

| Service | VAWDASV | Prevent | Modern Slavery | Diogelu Grwp A |
|---|---|---|---|---|
| ADULTS | 100% | 100% | 100% | 37% |
| CHILDREN'S | 96% | 97% | 95% | 47% |
| CORPORATE TRANSFORMATION | 100% | 100% | 100% | 17% |
| COUNCIL BUSINESS | 100% | 100% | 100% | 36% |
| HIGHWAYS, WASTE AND PROPERTY | 79% | 85% | 85% | 31% |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| **HOUSING** | **89%** | **89%** | **89%** | **15%** |
| **LEARNING** | **94%** | **95%** | **93%** | **53%** |
| **PROVIDER UNIT** | **76%** | **84%** | **84%** | **41%** |
| **REGULATION AND ECONOMIC DEVELOPMENT** | **94%** | **94%** | **94%** | **32%** |
| **RESOURCES** | **99%** | **99%** | **100%** | **23%** |
| **SCHOOLS** | **61%** | **47%** | **55%** | **4%** |
| **SENIOR MANAGEMENT** | **100%** | **87.5%** | **100%** | **75%** |
| **Grand Total:** | **75.2%** | **70.4%** | **74.2%** | **16.4%** |

Mae'r ganran o staff ysgolion sydd wedi cyflawni hyfforddiant ar Learning Pool yn isel, ond mae sawl ffactor i'w hystyried yma sef:

- Problemau I gyda mynediad i Learning Pool, yn enwedig yn dilyn newid e-byst addysg a defnydd o e-byst Hwb.
- Rhai wedi gwneud hyfforddiant drwy ddulliau eraill, e.e., prynu system eu hunain i mewn er mwyn cadw cofnod o hyfforddiant diogelu mewn un lle.
- Mae'r ysgolion yn darparu manylion yr hyfforddiant yn eu hadroddiadau diogelu blynyddol a bydd y rhain i mewn erbyn diwedd mis Ionawr.
- Tra bo hyfforddiant Grŵp A yn fandadol ers mis Tachwedd gan y Cyngor, mae'r ysgolion wedi bod yn darparu'r hyfforddiant hwn ers mis Medi 2023 gyda recordiad ar gael fel bod staff / llywodraethwyr yn gallu ei wylio unrhyw amser. Felly rydym yn gwbl ffyddiog bod staff ein hysgolion mewn lle cryf o ran yr hyfforddiant hwn.

**10. Gorchymyn Diogelu Cam-drin Domestig**

Ym mis Ebrill 2025, cyhoeddodd y Swyddfa Gartref fod Gogledd Cymru wedi'i dewis fel ardal beilot ar gyfer y Gorchmynion Diogelu Cam-drin Domestig oedd newydd gael eu lansio.

O dan y ddeddfwriaeth hon, gall yr awdurdod lleol, a'r gwasanaeth Tai a'r Gwasanaethau Cymdeithasol yn arbennig, wneud ceisiadau trydydd parti i amddiffyn dioddefwyr cam-drin domestig, hyd yn oed heb ofyn am eu caniatâd.

Y Cyngor yw un o'r cynghorau cyntaf o fewn ardaloedd y cynllun peilot yn y DU ac mae o wedi ymgeisio'n llwyddiannus yn barod am Orchymyn Diogelu Cam-drin Domestig ar ran defnyddiwr gwasanaeth. O ganlyniad i'r gorchymyn:

- Rhoddwyd tag electronig ar y tramgwyddwr
- Cafodd ei wahardd rhag cysylltu â'r dioddefwr
- Derbyniodd ddedfryd o dair blynedd yn y carchar yn sgil torri'r gwaharddiad

Bydd y Bwrdd Gweithredol Diogelu Corfforaethol yn parhau i archwilio sut y gall yr Awdurdod Lleol wneud cais am Orchmynion Diogelu Cam-drin Domestig er mwyn grymuso ac amddiffyn dioddefwyr.

**11. Y Camau Nesaf**

Mae'r prif flaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn nesaf yn cynnwys:

- Lansio Strategaeth bum mlynedd y Bwrdd Diogelu Corfforaethol ym mis Ebrill 2026
- Cryfhau gofynion diogelu ar gyfer contractwyr
- Parhau i wreiddio diogelu yn yr holl gyfarwyddiaethau
- Gwella cydweithio amlasiantaethol ac ymgysylltu cymunedol
- Cyhoeddi newyddlen diogelu chwarterol
- Datblygu a chyflwyno'r cynllun cyfathrebu diogelu newydd

Camau nesaf i Ysgolion

- Pryderon am y system Learning Pool am gael eu trafod yn y cyfarfod Busnes a Systemau Addysg nesaf.
- Aelod o'r tîm Adnoddau Dynol am fynychu'r digwyddiad llesiant ym mis Chwefror er mwyn helpu unrhyw unigolion nad oes ganddynt fynediad neu nad ydynt yn gallu mewngofnodi.
- Ysgolion eisoes wedi cychwyn cynnig hyfforddiant Grŵp B ar gyfer eu staff.

- Hyfforddiant Grŵp C yn cael ei gynnig yn rheolaidd ar gyfer personau dynodedig diogelu a chyrff llywodraethol ysgolion.

**12. Casgliad**

Mae’r gwaith a wnaethpwyd yn ystod y 12 mis diwethaf yn dangos fod cynnydd cryf wedi’i wneud o ran cryfhau trefniadau diogelu o fewn y Cyngor. Bydd y Bwrdd Gweithrdol Diogelu Corfforaethol yn parhau i yrru gwelliannau, sicrhau cydymffurfiaeth â dyletswyddau statudol a hyrwyddo diwylliant lle mae diogelu’n cael ei gydnabod fel cyfrifoldeb i bawb.  Mi fydd materion yn ymwneud hefo cofnodi hyfforddiant staff o fewn ysgolion yn cael eu uchafu i’r Bwrdd Diogelu Corfforaethol mis Chwefror.

This page is intentionally left blank

# Diogelu Corfforaethol: Mae'n Gyfrifoldeb i Bawb

*Mae diogelu yn bwysig ac yn ddyletswydd a chyfrifoldeb i bob un ohonom fel staff Cyngor Sir Ynys Môn. Beth bynnag eich gwaith, tîm, neu gwasanaeth, mae gan bob aelod o staff rôl bwysig er mwyn cadw plant, pobl ifanc ac oedolion sy'n wynebu risg yn ddiogel rhag niwed.*

## Beth yw Diogelu Corfforaethol?

*Mae diogelu corfforaethol yn golygu bod y Cyngor yn defnyddio dull system gyfan er mwyn diogelu plant, pobl ifanc ac oedolion sy'n wynebu risg o gamdriniaeth, esgeulustod, cam-drin domestig a radicaleiddio. Mae'n golygu ymgorffori diogelu ym mhopeth yr ydym yn ei wneud – o bolisi a chomisiynu i ddarparu gwasanaethau ac ymgysylltu cymunedol.*

## Hyfforddiant Mandadol – ‘Diogelu Grŵp A’

---

*Fel rhan o’n cyfrifoldebau diogelu statudol,* ***mae’n ofynnol i bob aelod o staff gwblhau’r*** *hyfforddiant ‘Diogelu Grŵp A’ ar y Gronfa Ddysgu yn ystod yr* ***Wythnos Ddiogelu (10-14 Tachwedd 2025).***

*Ni fydd y cwrs yn cymryd mwy nag 20 munud i’w gwblhau ac mae bellach yn* ***orfodol i holl weithwyr y Cyngor.***

***Cliciwch yma i agor y modiwl.***

---

## Modiwlau Diogelu Mandadol Eraill

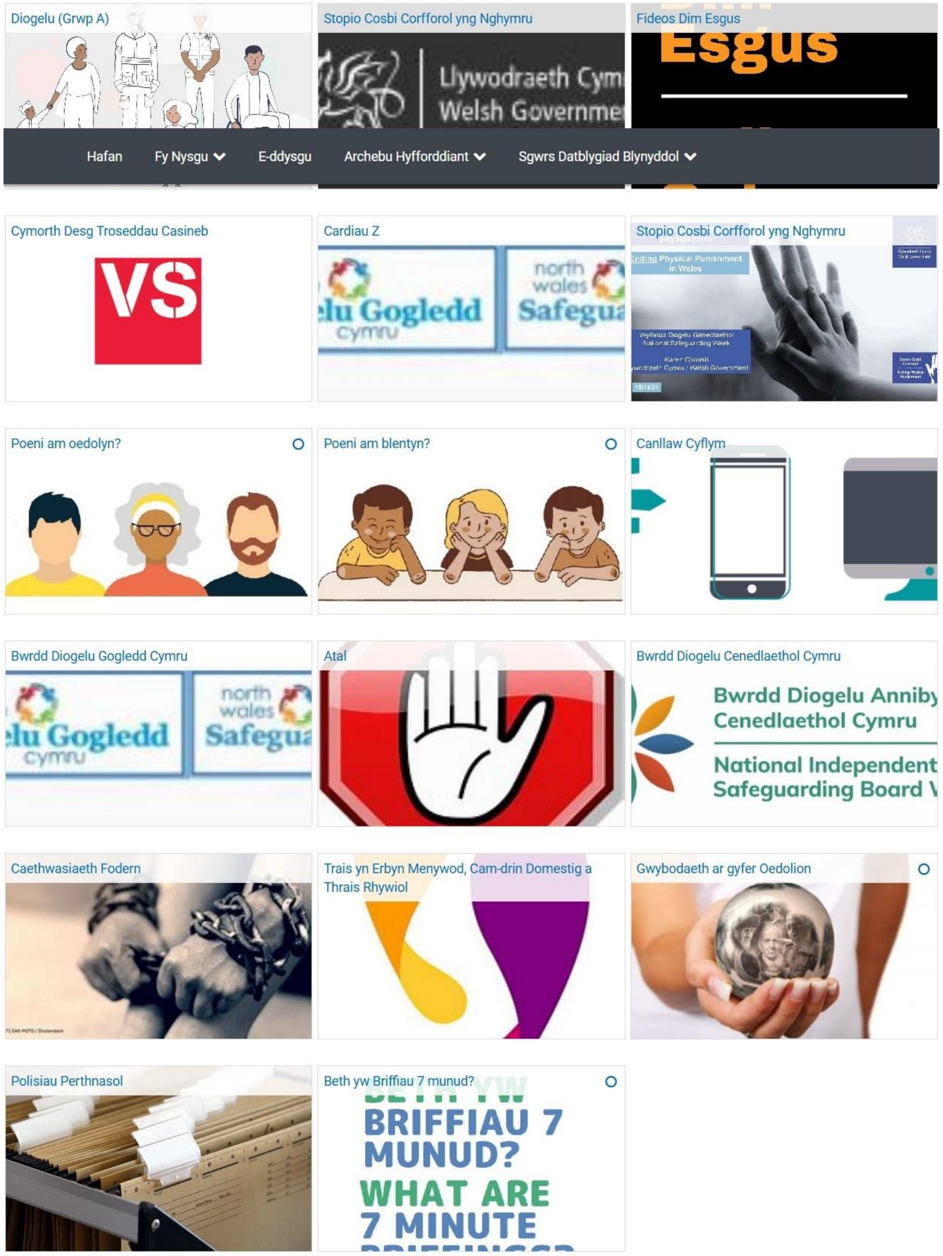


[Cliciwch yma i gael mynediad i Fodiwlau Diogelu]

---

*Mae'r modiwlau hyn ar gael ar y Gronfa Ddysgu a gallwch gwblhau yn eich amser eich hun. Maent yn hanfodol er mwyn ein cynorthwyo i adnabod ac ymateb yn briodol i bryderon diogelu mewn perthynas ag ystod eang o faterion sy'n effeithio ein cymunedau.*

*Beth am ddefnyddio'r Wythnos Ddiogelu fel cyfle i ddiweddaru eich gwybodaeth ac ail-gadarnhau ein cyd-ymrwymiad i gadw pobl yn ddiogel.*

---

## Cyfarfod y Bwrdd Gweithrediadau Diogelu Corfforaethol

*1 - **Rhai o aelodau'r bwrdd.***

---

***Mae'r Bwrdd Gweithrediadau Diogelu Corfforaethol yn grŵp o staff traws-adrannol sy'n cyfarfod yn rheolaidd er mwyn gyrru agenda diogelu'r Cyngor. Maent yn cefnogi datblygiad polisi, hyfforddiant a chodi ymwybyddiaeth o fewn pob gwasanaeth.***

***Byddent i'w weld yn ystod yr Wythnos Ddiogelu – ac maent wastad yn chwilio am aelodau newydd! Os ydych yn angerddol ynghylch diogelu a'ch bod yn dymuno cyfrannu, byddent yn falch o glywed gennych.***

***Aelodau Presennol:***

---

---

- *Gerallt Roberts, Cadeirydd (Addysg)*
- *Daron Owens, Is-Gadeirydd (Partneriaeth Diogelwch Cymunedol)*

- *Sian Peacock (Gwasanaethau Cymdeithasol)*
- *Nerys Evans (Gwasanaethau Cymdeithasol)*
- *Julie Jones (Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo)*
- *Rachel Williams (Gwasanaethau Cymdeithasol)*
- *Llinos W William (Tai)*
- *Llinos M Roberts (Adnoddau)*
- *Arwel Jones (Tai)*
- *Nonn G Hughes (Rheoleiddio a Datblygu Economaidd)*
- *Non M Hughes (Trawsnewid/AD)*
- *Teressa Backhouse (Trawsnewid/Hyfforddiant)*
- *Eirian Lewis (Llyfrgelloedd)*

---

## Dewch i ddweud helo!

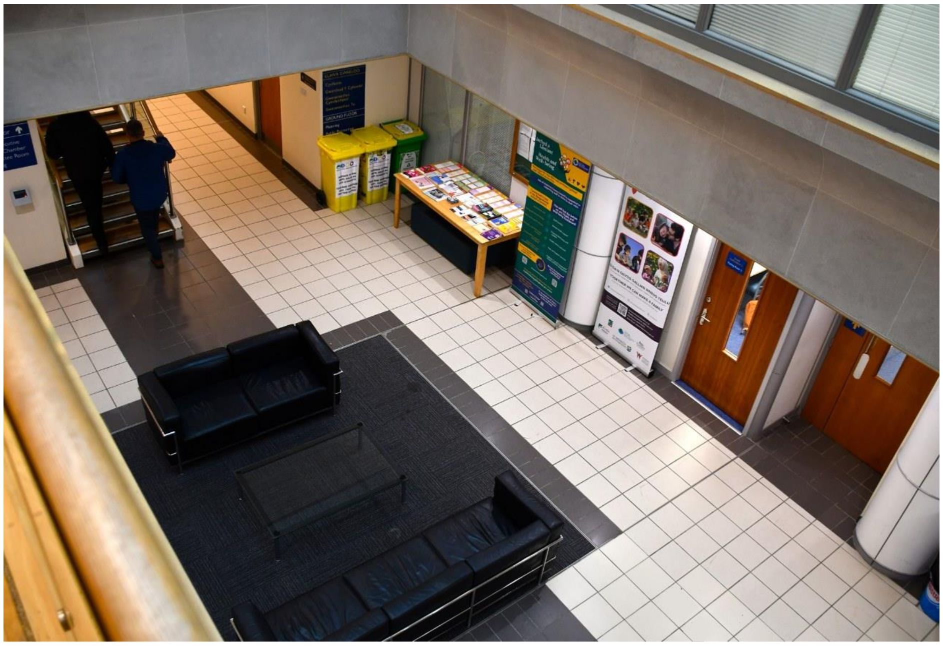

***Bydd gennym stondin dros dro yn y brif dderbynfa ym Mhrif Swyddfeydd y Cyngor, Llangefni, bob amser cinio (12-2yp) trwy gydol yr Wythnos Ddiogelu. Galwch heibio er mwyn:***

- *Gofyn cwestiynau am ddiogelu*
- *Derbyn cymorth i gael mynediad at y Gronfa Ddysgu*
- *Derbyn adnoddau a chanllawiau*
- *Cyfarfod aelodau'r Bwrdd Gweithrediadau Diogelu Corfforaethol*

*Beth am barhau i wneud diogelu'n rhan o'n diwylliant o ddydd i ddydd – gan fod **diogelu'n gyfrifoldeb i bawb**.*

***Dylid anfon unrhyw atgyfeiriadau/ymholiadau at TeuluMon@ynysmon.llyw.cymru***

# Diogelu Corfforaethol: Mae’n Gyfrifoldeb i Bawb

***Mae diogelu yn bwysig ac yn ddyletswydd a chyfrifoldeb i bob un ohonom fel staff Cyngor Sir Ynys Môn. Beth bynnag eich gwaith, tîm, neu gwasanaeth, mae gan bob aelod o staff rôl bwysig er mwyn cadw plant, pobl ifanc ac oedolion sy’n wynebu risg yn ddiogel rhag niwed.***

## Beth yw Diogelu Corfforaethol?

***Mae diogelu corfforaethol yn golygu bod y Cyngor yn defnyddio dull system gyfan er mwyn diogelu plant, pobl ifanc ac oedolion sy’n wynebu risg o gamdriniaeth, esgeulustod, cam-drin domestig a radicaleiddio. Mae’n golygu ymgorffori diogelu ym mhopeth yr ydym yn ei wneud – o bolisi a chomisiynu i ddarparu gwasanaethau ac ymgysylltu cymunedol.***

## Hyfforddiant Mandadol – 'Diogelu Grŵp A'

---

*Fel rhan o'n cyfrifoldebau diogelu statudol, **mae'n ofynnol i bob aelod o staff gwblhau'r** hyfforddiant 'Diogelu Grŵp A' ar y Gronfa Ddysgu yn ystod yr **Wythnos Ddiogelu (10-14 Tachwedd 2025).***

*Ni fydd y cwrs yn cymryd mwy nag 20 munud i'w gwblhau ac mae bellach yn **orfodol i holl weithwyr y Cyngor.***

***Cliciwch yma i agor y modiwl.***

---

## Modiwlau Diogelu Mandadol Eraill

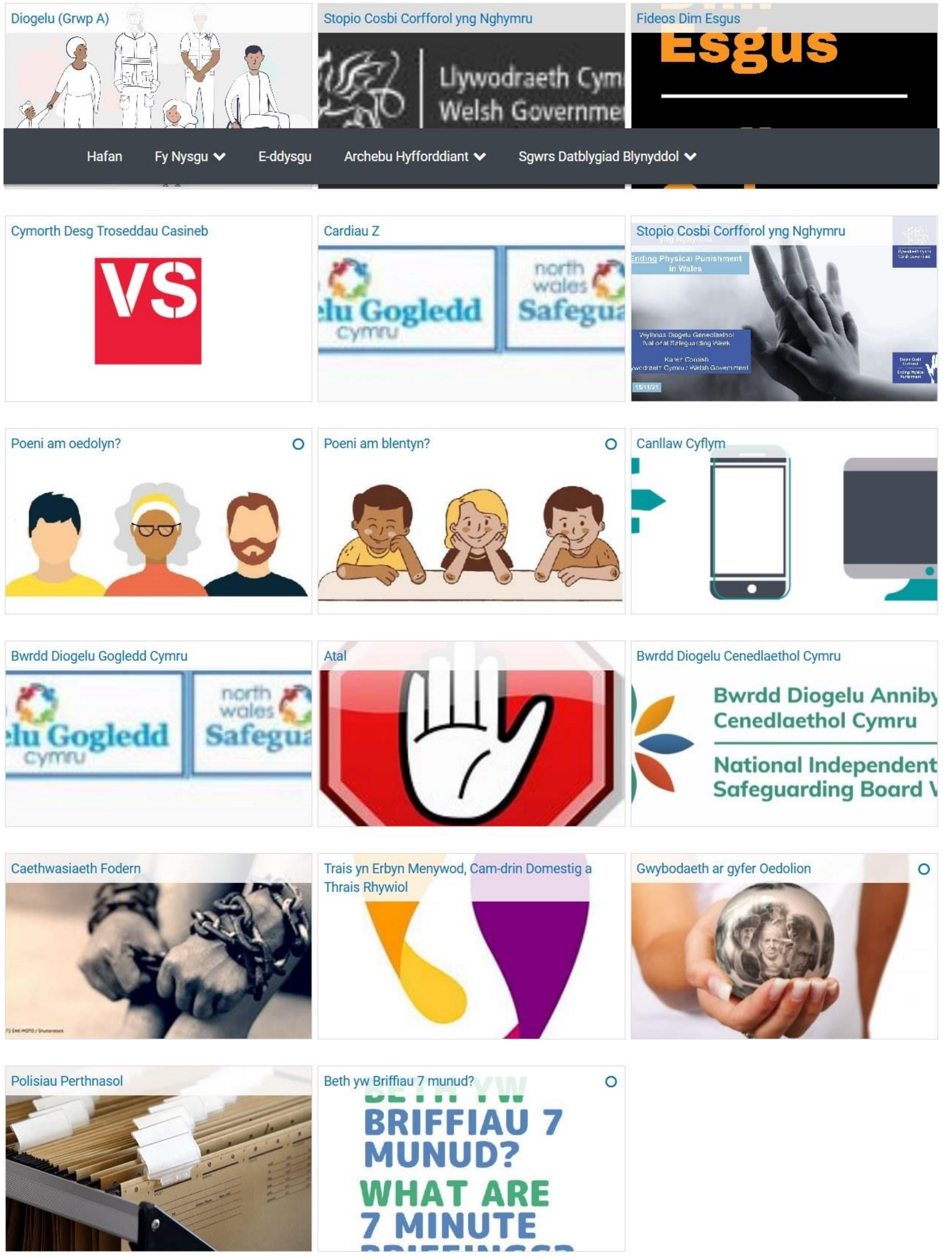


[Cliciwch yma i gael mynediad i Fodiwlau Diogelu]

---

*Mae'r modiwlau hyn ar gael ar y Gronfa Ddysgu a gallwch gwblhau yn eich amser eich hun. Maent yn hanfodol er mwyn ein cynorthwyo i adnabod ac ymateb yn briodol i bryderon diogelu mewn perthynas ag ystod eang o faterion sy'n effeithio ein cymunedau.*

*Beth am ddefnyddio'r Wythnos Ddiogelu fel cyfle i ddiweddaru eich gwybodaeth ac ail-gadarnhau ein cyd-ymrwymiad i gadw pobl yn ddiogel.*

---

## Cyfarfod y Bwrdd Gweithrediadau Diogelu Corfforaethol

*1 - **Rhai o aelodau'r bwrdd.***

---

***Mae'r Bwrdd Gweithrediadau Diogelu Corfforaethol yn grŵp o staff traws-adrannol sy'n cyfarfod yn rheolaidd er mwyn gyrru agenda diogelu'r Cyngor. Maent yn cefnogi datblygiad polisi, hyfforddiant a chodi ymwybyddiaeth o fewn pob gwasanaeth.***

***Byddent i'w weld yn ystod yr Wythnos Ddiogelu – ac maent wastad yn chwilio am aelodau newydd! Os ydych yn angerddol ynghylch diogelu a'ch bod yn dymuno cyfrannu, byddent yn falch o glywed gennych.***

***Aelodau Presennol:***

---

---

- *Gerallt Roberts, Cadeirydd (Addysg)*
- *Daron Owens, Is-Gadeirydd (Partneriaeth Diogelwch Cymunedol)*

- *Sian Peacock (Gwasanaethau Cymdeithasol)*
- *Nerys Evans (Gwasanaethau Cymdeithasol)*
- *Julie Jones (Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo)*
- *Rachel Williams (Gwasanaethau Cymdeithasol)*
- *Llinos W William (Tai)*
- *Llinos M Roberts (Adnoddau)*
- *Arwel Jones (Tai)*
- *Nonn G Hughes (Rheoleiddio a Datblygu Economaidd)*
- *Non M Hughes (Trawsnewid/AD)*
- *Teressa Backhouse (Trawsnewid/Hyfforddiant)*
- *Eirian Lewis (Llyfrgelloedd)*

---

## Dewch i ddweud helo!

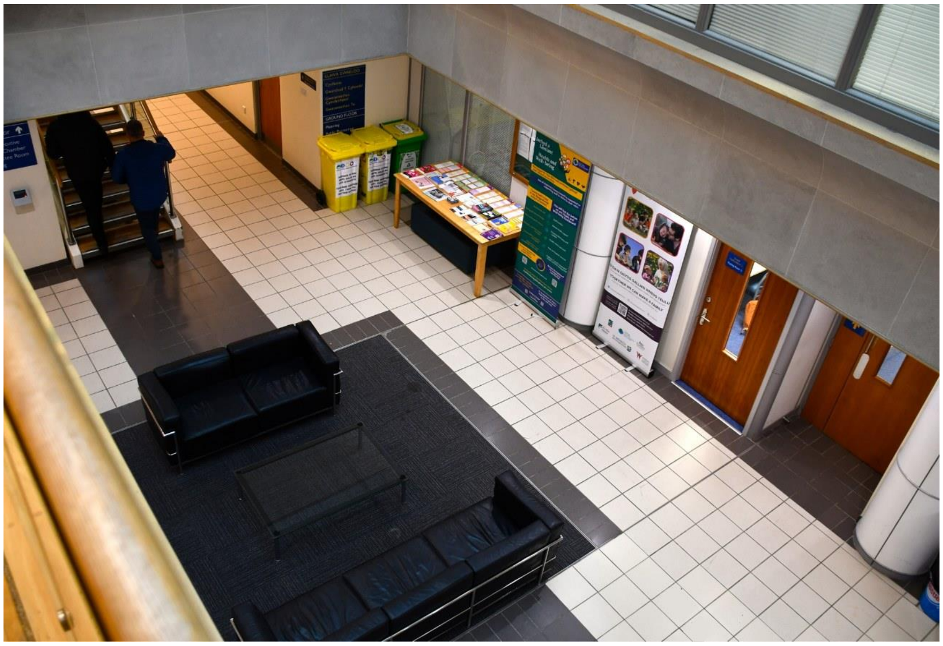

***Bydd gennym stondin dros dro yn y brif dderbynfa ym Mhrif Swyddfeydd y Cyngor, Llangefni, bob amser cinio (12-2yp) trwy gydol yr Wythnos Ddiogelu. Galwch heibio er mwyn:***

- *Gofyn cwestiynau am ddiogelu*
- *Derbyn cymorth i gael mynediad at y Gronfa Ddysgu*
- *Derbyn adnoddau a chanllawiau*
- *Cyfarfod aelodau'r Bwrdd Gweithrediadau Diogelu Corfforaethol*

*Beth am barhau i wneud diogelu'n rhan o'n diwylliant o ddydd i ddydd – gan fod* ***diogelu'n gyfrifoldeb i bawb****.*

***Dylid anfon unrhyw atgyfeiriadau/ymholiadau at TeuluMon@ynysmon.llyw.cymru***

SOUK

# Eithafiaeth, y Cyfryngau a Prevent

(Cymru, Pros)

# Shout Out UK

Mae Shout Out UK (SOUK) yn **llwyfan addysg** ac yn **fenter gymdeithasol** arobryn. Mae cyfuno addysg a thechnoleg â chynhyrchu ffilmiau ac animeiddio yn sicrhau ein bod yn creu rhaglenni sy'n canolbwyntio ar **Lythrennedd y Cyfryngau a Gwleidyddiaeth** yn ogystal ag ymgyrchoedd **Ymgysylltiad Democrataidd** effaith uchel.

# Trosolwg o'r Sesiwn:



**Rhan 1: Deall Eithafiaeth**

- Cyflwyniad i eithafiaeth
- Mathau cyffredin a rhai sy'n dod i'r amlwg o eithafiaeth yn Ynys Môn

**Rhan 2: Radicaleiddio**

- Deall radicaleiddio
- Pobl ifanc a bod yn agored i niwed o ran eithafiaeth

**Rhan 3: Y Cyfryngau ac Eithafiaeth**

- Tueddiadau sy'n dod i'r amlwg
- Algorithmau a gwybodaeth ffug

**Rhan 4: Diogelu Pobl Ifanc**

- Sgiliau cyfryngau digidol trechol
- Atal a chefnogi

# Rhan 1: Deall Eithafiaeth

# Beth yw eithafiaeth?

Hyrwyddo neu ddatblygu ideoleg sy'n seiliedig ar drais, casineb neu anoddefgarwch yw eithafiaeth, sy'n anelu at:

1. Gwrthod neu ddinistrio hawliau a rhyddid sylfaenol eraill; neu
2. Tanseilio, dymchwel neu ddisodli system y DU o ddemocratiaeth seneddol ryddfrydol a hawliau democrataidd; neu
3. Creu amgylchedd goddefol yn fwriadol i eraill gyflawni'r canlyniadau yn (1) neu (2).

(Gov.uk, 2024)

***Gall unrhyw ideoleg ddod yn eithafol***

SOUK

# Sylw ar: Eithafiaeth a thermau cysylltiedig

**Eithafiaeth** → Meddu ar syniad neu gred eithafol

**Radicaleiddio** → Y broses o dderbyn syniadau eithafol

**Terfysgaeth** → Gweithredoedd treisgar i hyrwyddo'r syniad neu'r gred

Tudalen 54

**Yr amrywiaeth o 'Ideolegau Eithafol'**

Eithafiaeth grefyddol neu hiliol arall

Diwylliant 'incel' ac eithafiaeth casineb at fenywod

Eithafiaeth gynllwyniol

Eithafiaeth anarchistaidd

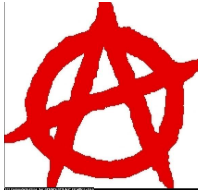

Eithafiaeth Islamaidd

Eithafiaeth hinsawdd

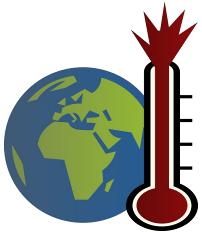

Asgell dde eithafol



SOUK

# Cynnydd yr asgell dde eithafol

**Adnabod yr asgell dde eithafol:**

- Cenedlaetholdeb eithafol
- Gwladgarwch amddiffynnol
- Stereoteipiau hiliol
- Hiliaeth Amlwg
- Goruchafiaeth gwyn

**Enghreifftiau o'r DU:**

- Active Club (Bannau Brycheiniog)
- The Base (sylfeini goruchafiaeth gwyn)

# Far-right group using sports to 'build militia'

Active Club's members have regular 'training meets' at locations across the UK

Here their members take a training meeting to Pen y Fan and Corn Du in the Brecon Beacons

Luca Benincasa was sentenced to nine years and three months for terror offences and possessing indecent images of children

**The self-styled "UK cell leader" of a banned neo-Nazi group has been locked up for terror offences and possessing indecent images of children.**

Luca Benincasa, 20, from Cardiff, was sentenced to nine years and three

| | | | |
|---|---|---|---|
| Swastika | Triskele / 777 | Deaths Head | Schutzstaffel / SS Runes |
| Sun Wheel and Celtic Cross | *Odin's Rune / Othala Rune | Iron Eagle & Celtic Cross | Hammerskin |
| Aryan Nations Sword & Wolf's Hook | White Power | Elhaz Rune* - Tree of Life[1] | Stormfront Logo |
| Seig Heil over Celtic Cross | British Union of Fascists | Iron Cross with Swastika | Nazi SA Symbol |
| Crucified Skinhead | *Valknot- 'Slain Warriors' (Norse) | Hungarian Arrow & Cross | KKK Capirote (Hood) |
| *Thor's Hammer | Blood Drop (KKK) | Black Sun - Schwarze Sonne | Wolf's Hook Rune |

# Manosphere a'r diwylliant Incel

**Manosphere:** Rhwydwaith o gyfrifon cyfryngau cymdeithasol a chrewyr cynnwys sy'n canolbwyntio ar ddyhead gwrywaidd hynod stereoteipig.

Mae **incel** yn golygu person anweddog anwirfoddol ('involuntary celibate').



**Beth mae incels yn ei gredu?**

- Dylai dynion gael mynediad at bartner benywaidd trwy hawl
- Bod 80% o fenywod yn chwilio am yr "20%" gorau o ddynion yn unig - gan roi'r gweddill dan anfantais

(Newyddion NBC, 2014) (Newyddion CBC, 2014)

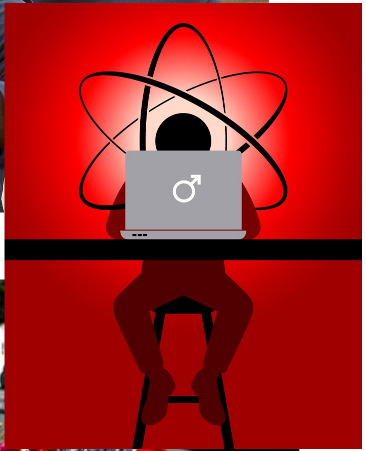

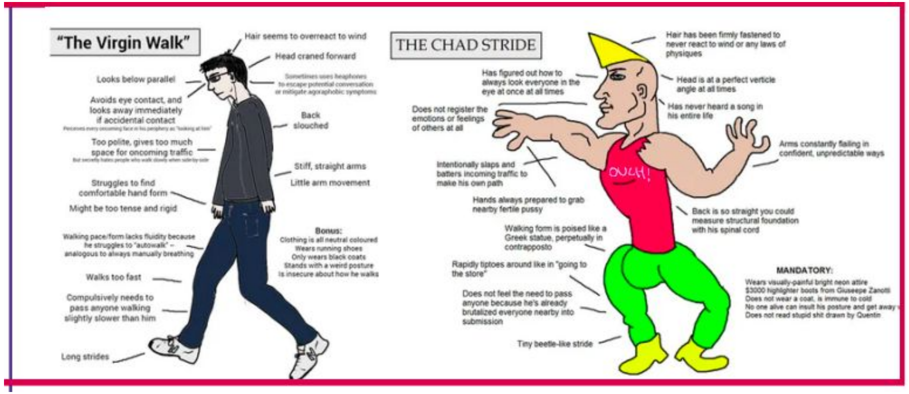
"The Virgin Walk"
Hair seems to overreact to wind
Head craned forward
Sometimes uses heaphones to escape potential conversation or mitigate agoraphobic symptoms
Looks below parallel
Avoids eye contact, and looks away immediately if accidental contact
Back slouched
Too polite, gives too much space for oncoming traffic
Stiff, straight arms
Little arm movement
Struggles to find comfortable hand form
Might be too tense and rigid
Walking pace/form lacks fluidity because he struggles to "autowalk" – analogous to always manually breathing
Bonus:
Clothing is all neutral coloured
Wears running shoes
Only wears black coats
Stands with a weird posture
Is insecure about how he walks
Walks too fast
Compulsively needs to pass anyone walking slightly slower than him
Long strides
THE CHAD STRIDE
Hair has been firmly fastened to never react to wind or any laws of physiques
Has figured out how to always look everyone in the eye at once at all times
Head is at a perfect verticle angle at all times
Does not register the emotions or feelings of others at all
Has never heard a song in his entire life
Arms constantly flailing in confident, unpredictable ways
Intentionally slaps and batters incoming traffic to make his own path
OUCH!
Hands always prepared to grab nearby fertile pussy
Back is so straight you could measure structural foundation with his spinal cord
Walking form is poised like a Greek statue, perpetually in contrapposto
Rapidly tiptoes around like in "going to the store"
MANDATORY:
Wears visually-painful bright neon attire
$3000 highlighter boots from Giuseepe Zanotti
Does not wear a coat, is immune to cold
Does not read stupid shit drawn by Quentin
Does not feel the need to pass anyone because he's already brutalized everyone nearby into submission
Tiny beetle-like stride

Tudalen 61

The Becky
The Stacy

Bluepill
Blackpill
Redpill

# Y Pump Rheol o'r Diwylliant Incel:

1. Rhaid eich bod yn ddyn
2. Rhaid eich bod yn wyryf
3. Rhaid eich bod wedi dioddef trawma
4. Rhaid eich bod wedi cymryd y 'black pill'

**Blackpilling: Y gred nad oes ffordd allan o'r broblem, felly rydych chi naill ai:**

1. Derbyniwch eich tynged fel Incel
2. Ceisiwch newid cymdeithas er eu budd, a argymhellir fel arfer fel rhywbeth y gellir ei gyflawni drwy drais torfol.

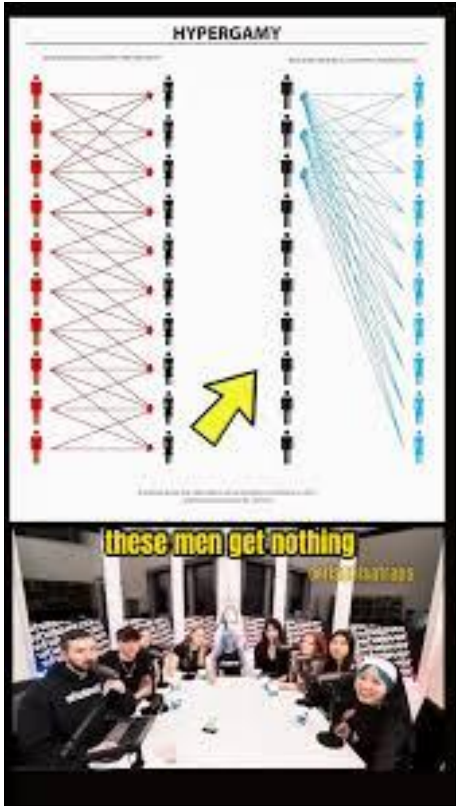

# Ffwndamentaliaeth grefyddol

**Ffwndamentaliaeth**:

1. Dehongliad llythrennol o'r ysgrythurau.
2. Defnyddio trais neu barodrwydd i'w ddefnyddio
3. Gorfodi credoau crefyddol a dewisiadau ffordd o fyw ar eraill

Tudalen 63

***Pwysig: Nid yw'r rhan fwyaf o grefyddau yn eithafol o ran natur, ond mae gan lawer leiafrif milwriaethus***

(The Defense Post, 2019)

# Jailed Wrexham bin man 'wanted to bomb military bases'

19 May 2017

Aabid Ali was arrested in a raid at his home last November



SOUK

# Rhan 2: Y Ffordd i Radicaleiddio

# Sut mae 'eithafiaeth' yn digwydd?

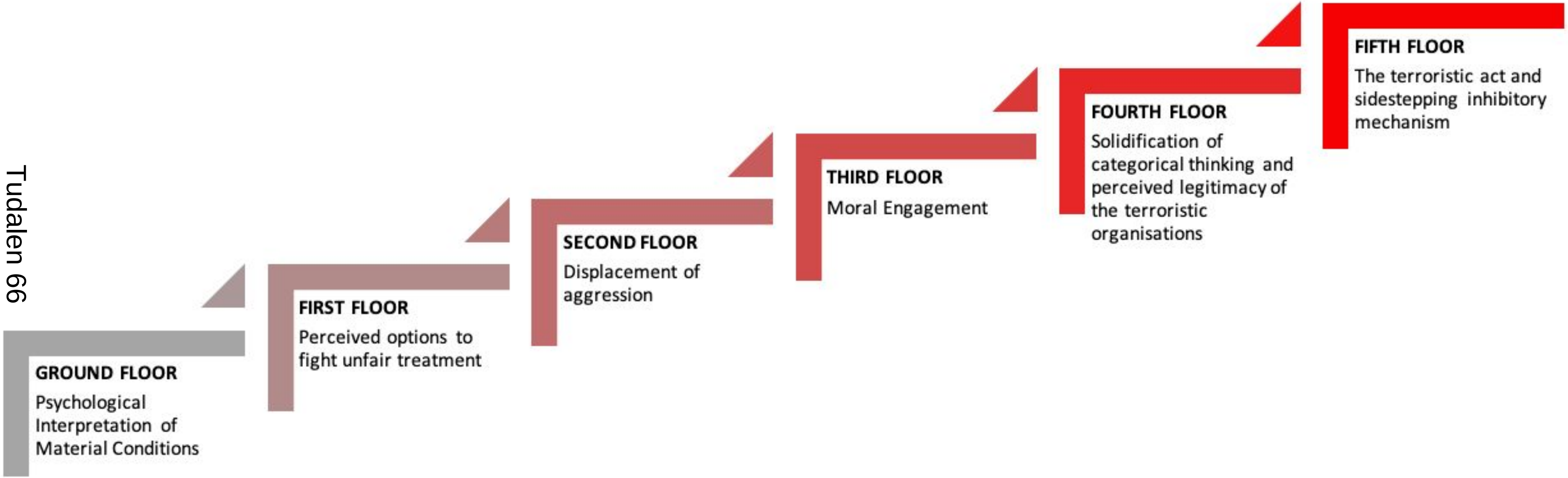


Moghaddam, Fathali M. (2005): "The staircase to terrorism. A psychological explanation". In American Psychologist.

# Llwybrau Radicaleiddio

## Hunan-Gychwynnol

- Yn dechrau allan o chwilfrydedd neu chwilio am ddilysrwydd o feddyliau penodol
- Chwilio a chymryd camwybodaeth yn fwriadol a'u derbyn
- Ymuno â fforymau ar-lein
- Creu neu rannu cynnwys sy'n adlewyrchu eu hideoleg

Tudalen 67

## Dylanwad cyfoedion

- Targedu unigolion neu grwpiau sy'n agored i niwed
- Defnyddio cyfryngau cymdeithasol a llwyfannau gemau i gyflwyno ideolegau newydd
- Cynnig cymuned neu rwydwaith cymorth
- Hyrwyddo meddylfryd 'ni yn erbyn nhw'
- Cynnig gwobrau sy'n adlewyrchu cwynion

**Key Takeaway:**
***Communication and information is essential in radicalisation***

# Beth sy'n gwneud rhywun yn agored i eithafiaeth?

Tudalen 68

Ynysigrwydd neu unigrwydd

Achwyniadau personol

Diffyg perthyn neu b

drawsnewid neu ddryswch

Cyflyrau niwrolegol neu bry
meddwl

Dylanwadau amgylcheddol ac amlygiad

**Gwers Allweddol:**

**Meddyliwch am arwyddion a symptomau diogelu eraill!**

# Caledi deunyddol ac ansicrwydd

Caledi a thlodi yn achosi tensiynau cymdeithasol ac yn cynyddu’r angen am hunan-gadwraeth.

Mae meddylfryd bygythiol yn creu ymatebolrwydd yn erbyn newid.

Mae’n creu rhaniadau ac yn cau cymuned rhag y rhai a ystyrir yn ‘ddiarth’.

Chwilio am fudiad bai (scapegoating): dod o hyd i ffynhonnell bai am frwydrau gwirioneddol.

"In Wales alone there have been four separate incidents affecting social cohesion in the last three years."

It references protests in Llantwit Major about housing Ukrainian refugees, the protests and wider situation at the Stradey Park Hotel in Llanelli in spring and summer 2023, the August 2024 riots, and the social media attacks on their charity in December 2023 and January 2025.

North Wales Live

## Axing Welsh school will see 'immigrants buying houses and making the village a foreign place'

A Gwynedd councillor fears the axing of a village primary school will lead to an exodus of Welsh-speaking families as council admits it could lead to job losses

Llanllyfni councillor Peter Thomas fears the closure of a school could lead to 'immigrants making the village a foreign place'

North Wales Live

# Plant dan oed ar eu pennau'u hunain

Ffoaduriaid ifanc a all fod:

- Yn agored i niwed o ran radicaliaeth
- Yn agored i weithredoedd treisgar gan yr asgell dde eithafol

## Parsons Green attack: Iraqi teenager convicted over Tube bomb

16 March 2018

Share Save

Ahmed Hassan, 18, was found guilty on "overwhelming evidence", the judge said

## Reading stabbings: Man motivated by 'religious jihad'

5 January 2021

Share Save

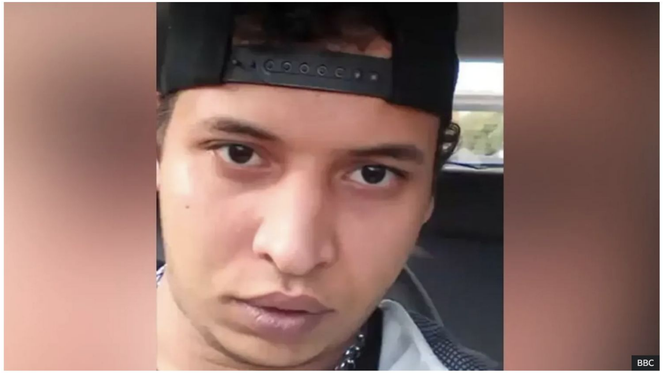


Khairi Saadallah admitted three counts of murder and three counts of attempted murder

**A man who stabbed three people to death in a Reading park believed he was carrying out "an act of religious jihad", a court has heard.**

# Bod yn wahanol abl

Bombs strapped to Down's syndrome women kill scores in Baghdad markets

- Deadliest day in Iraq since start of US surge a year ago
- Mobile phones used to set off devices, say military

Tudalen 71

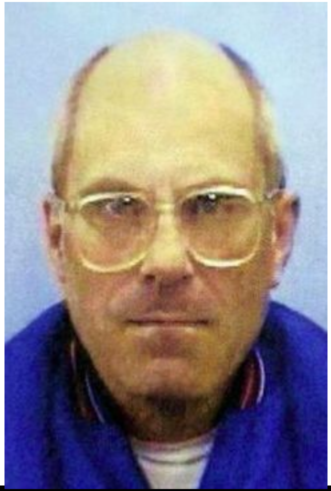

**Ffactorau Risg**

- Recriwtwyr neu 'radicalwyr' yn manteisio ar gyflwr person er eu lles eu hunain
- Posibilrwydd o fethu â nodi'r risg y maent ynddi, er mwyn cyfleu hyn i rywun arall neu dynnu eu hunain allan o'r sefyllfa

# Yn 2022, pa ganran o'r arestiadau am droseddau sy'n gysylltiedig â therfysgaeth oedd o dan 18 oed?

Tudalen 72

a) 4%

b) 20%

c) 11%

Yn 2019, roedd yn 4%.

(BBC, 2023)

# Tirwedd ar-lein sy’n esblygu



- Dywedodd bron i dri o bob pump (59%) o fechgyn iau eu bod wedi teimlo eu bod wedi cael eu bwlio neu eu gwneud i deimlo'n anghyfforddus ar-lein.
- **Mae un o bob pump o'r holl 232 o arestiadau terfysgaeth y llynedd yn blant dan 17 oed.**

(https://www.thorn.org/blog/2024-youth-perspectives/)

(https://www.lbc.co.uk/article/terror-offences-crime-uk-latest-5HjdCnn_2/)

# Niwroamrywiaeth

**CREST, 2023:** “Dim cydberthynas hysbys rhwng graddau awtistiaeth a graddau bod yn agored i niwed na chryfder y cysylltiad [ag eithafiaeth]”



**Clare Allely, 2014:** “Er bod canran yr unigolion yr ystyrir bod ganddynt anhwylder niwroddatblygiadol yn uwch nag y byddai disgwyl yn y boblogaeth gyffredinol, nid yw hyn yn agos at fod mor uchel ag y nodir yn y cyfryngau."

**Yn gyffredinol - Nid oes unrhyw gysylltiad wedi'i brofi na'i wrthbrofi**

# Ffactorau Dryslyd

Diffyg dealltwriaeth ledled y gymdeithas

Cyffrogarwch a Chamwybodaeth



Stereoteipiau o ran nodweddion

Amrywiaeth o nodweddion cysylltiedig

Graddau anghyson o gefnogaeth fesul unigolyn â diagnosis o fewn eu hamgylchedd eu hunain

# Diddordeb a Chwilfrydedd: Ffactorau Risg

**Ystyriwch y risg:**

- A yw'r diddordeb yn gysylltiedig ag ideoleg o gwbl?
- Os felly, a yw gweithgareddau'r person yn adlewyrchu diddordeb mewn pwnc (megis hanes), neu a yw'r gweithgareddau'n arddangos dewis ideolegol?

**Ystyriwch ddiogelwch:**

- A allai buddiannau'r unigolyn fod mor bell oddi wrth ideoleg fel bod eu nodweddion yn eu cadw ar bellter diogel o fuddiannau niweidiol?

# Rhan 3: Y Cyfryngau a Eithafiaeth



SOUK

Tudalen 78

**Ble mae'r bobl ifanc rydych chi'n eu hadnabod yn dod o hyd i'w gwybodaeth?**

# Allwch chi enwi'r holl blatfformau cyfryngau cymdeithasol hyn?

# Sut mae algorithmau'n gweithio i wthio cynnwys ar eich ffrwd?

**Mae'r algorithmau'n cadw golwg ar y cynnwys:**

- pwy rydych chi'n ei ddilyn,
- pa dermau chwilio rydych chi'n eu defnyddio,
- pa fideos rydych chi'n eu gwylio tan y diwedd,
- pa fideos rydych chi'n eu hepgor,
- pa fideos rydych chi'n rhoi sylwadau arnyn nhw,
- a pha rai rydych chi'n eu rhannu.

**Mae 50% o Ffrwd Twitter/X yn gynnwys wedi'i guradu gan Algorithmau yn hytrach na chyfrifon rydych chi'n eu dilyn!**

# Cylchoedd Adlais a Tuedd Cadarnhau

**Cylch adlais** yw amgylchedd lle mae person yn dod ar draws gwybodaeth neu farn sy'n adlewyrchu ac yn atgyfnerthu ei farn ei hun yn unig.

**Tuedd cadarnhau** yw tuedd pobl i brosesu gwybodaeth trwy chwilio am, neu ddehongli, wybodaeth sy'n gyson â'u credoau presennol.

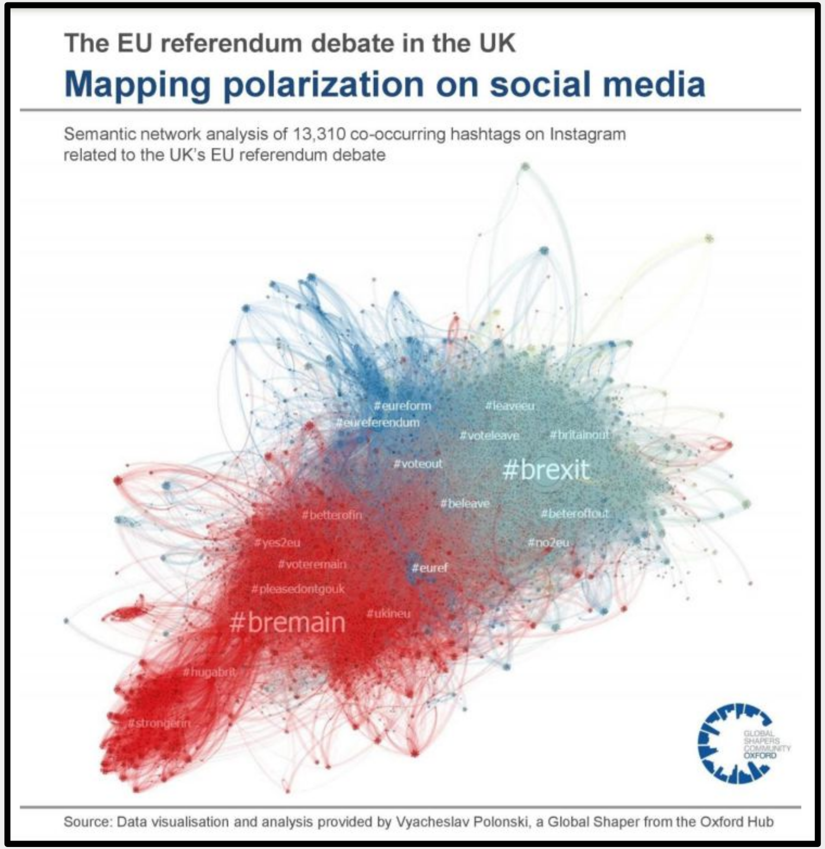


(Fforwm Economaidd y Byd, 2016)

# Camwybodaeth

Tudalen 82

Mae camwybodaeth yn **wybodaeth ffug neu anghywir** a allai gael ei rhannu drwy **gamgymeriad neu gamddealltwriaeth,** heb unrhyw fwriad i dwyllo.

Yn aml, gellir rhannu camwybodaeth oherwydd pryder neu ofn neu fel jôcs, fel memes.

Roedd llawer o bobl yn tybio mai terfysgaeth oedd Notre Dame yn 2019, pan oedd mewn gwirionedd yn ddamwain.

# Gwybodaeth gamarweiniol

Mae gwybodaeth gamarweiniol yn wybodaeth **ffug neu gamarweiniol** sy'n cael ei chreu a'i lledaenu'n fwriadol gyda'r **pwrpas o dwyllo, trin, neu gamarwain eraill**.

Mae gwybodaeth gamarweiniol yn fwriadol.

Roedd Martin Lewis yn ddioddefwr ymgyrch gwybodaeth gamarweiniol ffugddwfn



SOUK

# Tueddiadau sy'n dod i'r amlwg mewn technoleg ac eithafiaeth:

- **Gweithiau ffugddwfn:** Sain Dydd y Cofio Sadiq Khan
- **Masnachu digidol:** Gweithiau ffugddwfn gwleidyddol a phornograffi anghydsyniol
- **Sain, fideo a delweddaeth AI**
- **Sgwrsfotiau personol**
- **Eithafiaeth mewn gemau**
- **Tueddiadau Memes a Hiwmor**

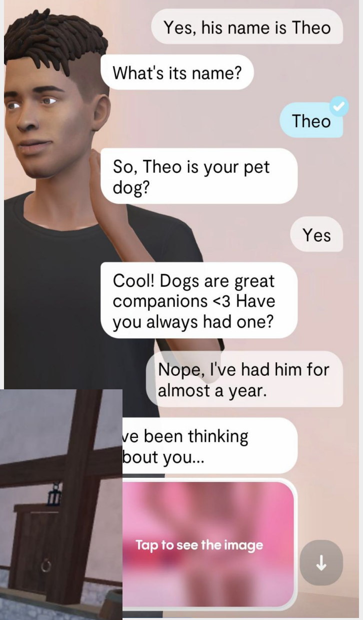

# Camwybodaeth AI

- ‘Slopaganda’ - Postiadau, memes a delweddau a gynhyrchwyd gan AI wedi'u cynllunio i dreiddio i'r cof hirdymor.
- Wedi'u cynllunio i ‘ddenu sylw’
- Gwleidyddiaeth ymyrraeth ddomestig neu dramor
- Gellir ei weithredu ar raddfa fawr



[Cwis AI]

(24 Mar 2025; ‘Slopaganda: The interaction between propaganda and generative AI; Michał Klincewicz, Mark Alfano, Amir Ebrahimi Fard)

# Gwybodaeth Camarweiniol AI

Yn gyffredinol ailadroddus gyda chyfrifon ffug

ASTUDIAETH ACHOS:

Yn ystod yr etholiad diweddaraf (2025) yn y Weriniaeth Tsiec, cafodd 178k o gyfrifon eu dileu gan awdurdodau TikTok yn yr wythnosau cynt.

Deallusrwydd Artiffisial a Thrin a Ymyrraeth Gwybodaeth Dramor (FIMI).

Gall ganfod trwy ddefnyddio iaith, ailadrodd, arddull enw'r cyfrif!

# Gwybodaeth Camarweiniol AI

- AI a robotiaid yn llygru setiau data/hyfforddi o AI cynhyrchiol
- Postio erthyglau ac adroddiadau ffug.
- Yn gwneud LLMs (Large Language Modules) fel Chat GPT neu Gemini yn gamarweiniol neu'n rhagfarnllyd
- Tramor a domestig

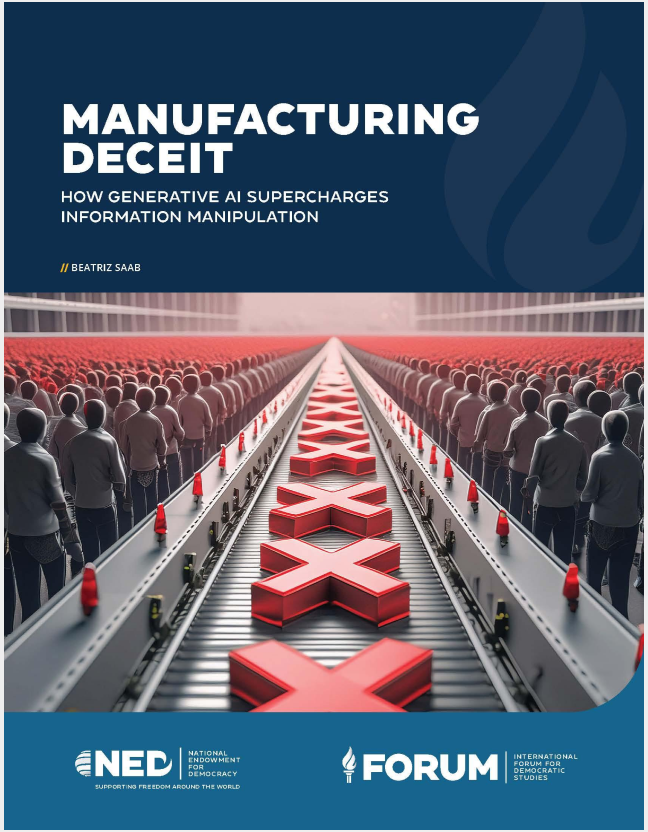

# Telegram: Peryglon apiau negeseuon wedi'u hamgryptio

## Anglesey man sentenced to ten years on terror offences

23RD JUNE 2022 CRIME

Samuel Whibley, 29, of Derwen Deg, Menai Bridge, was found guilty of the encouragement of terrorism, and disseminating a terrorist publication. Pictured right: Counter Terrorism Policing North East handout photo of the kitchen at Hill. Images: PA

North Wales Chronicle

Young children are being arrested at a rate of nearly one a week for terrorism offences and plotting attacks on British soil, an LBC investigation has discovered

## Roedd un o bob pump o'r holl 232 o arestiadau terfysgaeth yn 2024 yn blant dan 17 oed.



https://www.lbc.co.uk/article/terror-offences-crime-uk-latest-5HjdCnn_2/

# Mae troseddau sy'n gysylltiedig â therfysgaeth yn cynnwys:



- Dangos cefnogaeth i sefydliad gwaharddedig ar-lein (e.e.: ISIS/Al Qaeda)
- Rhannu lluniau/fideos o ymosodiadau neu ddeunydd sy'n ymwneud â'r sefydliadau hyn (hyd yn oed fel jôc/meme hiwmor tywyll)
- Cael neu gael mynediad at ddogfennau, canllawiau, cyfarwyddiadau, neu wybodaeth arall ar-lein (neu wedi'i lawrlwytho) a allai helpu rhywun
- Cynllunio neu gyflawni gweithred derfysgol.

# Rhan 4: Diogelu Pobl Ifanc

Tudalen 91

# Pwy sy'n chwarae rhan yn niogelwch pobl ifanc ar y rhyngrwyd?

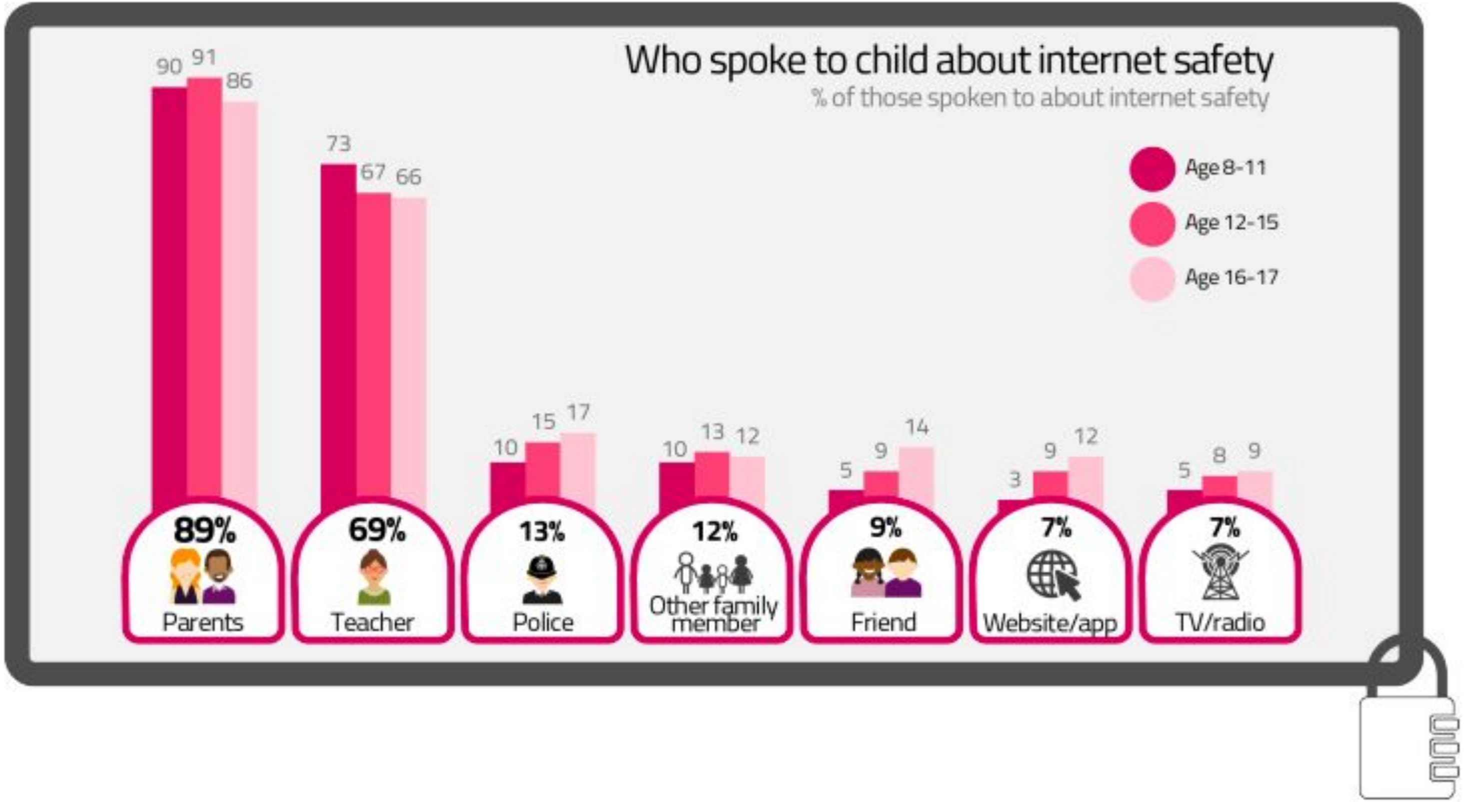


(Ofcom 2022)

# Deddf Diogelwch Ar-lein 2023

Daeth codau ymarfer amddiffyn plant i rym ar 25 Gorffennaf 2025.

**Sut mae wedi newid pethau?**

- Mae'n ofynnol bellach i **gwmnïau Cyfryngau Cymdeithasol** weithredu mesurau i leihau'r risgiau y defnyddir eu gwasanaethau ar gyfer troseddu anghyfreithlon. Mae angen iddyn nhw hefyd roi systemau ar waith ar gyfer **dileu cynnwys anghyfreithlon** pan mae'n ymddangos.

(https://www.gov.uk/government/publications/online-safety-act-explainer/online-safety-act-explainer)

# Deddf Diogelwch Ar-lein 2023



- Mae'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol **i ddarparwyr i ystyried yn benodol sut y gallai algorithmau effeithio ar amlygiad defnyddwyr i gynnwys anghyfreithlon** – ac amlygiad plant i gynnwys sy’n niweidiol i blant – fel rhan o’u hasesiadau risg.

- **Yna bydd angen i ddarparwyr gymryd camau** i liniaru a rheoli unrhyw risgiau a nodwyd yn effeithiol. Mae hyn yn cynnwys ystyried dyluniad, swyddogaethau, algorithmau ac unrhyw nodweddion eraill sy'n debygol o fodloni'r dyletswyddau cynnwys anghyfreithlon a diogelwch plant eu platfform.

(https://www.gov.uk/government/publications/online-safety-act-explainer/online-safety-act-explainer)

SOUK

# Deddf Diogelwch Ar-lein: Cynnwys Anghyfreithlon

Mae'r mathau o gynnwys a gweithgarwch anghyfreithlon y mae angen i lwyfannau amddiffyn defnyddwyr rhagddynt wedi'u nodi yn y Ddeddf, ac mae hyn yn cynnwys cynnwys sy'n ymwneud â:

- cam-drin plant yn rhywiol
- ymddygiad rheoli neu orfodol
- trais rhywiol eithafol
- pornograffi eithafol
- twyll
- troseddau trefn gyhoeddus wedi'u dwysáu gan hiliaeth neu grefydd
- annog trais
- mewnfudo anghyfreithlon a smyglo pobl
- hyrwyddo neu hwyluso hunanladdiad
- cam-drin delweddau personol
- gwerthu cyffuriau neu arfau anghyfreithlon
- camfanteisio rhywiol
- terfysgaeth

(https://www.gov.uk/government/publications/online-safety-act-explainer/online-safety-act-explainer)

# Deddf Diogelwch Ar-lein: niweidiol ond nid yn anghyfreithlon

Er nad yw rhywfaint o gynnwys yn anghyfreithlon, gallai fod yn niweidiol neu'n anaddas i oedran plant ac mae angen i blatfformau amddiffyn plant rhagddo.

Tudalen 96

**Cynnwys â Blaenoriaeth Sylfaenol**

- pornograffi
- cynnwys sy'n annog, yn hyrwyddo, neu'n darparu cyfarwyddiadau ar gyfer naill ai:
- hunan-niweidio
- anhwylderau bwyta neu
- hunanladdiad

**Cynnwys â Blaenoriaeth**

- bwlio
- cynnwys camdriniol neu gasinebus
- cynnwys sy'n darlunio neu'n annog trais neu anaf difrifol
- cynnwys sy'n annog styntiau a heriau peryglus; a
- chynnwys sy'n annog llyncu, anadlu neu ddod i gysylltiad â sylweddau niweidiol.

Mae **Cynseilio** fel brechiad. Mae cynseilio yn ceisio atal lledaeniad gwybodaeth niweidiol *cyn* ei fod yn digwydd.

**Tanseilio**, mewn cyferbyniad, yw pan fyddwch chi'n gwrthweithio rhannu gwybodaeth niweidiol *yn neu ar ôl y foment*.



SOUK

# Dewisiadau Cynseilio



## Seiliedig ar Ddulliau

- Nodi propaganda neu gynnwys ystrywgar yn seiliedig ar y dechneg ieithyddol neu emosiynol a ddefnyddir
- Tynnu sylw'r unigolyn at hyn a gofynnwch iddyn nhw pa ffynhonnell y wybodaeth dechneg hon

## Seiliedig ar Bwnc

- Darllen yn eang am byncHiau sy'n destun camwybodaeth
- Disgrifio sut mae camwybodaeth a gwybodaeth gamarweiniol yn lledaenu a fewn ac ynghylch y pwnc hwn cyn hw ei weld yn gyntaf
iwch am wrth-enghreifftiau a
wch sut maen nhw'n teimlo am
-enghreifftiau

**Gwers Allweddol:**
**Defnyddio a dangos eich sgiliau meddwl beirniadol i annog myfyrwyr i wneud yr un peth**

| Techneg | Enghraifft | Techneg | Enghraifft |
|---|---|---|---|
| **Dynwared** | “Cyfaddefodd NASA fod newid hinsawdd yn digwydd yn naturiol” | **Ymosodiad ad hominem** | “Mae gan Barbara dymer ac anhwylder personoliaeth! Ni allwn ei chael hi mewn grym” |
| **Triniaeth emosiynol** | “Bydd yr hyn a wnaeth y cwmni hedfan hwn i’w theithwyr yn gwneud i chi grio - mae MOR deimladwy” | **Deuoliaeth ffug** | “Naill ai rydych chi'n cefnogi'r protestiadau ynni neu dydych chi ddim yn credu mewn cyfiawnder” |
| **Polareiddio** | “Mae Plaid y Bobl yn gelwyddgwn. Ein plaid ni yw'r unig un sy'n dweud y gwir" | **Cydbwysedd ffug** | “Mae arbenigwyr yn trafod siâp y Ddaear. Er bod y gwyddonydd Reece Chow yn credu ei fod yn sfferig, mae Rene Paul yn dadlau ei fod yn grwn. (Harjani et al. 2022) |
| **Syniadaeth gynllwyniol** | “Dim ond ffordd i biliwnyddion ein holrhain ni gyda’u brechlynnau microsglodion yw brechlynnau!” | | |

# Tanseilio:

- Siarad am eich pryderon yn uniongyrchol â'r person sydd wedi'i radicaleiddio
- Dod yn 'Negesydd Dibynadwy'
- Defnyddio technegau gwrth-negeseuo/amgen
- Sicrhau nad yw deialog yn gwthio'r unigolyn yn agosach at yr ideoleg
- Siarad am eich pryderon â chydweithiwr, DSL neu berson dibynadwy

# Cefnogi pobl ifanc yn erbyn naratifau eithafol

Sgyrsiau agored a didwyll am bynciau fel eithafiaeth a chynnwys yn y cyfryngau

Mesurau rhieni sy'n briodol i oedran ar ddyfeisiau

Defnyddio llythrennedd cyfryngau a sgiliau meddwl beirniadol pan welwn rywbeth sy'n peri pryder

Cadw i fyny â'r tueddiadau diweddaraf mewn technoleg a diwylliannau ieuenctid

Defnyddio gwirwyr ffeithiau a darllen yn eang am ddigwyddiadau cyfoes

Trosglwyddo eich sgiliau llythrennedd i'r bobl ifanc o'ch cwmpas!

# Beth yw Prevent?

- Rhaglen ddiogelu a weithredir gan y Swyddfa Gartref
- Un o 4 elfen gwrthderfysgaeth:
  - Paratoi
  - Amddiffyn
  - Dilyn
  - Atal
- Mae Prevent yn ymwneud ag ymdrin â'r cyfnod cyn gweithredoedd terfysgol
- Mae'n gynllun atgyfeirio sy'n blaenoriaethu cefnogaeth i unigolion neu grwpiau agored i niwed

Home Office

(Educate against Hate, 2023)

# Cymorth â Phartneriaid



| | |
|---|---|
| **Heddlu a Chyfiawnder** | **Cymorth Addysgol a Sgiliau** |
| **Gwasanaethau Cymdeithasol a Theuluol** | **Cymorth Ariannol neu Dai** |
| **Gwasanaethau iechyd** | **Mentora a Hyfforddi** |

# Arfer gorau atgyfeirio:

- **Trafodwch** gyda chydweithwyr os oes gennych amheuon
- **Casglwch fwy o wybodaeth** cyn gwneud atgyfeiriad
- Cofiwch gynnwys manylion am **elfen ideolegol** yr ymddygiad sy'n peri pryder
- Cofiwch gynnwys yr holl wybodaeth gyd-destunol berthnasol
- Rhowch yr holl **dystiolaeth berthnasol**
- **Ystyriwch** gefnogaeth arall a allai fod yn berthnasol
- Byddwch yn **gymesur**
- Ystyriwch fregusrwydd fel **ffactor cefnogol, nid achos**
- **Estynnwch allan** - mae'n well gweithredu na mentro
- Ffoniwch yr heddlu os ydych chi'n teimlo neu'n gwybod bod ymddygiad treisgar ar fin digwydd

# Diolch!

Diolch am ddod i'r gweithdy hwn. Os oes gennych unrhyw gwestiynau mae croeso i chi anfon e-bost atom i: contact@shoutoutuk.org

Os hoffech chi ddilyn Shout Out UK, mae ein cyfryngau cymdeithasol isod:

ShoutoutUK

Shout Out UK

shoutoutuk_official

ShoutoutukOrg

Saesneg

Cymraeg

# Cyfeiriadau:




- Stonehouse, R. Terrorism: What's behind surge in arrests of under-18s? BBC Newsbeat. Cyhoeddwyd 23ain Awst 2023. Cyrchwyd:https://www.bbc.co.uk/news/newsbeat-66365312#:~:text=A%20worrying%20trend,figure%20had%20increased%20to%2020%25.
- Odling, G. Shame of the child rioters! UK's most senior prosecutor says it's 'deeply disturbing' to see children as young as 11 involved in waves of violence across Britain. The Daily Mail. Cyhoeddwyd 6ed Awst 2024. Cyrchwyd: https://www.dailymail.co.uk/news/article-13716103/Shame-child-rioters-UKs-senior-prosecutor-says-deeply-disturbing-children-young-11-involved-waves-violence-Britain.html
- Awdur Anhysbys. 12-year-old at riots ‘more involved’ than anyone, judge says. The Telegraph. Cyhoeddwyd 12fed Awst 2024. Cyrchwyd: https://www.telegraph.co.uk/news/2024/08/12/uk-riots-starmer-court-sentencing-southport/
- Rhoden-Paul, A. Girl, 13, admits violent disorder at asylum hotel. BBC. Cyhoeddwyd 12eg Awst 2024. Cyrchwyd: https://www.bbc.co.uk/news/articles/c5y8e1rrxr6o
- Llywodraeth y DU. Guidance: New definition of extremism (2024). Cyhoeddwyd 14eg Mawrth 2024. Cyrchwyd: https://www.gov.uk/government/publications/new-definition-of-extremism-2024/new-definition-of-extremism-2024
- Walters, J. Chang, A. Far-right terror poses bigger threat to US than Islamist extremism post-9/11/ The Guardian. Cyhoeddwyd 8fed Medi 2021. Hygyrch: https://www.theguardian.com/us-news/2021/sep/08/post-911-domestic-terror
- Warrell, H. Threats to Westminster MPs rise to ‘unprecedented’ levels. The Financial Times. Cyhoeddwyd 8fed Mai 2019. Hygyrch: https://www.ft.com/content/e706a79c-71b2-11e9-bbfb-5c68069fbd15
- Awdur anhysbys. In Pictures: UK grapples with worst riots in 13 years. The Times of Malta. Cyhoeddwyd 4ydd Awst 2024. Hygyrch: https://timesofmalta.com/article/in-pictures-uk-grapples-worst-riots-13-years.1096322
- Author unknown. California shootings victims all UC Santa Barbara students. CBC News. Cyhoeddwyd 25ain Mai 2014. Cyrchwyd: https://www.cbc.ca/news/world/california-shootings-victims-all-uc-santa-barbara-students-1.2653517

# Cyfeiriadau:


- Dombourian, S. Fieldstadt, E. Taylor, Z. California Gunman Still Had Hundreds of Rounds: Sheriff. NBC News. Cyhoeddwyd 25ain Mai 2014. Cyrchwyd: https://www.nbcnews.com/storyline/isla-vista-rampage/california-gunman-still-had-hundreds-rounds-sheriff-n113961
- Postings, R. Islamic State Turkey province video claims new wilayah in old turf. The Defense Post. Cyhoeddwyd 11eg Gorffennaf 2019. Cyrchwyd: https://www.thedefensepost.com/2019/07/11/islamic-state-turkey-province-bayah-video/
- Moghaddam, F. The Staircase to Terrorism: A Psychological Explanation. The Psychology of Terrorism. Cyhoeddwyd 2016.
- Ofcom. Children and parents: media use and attitudes report 2022. Ofcom. Cyhoeddwyd 30ain Mawrth 2022. Cyrchwyd:https://www.ofcom.org.uk/media-use-and-attitudes/media-habits-children/children-and-parents-media-use-and-attitudes-report-2022/#:~:text=This%20report%20looks%20at%20media,and%20manage%20their%20children's%20use.
- Channel 5 With Andrew Callaghan. U.K Riots. Wedi'i gyhoeddi ar Youtube. Cyhoeddwyd 11eg Awst 2024. Cyrchwyd: https://www.youtube.com/watch?v=9C8G6dRAqUU&t=491s
- Harjani, T., Roozenbeek, J., Biddlestone, M., van der Linden, S., Stuart, A., Iwahara, M., Piri, B., Xu, R., Goldberg, B., & Graham, M. A Practical Guide to Prebunking Misinformation. Cyhoeddwyd 2022. Hygyrch: https://interventions.withgoogle.com/static/pdf/A_Practical_Guide_to_Prebunking_Misinformation .pdf
- Polonski, V. The biggest threat to democracy? Your social media feed. The World Economic Forum. Cyhoeddwyd 4ydd Awst 2016. Cyrchwyd: https://www.weforum.org/agenda/2016/08/the-biggest-threat-to-democracy-your-social-media-feed/
- Educate against Hate. The Prevent duty: the role of education in safeguarding learners from radicalisation. Wedi'i gyhoeddi ar Youtube. Cyhoeddwyd Medi 2023. Hygyrch: https://www.youtube.com/watch?v=xeNmzvupe_U
- https://www.gov.uk/government/publications/online-safety-act-explainer/online-safety-act-explainer

This page is intentionally left blank

Home Office

**Nimisha Green**
Homeland Security
Group
Home Office
2 Marsham Street
London
SW1P 4DF
13th May 2025

Dylan Williams
Chief Executive
Cyngor Sir Ynys Môn
Council Offices
Llangefni
Anglesey
LL77 7TW

CC: Sian Peacock

Dear Dylan,

**Annual Prevent duty Assurance Process 2024/2025**

Local authorities and the Prevent Partnership have a critical role to play in countering terrorism at a local level and ensuring that people who are susceptible to radicalisation are supported.

As part of the Prevent duty refresh, the Home Office has updated its assurance process to help ensure that local authorities are delivering their statutory Prevent duty in line with the Prevent duty guidance.

The Prevent duty toolkit for local authorities outlines the eight benchmarks Prevent delivery is measured against and includes suggested examples of good and best practice. The assurance process is designed for local authorities to assure themselves via a self-assessment that they are effectively delivering their statutory duty.

Once a Prevent Lead has completed a self-assessment, a Home Office Prevent Adviser will work with the local authority Prevent lead to identify both areas of good practice and areas for improvement, where required.

We recognise that every area is different, and that the threat and risk is variable, both in terms of its nature and scale. Our expectations of delivery in lower threat areas may be different to a higher threat area where we would expect local authorities to have

INVESTORS IN PEOPLE

considered prioritising the delivery of the Prevent duty, including having dedicated Prevent resource in place.

The assurance process does not provide an in-depth evaluation of how effective the local Prevent partnership is at reducing risks from radicalisation and terrorism. Rather, it focuses on what we believe are the key elements of practice, policy and procedure that need to be in place to support the effective understanding and mitigation of Prevent-related risks.

Some benchmarks are more directly related to mitigating the risk of radicalisation e.g. benchmark 2 – local risk assessment, whereas others are more tangential e.g. benchmark 8 – *communications and engagement.* Therefore, benchmarks are not necessarily equally important in terms of mitigating the risk, and the importance of meeting some benchmarks will be more significant than others.

Please note that benchmark 5, in relation to your Channel Panel, has not been scored as part of this process. An assessment of Channel is completed separately.

**Summary of Assurance Outcomes**

Members of the Ynys Môn Prevent team continue to be active members of a regional Prevent Delivery Group (PDG) that works collaboratively in delivering Prevent. Of particular note for the current period, the Authority volunteered to test the new Prevent face to face training package and provided feedback on its content. The number of local authorities that volunteered was quite small and we are therefore grateful for your participation and the support provided by Sian Peacock and your training team. Sian also submitted a successful project bid to the Home Office Preventing Radicalisation Fund targeted at encouraging the 3rd sector on Ynys Môn to submit referrals to Prevent where appropriate.

The process also identified the following actions/recommendations to assist you in improving your level of Prevent delivery, namely:

1. Although the Prevent lead attends the Corporate Safeguarding Board, the management of the corporate risk of not delivering the Prevent duty, and a related risk register & action plan, should be a standing agenda item at that meeting. This would also provide some oversight/scrutiny of Prevent delivery by elected members.
2. The local authority should add a page on its public facing website to inform members of the public on how to seek advice should they have concerns that someone they know is in danger of being radicalised or drawn into terrorism. A check should also be made on the staff intranet to ensure that there is information on how to make a Prevent referral and how to access the National Referral Form (NRF).

I have attached a more detailed summary of the agreed assurance outcomes as an annex to this letter.  Your Prevent Adviser would be very happy to discuss these in more detail with you, or your wider partnership.

Given that these also reflect the performance of your local Prevent partnership, I would encourage you to share these outcomes with your local Prevent governance group e.g. a Prevent Delivery Group (PDG), with a view to including any actions resulting from this process in your Partnership Plan and report the outcome from this process with your local strategic governance group e.g. CSP.

Lastly, I would like to thank Sian Peacock for engaging with this process, and for her time in discussing this with her Prevent Adviser.  I appreciate that this can be an onerous process, though we know from the feedback we receive from local authorities that this process has been helpful in clarifying the requirements of the duty and identifying areas that may need additional attention.  It has also been helpful in identifying areas of good practice, which we routinely share with other local Prevent partnerships to support their own work to build full compliance with the duty.

We look forward to continuing to work constructively and collaboratively with your team over the coming year.

Yours sincerely,

**Nimisha Green**
Head of Local Delivery & Communities
Preventareas@homeoffice.gov.uk

Home Office

Annex A

| Benchmark | Delivery Outcome | Summary of outcome |
|---|---|---|
| **Multi Agency Partnership Group-** There is an effective multi-agency partnership group (also known as a board) in place to monitor and evaluate the impact of Prevent delivery and provide strategic governance. | EXCEEDING | Prevent matters are overseen by regular reporting to the Community Safety Manager and quarterly Community Safety Partnership meetings in which Prevent/Channel are now standing items. Strategic oversight is provided by the North Wales Contest Board and it's Regional Prevent Delivery sub-group. Prevent and Channel are also reported into Safeguarding boards at various levels. IOACC secures opportunities to work with other local authorities – for example the joint regional bids to the Preventing Radicalisation Fund. A strategic officer (Safeguarding Service Manager) with senior authority is proactively involved in Prevent policy-setting, delivery, and communications. |
| **Local Risk Assessment -** The local authority produces a risk assessment reviewed against the counter terrorism local profile (CTLP) and other data sources, including local knowledge and understanding of the area. | MET | A Prevent Situational Risk Assessment has been produced for the region. This document sets out the local context and includes key local aspects of the Counter Terrorism Local Profile and other sources to create a local risk and threat picture. The risk assessment is viewed as a living document and is updated in line with the annual CTLP and other local information that comes to the attention of the Prevent team. Relevant local partners of appropriate seniority and frontline staff are made aware of risks through the Corporate Safeguarding Board. IOACC have engaged with the police to develop and input into the CTLP through the annual survey which has recently been shared widely with staff. The risk assessment is discussed at the multi-agency partnership group (CSP) and regional Prevent Delivery Group. Corporate risks are managed on a regional basis within the Prevent Delivery Group. The Prevent \Lead attends the Corporate Safeguarding Board. |
| **Partnership Plan -** The area has an agreed Prevent partnership plan. | MET | There is a Prevent partnership plan in place, tailored to local circumstances and developed using local risk assessments including the CTLP and situational risk assessments. The plan outlines the role of each local agency in delivering Prevent and sets out the actions planned to reduce the identified risk. Last year, the plan was shared with other local authorities in North Wales as an example of good practice. Following changes in circumstances due to sickness, maternity leave and changes in personnel, moving forward the Authority will ensure the plan is referenced in relevant corporate and service strategies through the Corporate Safeguarding Board. |
| **Referral Pathway -** There is an agreed pathway in place for the referral of those identified as susceptible to | EXCEEDING | There is a clear and agreed process in place for the referral of those identified as being at risk of radicalisation. The pathway is widely shared with staff, and relevant staff are trained to understand the pathway. All staff use the National Referral Form (NRF) and there is a link to this on the Authority's intranet. There is a dual pathway to ensure that other safeguarding risks are identified and managed |

| | | |
|---|---|---|
| radicalisation into terrorism or supporting terrorism | | |
| **Channel Panel**- not included in this process | N/A | |
| **Training Programme -** Frontline staff across the local authority, including those of its contractors, have a good understanding of Prevent, are trained to recognise where a person might be susceptible to becoming radicalised into terrorism, and are aware of available support programmes. Designated safeguarding leads and those with Prevent responsibilities have more in-depth training. | MET | Following last year's benchmarking exercise, a training plan has been developed. At the time of this review, it was awaiting sign off by the Corporate Safeguarding Board.. Prevent training (e-learning) is mandatory and numbers are tracked. Since 1st April 2023, 263 members of staff have completed the training (71% of LA staff). |
| **Reducing permissive environments-** There is an established multi-agency forum in place (using existing structures if appropriate) to identify, agree and implement (where necessary) lawful and appropriate actions to reduce permissive spaces used by those who radicalise people into participating in, or supporting, terrorism. This includes ensuring venues or IT equipment are not used by speakers and groups who spread extremist narratives which could reasonably be linked to terrorism. | EXCEEDING | Any local radicalising influences or local community cohesion concerns that come to the attention of the Prevent team are discussed at the CSP and the regional Prevent delivery group. Both groups have a clear understanding of radicalising influences and any decisions made would be evidenced in meeting minutes. Both groups have representation from partners. A multi-agency community tension meeting take s place weekly and is led by a Community Cohesion Co-ordinator. This group has capacity to instigate and disruptions activity. There is a local authority IT policy in place.<br><br>There is a 'No Platform' policy in place that ensures measures are taken to prevent local authority venues being used by radicalisers to spread or promote terrorist ideologies and extremist narratives used to support them.  Prevent multi-agency partnership group members and Prevent leads maintain current knowledge of local issues and those who create or take advantage of permissive environments for radicalisation, and information is shared as appropriate. |

| | | |
|---|---|---|
| **Communications and Engagement-** A communications and engagement plan is delivered to provide people with information about Prevent, increase awareness of Prevent's aims, and ensure they know where to go if they have concerns that someone is susceptible to radicalisation. The plan includes proactive public communications on Prevent and engagement activity with a range of community groups and civil society organisations, encouraging an open dialogue on Prevent and building public confidence | MET | During the past year, Anglesey CC has continued to contribute to the development of the planned regional Prevent Communications and Engagement plan as part of the North Wales Prevent Delivery Group. The Strategy has now been produced, ratified, and shared. This work is ongoing on a regional basis. Easily accessible information about the Prevent programme is available through the local authority's internal and external platforms. The Prevent team has supported successful bids to the Home Office Preventing Radicalisation Fund with a view to raising awareness of radicalising threats across the area. Although the regional communications and engagement plan is in place, the Authority should consider how to implement it as 'business as usual' taking into account proportionality to the level of risk and threat in the area.<br><br>There does not appear to be a page on the council's public facing website to inform members of the public on how to seek advice should they have concerns that someone they know is in danger of being radicalised or drawn into terrorism. If there is a page, it is not easily found.<br><br>The Prevent team submitted a successful bid to the Home Office Preventing radicalisation Fund, targeted at encouraging the 3rd sector on Ynys Môn to submit referral to Prevent where appropriate. The Authority has also been exploring opportunities to deliver workshops to children in schools deemed to be at risk. |

# Annex B - Prevent Local Authority Assurance Criteria

| Benchmark | Evidence & Self Assessment |
|---|---|
| Multi-agency partnership group | **Met**<br><br>There is a multi-agency partnership group in place meeting quarterly (unless there are circumstances where this would only need to be twice per year).<br>• The group oversees prevent delivery. This includes evidence of:<br><br>- oversight of all statutory Prevent delivery including referral pathways and Channel<br>- agreeing and updating the local risk assessment<br>- developing and agreeing the Prevent partnership plan<br>- facilitating the sharing of information among partners e.g. emerging threats, risks and information vital for Prevent delivery<br>- monitoring and reviewing performance of Prevent partnership delivery.<br><br>• All specified authorities under the duty are represented on the group.<br>• Decisions of the group are guided by a Security Threat Check.<br>• The chair is not also the chair of the Channel panel.<br><br>**Exceeding – in addition to Met criteria**<br><br>• A strategic officer with senior authority is proactively involved in Prevent policy-setting, delivery, and communications.<br>• The local authority secures opportunities to work with other local authorities and has effective dialogue and coordination with community-based organisations.<br>• There is proactive involvement of a designated elected member.<br><br>**Not met**<br><br>• There is no governance or only single agency governance of Prevent.<br>• Prevent is rarely discussed within governance structures. |
| Local risk assessment process | **Met**<br><br>• There is a written situational risk assessment (SRA) in place which clearly integrates all local risks including radicalising influences.<br>• The corporate risks of not meeting the duty are identified and noted.<br>• Relevant local partners of appropriate seniority are made aware of the risk assessment, and the risks identified are regularly discussed across the partnership at the Prevent partnership group and relevant boards. |

| | |
|---|---|
| | • The risk assessment is reviewed at least twice a year and is the basis of the partnership plan, which should seek to effectively mitigate the identified risks.<br>• Risks are mitigated effectively.<br>• There is a process to ensure that risks identified within the CTLP and SRA are effectively shared with frontline staff in order to ensure Prevent is delivered more effectively.<br><br>**Exceeding- In addition to Met criteria**<br><br>• Local authority partners engage with the police to develop and input into the CTLP.<br>• The risk assessment is updated and agreed with the multi-agency partnership group quarterly.<br><br>**Not met**<br><br>• Local authority Prevent leads are uninformed about the local threat of radicalisation and terrorism.<br>• The CTLP is not utilised and there is no written local Prevent risk assessment in place.<br>• Any risk assessment largely correlates with the national risk rather than the local picture. |
| Partnership plan | **Met**<br><br>• The Prevent partnership plan is tailored to the local circumstances and developed using local risk assessments, including the CTLP, situational and corporate risk assessments.<br>• The plan outlines the role of each local partner (specified authority or other Prevent multi-agency partnership group member) in delivering Prevent and sets out the actions planned to reduce the identified risk.<br>• Actions are clearly linked to the risk assessment and have clear timescales and owners.<br>• The decision making for the plan is informed by a Security Threat Check.<br>• The plan is discussed and updated in line with the Prevent multi-agency partnership group meeting schedule.<br><br>**Exceeding - In addition to Met criteria**<br><br>• The Prevent partnership plan is referenced in relevant corporate and service strategies, plans and policies.<br>• Completed actions are reviewed to assess their impact and used to set future direction.<br>• The plan is updated quarterly.<br><br>**Not met**<br>• There is either no partnership plan in place or a plan exists but is owned by a single agency with no link to risk assessments.<br>• Actions have no timeframes or owners and are not regularly reviewed. |

| | |
|---|---|
| Referral pathway | **Met**<br><br>• There is a clear referral pathway for those who are identified as susceptible to radicalisation or supporting terrorism, which has been agreed by the Prevent multi-agency partnership group.<br>• Counter Terrorism Police are notified of all Prevent referrals for deconfliction.<br>• The pathway is widely shared with staff, and relevant staff are trained to understand the pathway.<br><br>**Exceeding - In addition to Met criteria**<br><br>• The Prevent National Referral Form is used where appropriate, and there is a dual referral pathway in place to simultaneously send referrals to Counter Terrorism Policing and to children's or adult social care.<br>• The success of referral pathways is reviewed regularly with partners, with training plans adapted accordingly.<br><br>**Not met**<br><br>• There is either no agreed local process in place for the referral of those who are susceptible to radicalisation or supporting terrorism,<br>• The agreed referral pathway is inconsistently applied or understood. |
| Channel panel | **Channel is assured via a separate process. For further information contact your Channel Quality Assurance Lead or email Channel@homeoffice.gov.uk** |
| Training programme | **Met**<br><br>• The local authority has a training plan that measures and accounts for different levels of training need across different teams within the local authority.<br>• All relevant staff in the local authority and its commissioned services receive the appropriate Prevent training, enabling them to recognise when a person might be susceptible to radicalisation.<br>• The Prevent multi-agency partnership group seeks reassurance from partner organisations about the level and uptake of training.<br>• Prevent training plan utilises the home office e-learning products found at www.gov.uk/prevent-duty-training<br><br>• Suitably experienced trainers deliver face to face sessions.<br><br>**Exceeding - In addition met criteria** |

| | |
|---|---|
| | • Those with Prevent-specific responsibilities refresh their training at least every two years.<br>• Clear, accessible information and publicity material on Prevent is widely available for staff within the organisation.<br>• A training or induction process is in place for new staff who are responsible for delivering Prevent in the area, including new Channel panel members.<br>• Prevent training is embedded in all LA staff induction programmes.<br>• A plan is in place to identify and deliver training jointly with statutory partners, ensuring clear uniformity and reduction in mixed messages.<br>• Relevant staff have training to understand the local risk profile, ideologies, and emerging groups.<br>• There is a programme which works with a variety of educational institutions in the area, to train staff members on identifying children at risk of radicalisation.<br><br>**Not met**<br><br>• Training only exists as signposting to e-learning and is voluntary.<br>• There are no records in place of those undertaking learning. |
| Reducing permissive environments | **Met**<br><br>• There is a regular formal multi-agency group in place (this could be at the regular Prevent multi-agency partnership group meeting or equivalent) for identifying, discussing, and disrupting radicalising influences and the methods used to draw people into terrorism.<br>• This group has a clear understanding of radicalising influences and there are auditable processes in place to track decision making.<br>• There is a public sector venue hire policy in place that ensures measures are taken to prevent local authority venues being used by radicalisers to spread or promote terrorist ideologies and extremist narratives used to support them.<br>• There is a local authority IT policy in place.<br>• All policies are regularly reviewed to ensure measures are taken to stop those who may create a permissive space for radicalisation into terrorism.<br><br>**Exceeding - In addition to Met criteria**<br><br>• Prevent multi-agency partnership group members maintain current knowledge of local issues and those who create or take advantage of permissive environments for radicalisation.<br>• There is evidence of responding to risk and threat in the Prevent partnership plan e.g. through communications or training activity.<br>• Venue hire staff have access to the relevant training on due diligence, including for public sector staff who deal with venue hire.<br>• Good practice venue hire processes are shared with the wider partnership and non-local authority owned premises.<br>• Structural arrangements exist to ensure the wider community (parish councils, faith & community organisations, private sector companies) understand the threat.<br><br>**Not met** |

| | |
|---|---|
| | • There is no formal mechanism or strategy in place for identifying and disrupting those who create a permissive space for radicalisation.<br>• There is limited understanding of the local risk and available disruptions methods.<br>• Any activity conducted is solely by police.<br>• There are no venue hire or IT policies in place. |
| Communications and engagement | **Met**<br><br>• Communications and engagement activity takes place as detailed in partnership action plan with aim to:<br>• improve awareness and understanding of Prevent<br>• increase trust and willingness to support Prevent delivery among local partners and the public<br>• Activity is monitored by the Prevent multi-agency partnership group.<br>• Information about the Prevent programme accessible through the local authority's platforms such as websites and social media pages.<br>• Proactive communications activity takes place proportionate to the risk and threat in the area.<br>• There are engagement activities in place with a range of community groups to raise awareness and discuss how Prevent is implemented relative to the local risk and threat.<br><br>**Exceeding - In addition to Met criteria**<br><br>• There is a bespoke communications and engagement strategy in place.<br>• Regular engagement e.g. events, meetings and roundtables are held with local citizens, including members of the public and key community figures such as school governors and faith leaders to increase awareness off Prevent.<br>• There is regular (e.g. monthly) publication of new materials and resources to owned channels.<br>• Appropriate opportunities for proactive positive messaging is utilised<br>• Work is ongoing with civil society organisations to deliver local initiatives that build resilience to radicalisation.<br>• Prevent Advisory Group, or similar, are in place to allow community members to be consulted on and support local delivery of Prevent.<br>• Communications and engagement activity is tailored to different sectors – for example, specific products for designated safeguarding leads.<br>• Where Prevent projects are funded, there is an effective monitoring and evaluation of project delivery.<br><br>**Not met**<br><br>• There is very limited communications and engagement activity taking place relative to the risk and threat in the area.<br>• Updates to information about Prevent is out of date or incorrect.<br>• Communications and engagement activity is not detailed in the partnership plan.<br>• Activity within the partnership plan or communications and engagement strategy is not undertaken. |

This page is intentionally left blank

22/11/2024

# Cyngor Sir Ynys Môn
# Adroddiad Sgriwtini

| | |
|---|---|
| **Pwyllgor:** | **Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio** |
| **Dyddiad:** | **20 Ionawr 2026** |
| **Pwnc:** | **Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Môn a Gwynedd** |
| **Cadeirydd Sgriwtini:** | **Cynghorydd Dylan Rees** |

## 1. Pwy fydd yr aelod portffolio yn cyflwyno / arwain yr adroddiad?

| **Aelod Portffolio** | **Rôl** |
|---|---|
| Cynghorydd Robin Williams | Dirprwy Arweinydd |
| **Swyddog Gwasanaeth (yn cefnogi)** | **Rôl** |
| Dylan Williams | Prif Weithredwr |

## 2. Pam y gofynnir i'r Pwyllgor Sgriwtini ystyried y mater

Mae'r Ddeddf Llesiant a'r canllawiau cenedlaethol cysylltiedig yn nodi 3 rôl ar gyfer pwyllgorau craffu'r Awdurdodau Lleol wrth ddarparu atebolrwydd democrataidd i'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus:

- Adolygu trefniadau llywodraethu'r BGC
- Ymgynghorai statudol ar yr Asesiad Llesiant a'r Cynllun Llesiant
- Monitro cynnydd ymdrechion y BGC wrth weithredu'r Cynllun Llesiant

## 3. Rôl y Pwyllgor Sgriwtini ac argymhellion

☒Er sicrwydd
☐Er argymhelliad i'r Pwyllgor Gwaith
☐Er gwybodaeth

Argymhelliad(ion):
Gofynnir i'r Pwyllgor Sgriwtini nodi a chynnig sylwadau ar y trefniadau llywodraethu, a'r cynnydd yn erbyn Cynllun Llesiant 2023-2028 a gyhoeddwyd ym mis Gorffennaf 2023.

## 4. Sut mae'r argymhelliad(ion) yn cyfrannu at amcanion Cynllun y Cyngor?

Mae Cyngor Sir Ynys Môn wedi ymrwymo i'r egwyddorion o fewn Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae'r Cyngor yn darparu amrywiaeth o wasanaethau fydd yn cyflawni eu hamcanion llesiant unigol, yn ogystal â chyfrannu at, a chefnogi amcanion llesiant y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.



Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg
This document is available in English

## 5. Themâu sgriwtini allweddol

Y meysydd allweddol ddylai'r Pwyllgor Sgriwtini ganolbwyntio arnynt:

1. Meincnodi / dysgu o brofiad
2. Gweithio mewn partneriaeth
3. Lliniaru tlodi
4. Cynllun Cyflawni - cynnydd

## 6. Pwyntiau allweddol / crynodeb

### Gwelwch yr Adroddiad Blynyddol llawn yn Atodiad 1.

**Crynodeb o brif gyflawniadau Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn yn 2025:**

Mae'r BGC ym mlwyddyn 3 o'r Cynllun Llesiant 5 mlynedd presennol, a mae'r rhan fwyaf o'r amcanion naill ai wedi'u cwblhau neu mae cynllun ar waith gydag amserlen arfaethedig ar gyfer eu cwblhau. Mae cyfarfodydd chwarterol wyneb yn wyneb yn cael eu mynychu'n dda iawn ac yn rhoi cyfle i aelodau rwydweithio a chydweithio ar nifer eang o faterion sy'n effeithio ar ein cymunedau. Mae agendâu'r cyfarfodydd yn canolbwyntio mwy ar wneud penderfyniadau a blaenoriaethu camau gweithredu yn hytrach na bod yn blatfform rhannu gwybodaeth. Er bod y BGC yn fforwm strategol, mae'n deg dweud bod BGC Gwynedd ac Ynys Môn wedi datblygu i gael persbectif gweithredol gyda llawer o enghreifftiau o bartneriaid yn cydweithio ar y cyd, yn rhannu arfer da, yn dysgu gwersi ac yn symud ymlaen gyda'i gilydd.

Eleni, mae'r BGC wedi cydweithio yn agosach gyda Llywodraeth Cymru, gyda Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol, Comisiynydd y Iaith Gymraeg a'r Comisiynydd Plant i gyflawni ei amcanion.

**Blaenoriaeth Iaith Gymraeg (swyddog CSYM):** Yr Is-grŵp iaith wedi cwblhau'r Prosiect Ymarferion Recriwtio da ac wedi cychwyn ar y Prosiect o Chwalu'r Mythau am weithio yn Gymraeg – i'w lansio yn Eisteddfod yr Urdd mis Mai.

**Amcan Pwysau Iach (swyddog CSYM):** Cydweithio gyda Thîm Pwysau Iach Iechyd Cyhoeddus i ddarparu adnodd i sefydliadau allu adolygu eu polisïau a gweithgareddau mewnol er mwyn hyrwyddo pwysau iachach ac arddangos arferion da. Y bwriad ydi i ddarparu cyfleoedd i sefydliadau ystyried su mae modd gweithio â phartneriaid o fewn y system leol drwy gymryd Dull System Gyfan. Mae Cyngor Môn yn flaengar – gyda'r sefydliadau eraill yn dilyn yn araf deg.

**Amcan Newid Hinsawdd – Siarter Teithio Llesol (swyddog CSYM):** 6 aelod o'r Bwrdd wedi cyd-arwyddo'r Siarter ym mhresenoldeb Ken Skates, Gweinidog Trafnidiaeth, Llywodraeth Cymru. 4 aelod arall yn y broses o ymrwymo i'r Siarter – yn cynnwys Heddlu Gogledd Cymru a BCUHB. Ni yw'r Bwrdd cyntaf drwy Gymru i fod yn cyd-arwyddo'r Siarter Teithio Llesol. Edrychir ar yr Is-Grŵp yng Ngwynedd a Môn fel enghraifft wych o ran cydweithio a'i ddatblygiad, ac arweinir y ffordd gyda'r grwpiau cyffelyb ar draws y gogledd. Mae aelodau'r grŵp wedi creu astudiaethau achos o fewn eu

sefydliadau sy’n dangos esiamplau o arfer dda, gweithredu’r Siarter ac yn agored i rannu syniadau ac adnoddau er mwyn osgoi dyblygu.

**Amcan Newid hinsawdd – ARNH / CCRA (swyddog CSYM):** Mae’r tri BGC y gogledd wedi cytuno i gydweithio i ddarparu un asesiad risg newid hinsawdd ar y cyd a fydd gydag opsiynau i ddrilio lawr at lefel sirol. Prosiect yn rhedeg yn hwyr – sawl rhwystr wedi ei osod wrth geisio cydweithio yn rhanbarthol ar faterion gweithredol. Datrysiadau amgen bellach mewn lle gyda Phrifysgol Bangor. Mae’r awydd gan swyddogion ar draws y partneriaid i ddyfalbarhau a sicrhau llwyddiant y prosiect yn amlwg.

**Amcan Newid Hinsawdd – Niwbwrch (swyddog CSYM):** Prosiect sy’n treialu dull gwahanol, cydweithredol o fynd i'r afael â phroblemau mynediad a thraffig yn ardal Niwbwrch a Llanddwyn. Mae’n ffordd newydd o weithio ar y cyd, lle mae’r sefydliadau o gwmpas y bwrdd yn rhannu heriau a datrysiadau a chydweithio agosach rhwng yr asiantaethau ar faterion diogelwch cymunedol fel parcio, mynediad, tanau traeth, a gweithredu datrysiadau ynghynt o ganlyniad. Llinellau cyfathrebu agored mewn lle gyda'r gymuned wedi osgoi protestiadau dros yr Haf 2025.

**Amcan plant a Phobl Ifanc – BGC sy’n Wybodus am Drawma (swyddog CSYM):** Wedi cynnal sesiynau penodol gydag arbenigwyr ar Drawma o Cyngor Môn i holl Aelodau’r Bwrdd. Dilynwyd hyn gan holiadur sylfaenol a rennir i asesu dealltwriaeth ac arfer cyfredol. Yn cydweithio ar ddarparu hyfforddiant tebyg i sefydliadau cyhoeddus ar draws y gogledd. Ysgrifennydd Cabinet Llyw Cymru wedi cyflwyno’r datblygiad fel un arloesol sydd yn adlewyrchu newid diwylliannol a systemig, gan feithrin amgylcheddau sy'n ymatebol i drawma ac anffawd. Mae hefyd yn enghraifft o bwyslais y Ddeddf ar bartneriaeth, gyda chyrff cyhoeddus yn cydweithio i feithrin gwydnwch a gwella canlyniadau i gymunedau ledled Gwynedd ac Ynys Môn.

**Amcan Plant a Phobl Ifanc – Hawliau Plant (swyddog CSYM):** Mae’r Comisiynydd Plant, mewn cydweithrediad gyda Llywodraeth Cymru am beilota cynnal sesiynau penodol i sefydliadau’r BGCau ar y Fframwaith Hawliau Plant. Cyfle unigryw i Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn arwain y ffordd yng ngogledd Cymru i gydweithio â Chomisiynydd Plant i gyflwyno’r gweithdy hwn. Mae’n amserol oherwydd ei fod yn dilyn cyfres o gyfarfodydd y mae’r Comisiynydd Plant wedi’u cynnal gyda phob awdurdod lleol yng Nghymru.

**Datblygiadau eraill yn 2025:**

- Cydweithio i ddatblygu safle wê i holl sefydliadau’r BGCau y gogledd i rannu adnoddau ag arfer dda – www.agenda.cymru. Wedi ei ddatblygu gan Tropic yn Msparc gyda lansiad yn ngwanwyn 2026.
- Wedi sicrhau ymgysylltu gyda sawl grŵp cymunedol lleol ar waith yr is-grwpiau i sicrhau ein bod yn adlewyrchu a gweithredu ar faterion llesiant lleol.

## 7. Asesiadau effaith

7.1. Effeithiau posibl ar grwpiau gwarchodedig o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010

| |
|---|
| Ni nodwyd unrhyw effaith negyddol ar ôl ei chwblhau ar yr AEC |

7.2. Effeithiau posibl ar bobl sy'n dioddef anfantais economaidd-gymdeithasol (penderfyniadau strategol)

| |
|---|
| Ni nodwyd unrhyw effaith negyddol |

7.3. Effeithiau posibl ar gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

| |
|---|
| Mae'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus eisoes wedi rhoi ystyriaeth, ac yn cydnabod yr angen am asesiadau effaith (e.e. Iaith a Chydraddoldeb), a bydd asesiadau yn cael eu datblygu a'u defnyddio pan fydd y Bwrdd yn ymgysylltu â'n cymunedau ar bwyntiau penodol ac ar gyfer diweddaru'r Asesiadau Llesiant. |

7.4. Effaith posibl ar darged Carbon Sero Net y Cyngor -

Positif:

- Mae gan y BGC Amcan Llesiant penodol ar gefnogi Carbon Sero Net a nifer o ffrydiau gwaith, fel y Siarter Teithio Llesol.

## 8. Goblygiadau ariannol

| |
|---|
| Dim |

## 9. Atodiadau

| |
|---|
| Atodiad 1 - Adroddiad Blynyddol 2025 |

## 10. Awdur yr adroddiad a phapurau cefndir

**Awdur: Sandra Thomas,**
**Rheolwr Rhaglen Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn**
**sandralynnethomas@gwynedd.llyw.cymru**

- Safle we y BGC: www.llesiantgwyneddamon.org
- Adroddiadau Prosiectau Iaith ag ymarfer dda recriwtio a gofal cwsmer
- Allbwn prosiectau Naratif Cymunedol ym Mro Aberffraw a Phorthmadog
- Cynllun Llesiant Gwynedd a Môn 2018-23
- Asesiadau Llesiant Gwynedd a Môn 2022
- Cynllun Llesiant Gwynedd a Môn 2023-28

# Atodiad 1: Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn – Adroddiad Blynyddol 2025

**1.0 Trosolwg:**

Mae'r BGC ym mlwyddyn 3 o'r Cynllun Llesiant 5 mlynedd presennol, a mae'r rhan fwyaf o'r amcanion naill ai wedi'u cwblhau neu mae cynllun ar waith gydag amserlen arfaethedig ar gyfer eu cwblhau. Mae cyfarfodydd chwarterol wyneb yn wyneb yn cael eu mynychu'n dda iawn ac yn rhoi cyfle i aelodau rwydweithio a chydweithio ar nifer eang o faterion sy'n effeithio ar ein cymunedau. Mae agendâu'r cyfarfodydd yn canolbwyntio mwy ar wneud penderfyniadau a blaenoriaethu camau gweithredu yn hytrach na bod yn blatfform rhannu gwybodaeth. Er bod y BGC yn fforwm strategol, mae'n deg dweud bod BGC Gwynedd ac Ynys Môn wedi datblygu i gael persbectif gweithredol gyda llawer o enghreifftiau o bartneriaid yn cydweithio ar y cyd, yn rhannu arfer da, yn dysgu gwersi ac yn symud ymlaen gyda'i gilydd.

Eleni, mae'r BGC wedi cydweithio yn agosach gyda Llywodraeth Cymru, gyda Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol, Comisiynydd y iaith Gymraeg a'r Comisiynydd Plant i gyflawni ei amcanion. Yn wir, bu i Derek Walker, Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru, fynychu cyfarfod y BGC a gynhaliwyd ym mis Medi ym Mharc Menai. Mae BGC Gwynedd a Môn bellach yn cael ei ystyried yn esiampl o ymarferion da a gweithredu ar lwyfan cenedlaethol.

**2.0 Llywodraethu a monitro:**

2.1 Mae'r Is-Grŵp Iaith a'r grwpiau Tasg a Gorffen yn atebol i'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus mewn perthynas â chyflawni unrhyw waith a gomisiynir. Maent yn diweddaru'r Bwrdd ar gynnydd yn chwarterol, ac yn ystod y cyfarfodydd ceir her a thrafodaeth ar yr adroddiadau o gynnydd maent yn eu cyflwyno. Mae gan dîm cefnogi'r Bwrdd hefyd rôl i'w chwarae rhwng cyfarfodydd i gefnogi a chynnal y gwaith. Hefyd cyhoeddir adroddiad blynyddol sy'n crynhoi cynnydd wrth i'r Bwrdd weithio tuag at cyflawni ei amcanion strategol.

2.2 Mae gwaith y Bwrdd yn cael ei wirio'n gyson gan Bwyllgorau Craffu Cyngor Gwynedd a Chyngor Sir Ynys Môn. Mae'r Ddeddf Llesiant a'r canllawiau cenedlaethol cysylltiedig yn nodi 3 rôl ar gyfer pwyllgorau craffu'r Awdurdodau Lleol wrth ddarparu atebolrwydd democrataidd i'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus:

- Adolygu trefniadau llywodraethu'r BGC
- Ymgynghorai statudol ar yr Asesiad Llesiant a'r Cynllun Llesiant
- Monitro cynnydd ymdrechion y BGC wrth weithredu'r Cynllun Llesiant

2.3 Yn dilyn asesiad academaidd annibynnol o effeithiolrwydd is-grwpiau BGC eraill, penderfynwyd bwrw ymlaen â'r argymhelliad i sefydlu grwpiau Tasg a Gorffen â mwy o ffocws gweithredol ar gyfer y camau gweithredu. Felly, mae'r camau gweithredu sydd wedi'u blaenoriaethu o dan y tri prif amcan a nodir ym mhwynt 4.4 isod yn cael eu rhoi ar waith gan Grŵp Tasg a Gorffen gyda staff gweithredol o sefydliadau sy'n aelodau o'r BGC yn cydweithio i gyrraedd y nodau tymor byr.

2.4 Oherwydd llwyddiannau blaenorol a ffocws parhaus yr Is-Grŵp Iaith Gymraeg, cytunodd y BGC y dylai barhau yn ei ffurf bresennol – dan gadeiryddiaeth Dr Lowri Hughes o Brifysgol Bangor.

**3.0 Cefnogaeth a chydweithio rhanbarthol:**

3.1 Cefnogir y BGC yn rhanbarthol gan Bartneriaeth Mewnwelediad Gogledd Cymru / North Wales Insight Partnership (NWIP), sy'n cynnwys swyddogion o bob rhan o'r sector cyhoeddus ac yn cysylltu sefydliadau a chymunedau ar draws y rhanbarth. Mae NWIP yn annog gwaith partneriaeth rhanbarthol i alinio blaenoriaethau a nodi cyfleoedd ar draws y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus, y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol, a Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru.

3.2 Mae Llywodraeth Cymru yn darparu Grant Cymorth Rhanbarthol BGC Gogledd Cymru sy'n cael ei reoli gan Gyngor Gwynedd ar ran BGCau y rhanbarth. Diben y cymorth hwn yw annog cydweithio ag arloesi rhwng y tri BGC. Mae'r grant hwn yn cefnogi datblygiad rhai dulliau arloesol o ymgysylltu a chyd-gynhyrchu, sydd eisoes wedi helpu i gefnogi cyflawni'r amcanion llesiant lleol.

3.3 Mae Rhwydwaith Cynhyrchu Cymru yn darparu cefnogaeth hirdymor ar gyfer ymgysylltu a chyd-gynhyrchu ar draws Gogledd Cymru. Mae'r BGC yn defnyddio cefnogaeth y Rhwydwaith hwn i helpu i ymgysylltu'n lleol gyda chymunedau. Mae'r gefnogaeth yma yn cael ei ariannu gan Prosiect Dewi Llywodraeth Cymru, sydd yn dod i ben ym mis Mawrth 2026.

**4.0 Cefndir / Cyd-destun:**

4.1 Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn rhoi dyletswydd ar gyrff cyhoeddus i wella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae'r ddeddf yn seiliedig ar yr egwyddor o ddatblygiad cynaliadwy ac mae'n gosod dyletswydd ar gyrff cyhoeddus i osod a chyhoeddi amcanion llesiant a chymryd pob cam rhesymol i gyflawni'r amcanion hynny. Sefydlodd y Ddeddf hefyd Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus gyda chynrychiolaeth gan gyrff cyhoeddus a chyrff gwirfoddol allweddol ym mhob sir. Mae sefydliadau cyhoeddus Gwynedd a Môn wedi ymuno i gydweithio ar un Bwrdd. Bob pum mlynedd, mae'n rhaid i Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus baratoi a chyhoeddi asesiad o gyflwr llesiant yn eu hardaloedd a defnyddio hyn fel sail i'r Cynllun Llesiant ar gyfer y pum mlynedd i ddod.

4.2 Un o'r prif heriau i'r Bwrdd yw sefydlu lle gallwn ychwanegu'r gwerth mwyaf a gwneud gwahaniaeth gyda'n gilydd, gyda'r adnoddau a'r capasiti cyfyngedig sydd ar gael i ni. Wrth ddatblygu'r Cynllun Llesiant, cawsom sgyrsiau am ble y gallwn wneud y cyfraniad mwyaf heb ddyblygu'r gwaith da sydd eisoes ar y gweill mewn partneriaethau a sefydliadau eraill. Mae'r Bwrdd wedi dysgu o brofiad ac wedi addasu ei strwythurau dros y cyfnod.

4.3 **Aelodaeth Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn**:

- Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
- Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru
- Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr
- Cyfoeth Naturiol Cymru
- Cyngor Gwynedd
- Cyngor Sir Ynys Môn
- Adra (Cynrychiolydd landlordiaid cymdeithasol cofrestredig Gogledd Cymru)
- Grŵp Llandrillo-Menai
- Gwasanaeth Prawf Cymru
- Heddlu Gogledd Cymru
- Iechyd Cyhoeddus Cymru
- Mantell Gwynedd
- Medrwn Môn
- Llywodraeth Cymru
- Prifysgol Bangor

4.4 Amcanion Cynllun Llesiant 2023-28:
Cyhoeddwyd Cynllun Llesiant 2023-28 Gwynedd a Môn ym mis Mai 2023. Mae **tri Amcan Llesiant penodol, sef**:

- *Rydym am weithio gyda'n gilydd i liniaru effaith **tlodi** ar lesiant ein cymunedau.*
- *Rydym am weithio gyda'n gilydd i wella lles a llwyddiant ein **plant a phobl ifanc** er mwyn gwireddu eu llawn botensial.*
- *Rydym am weithio gyda'n gilydd i gefnogi ein gwasanaethau a'n cymunedau i symud tuag at **Sero Net Carbon**.*

Sylwer bod yr **iaith Gymraeg** yn flaenoriaeth parhaol i'r Bwrdd a rydym yn ei hyrwyddo ym mhob maes o'n gwaith. Cymraeg yw iaith gweithredol y Bwrdd yma.

**5.0 Cynllun Cyflawni 2023 - 2025:**
Yn hytrach na manylu ar gynllun gwaith 5 mlynedd, cytunodd Aelodau BGC i fwrw ymlaen â Chynlluniau Cyflawni tymor byr ar gyfer y Cynllun Llesiant. Mae'r diagram isod yn dangos sut y bydd y Bwrdd yn

blaenoriaethu cyflawni'r amcanion:

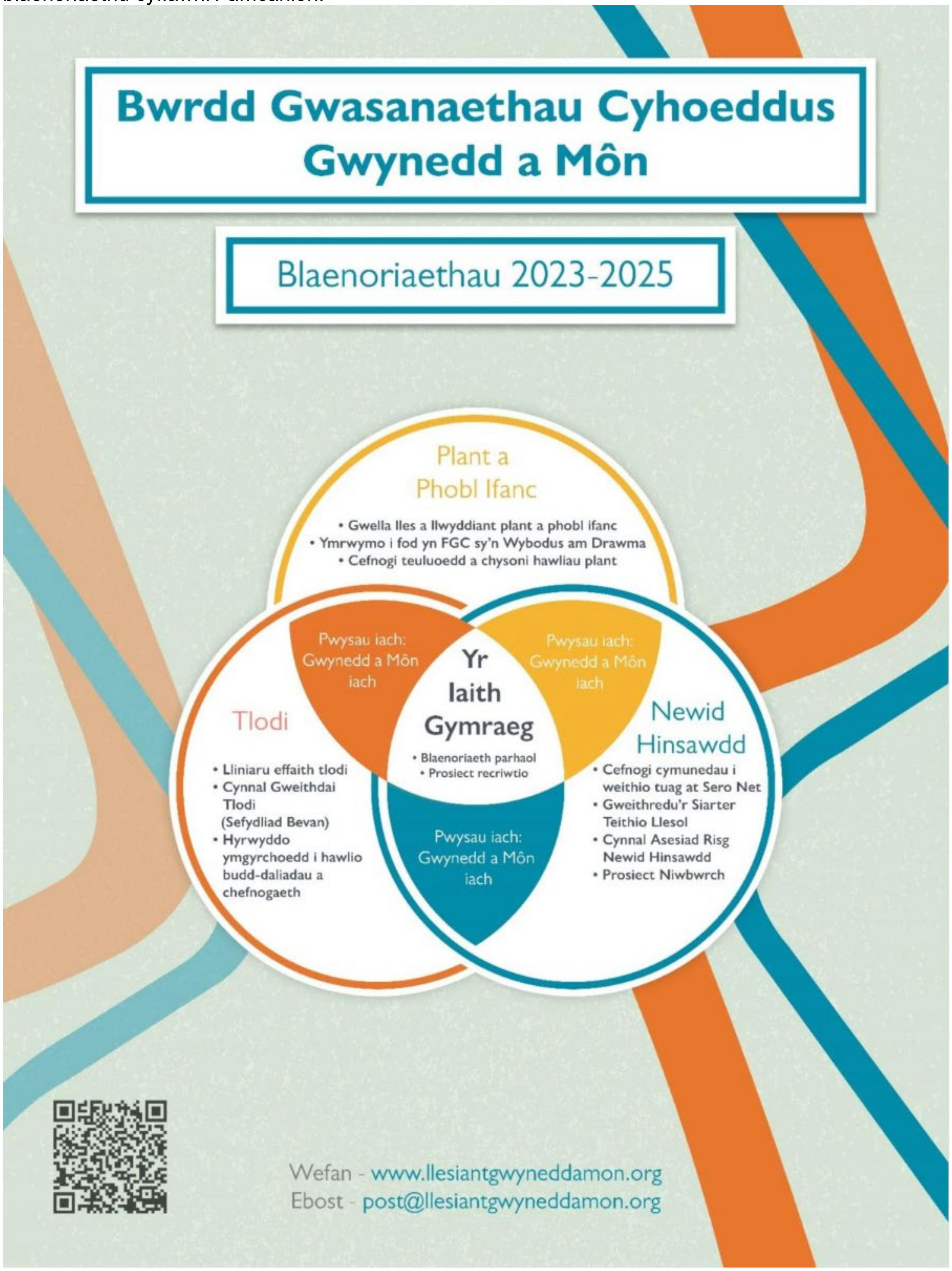

## 6.0 Gweithredu hyd yma yn 2025/26:

Dyma uchafbwyntiau allweddol y cynnydd a wnaed wrth gyflawni'r flaenoriaeth Iaith a'r amcanion llesiant hyd yma eleni a bwriadau am weddill y flwyddyn:

6.1 **Yr Iaith Gymraeg:**

| **Prosiect Chwalu a Herio'r Mythau:**<br>Comisiynwyd Tylwyth i greu adnodd cefnogol a defnyddiol a fyddai'n chwalu a herio'r mythau ynglŷn â gweithio drwy gyfrwng y Gymraeg yn lleol ac o fewn y sector cyhoeddus. Yn aml clywir sylwadau fel 'Dydi fy Nghymraeg i ddim digon da i weithio o fewn sefydliad cyhoeddus' neu 'Dydi'r gallu i weithio yn y Gymraeg ddim yn fanteisiol' wrth drafod cyfleoedd swyddi o fewn y sefydliadau. Drwy gynnal y sesiynau a thyrchu'n ddyfnach i'r mythau a'u gwreiddiau, bydd yr adnodd gweledol a digidol yn fodd i chwalu'r mythau gan ddangos y gwir darlun o weithio o fewn sefydliad cyhoeddus yng ngogledd Cymru drwy gyfrwng y Gymraeg. Dangosir y gefnogaeth sydd ar gael a'r strwythurau sydd mewn lle o fewn y sefydliadau er mwyn sicrhau bod cyfleoedd ar gael, beth bynnag yw gallu Cymraeg y cyflogai. Mae'r prosiect hwn yn archwilio ac adnabod y mythau sy'n bodoli ynglŷn â'r Iaith Gymraeg, boed hynny yn y gweithle neu o fewn y gymuned, ac yn ceisio mynd ati i'w herio gan adnabod prosesau y gellir eu rhoi mewn lle i chwalu'r mythau yma. Mae pwyslais hefyd ar brofiadau gweithwyr a'r cyhoedd yn rhanbarthol, a chesglir eu syniadau, sylwadau a'u barn yn ystod grwpiau ffocws, cyfweliadau a sesiynau gyda'r bwriad o'u defnyddio fel sail i'r allbwn digidol/gweledol.<br>Mae grwpiau ffocws eisoes wedi'u cynnal gyda grŵp o staff sy'n dysgu'r Gymraeg yng Nghyngor Sir Ynys Môn er mwyn cael eu barn, sylwadau a'u hargraffiadau o fod yn dysgu'r Gymraeg a gweithio mewn lleoliad gwaith cyfrwng Cymraeg. | |
|---|---|
| Ffurf Cyflawni: | Is-Grŵp Iaith |
| Aelodaeth o'r Is-grŵp: | Prifysgol Bangor (Cadeirydd); Cyngor Sir Ynys Môn, Cyngor Gwynedd, Heddlu Gogledd Cymru, Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, Cyfoeth Naturiol Cymru, Parc Cenedlaethol Eryri, BIPBC |
| Cydweithio gyda: | ARFOR, Comisiynydd y Gymraeg |
| Nawdd ariannol | £22k gan y Gronfa BGC Rhanbarthol |
| Cwblhawyd | I'w gwblhau diwedd Ebrill 2026 a'i lansio yn Eisteddfod yr Urdd ym Môn (Mai 2026) |
| Deilliannau: | • Deall materion allweddol ynghylch recriwtio siaradwyr Cymraeg gan chwalu'r mythau sy'n bodoli o ran gweithio o fewn y sefydliadau cyhoeddus.<br>• Argyhoeddi gweithwyr presennol, darpar gweithwyr a'r gymuned bod cyfle am swyddi o safon i'w cael o fewn y sefydliadau cyhoeddus yn lleol a bod eu gallu yn y Gymraeg yn eu gwneud yn gymwys i weithio yno, os ydynt yn rhugl neu'n ddysgwyr.<br>• Adnodd digidol, aml-ddefnydd sy'n ddefnyddiol i'r sefydliadau cyhoeddus ei ddefnyddio wrth recriwtio a hyrwyddo cyfleoedd.<br>• Llyfrgell o asedau cyfryngau cymdeithasol ar ffurf clipiau fideo, postiadau ayb. |
| Camau nesaf: | • Cynnal ymgyrch marchnata yn defnyddio'r adnoddau digidol a gweledol.<br>• Lansio'r adnodd yn Eisteddfod yr Urdd ym Môn, Mai 2026.<br>• Rhannu'r adnoddau gyda Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus tu hwnt i ogledd Cymru.<br>• Sicrhau defnydd o'r adnodd yn ystod proses recriwtio, hyrwyddo cyfleoedd a chasglu adborth. |
| Prosiect nesaf | Bydd prosiect nesaf yr Is-Grŵp Iaith yn ddibynnol ar arian y Grant Rhanbarthol. |

| | |
|---|---|
| Sut byddwn yn mesur cynnydd: | • Bydd sefydliadau yn defnyddio'r adnodd wrth hysbysebu a recriwtio ar gyfer swyddi.<br>• Bydd sefydliadau yn nodi cynnydd yn y nifer o weithwyr lleol sydd yn ymgeisio am swyddi .<br>• Bydd yr Iaith Gymraeg yn fwy gweledol o fewn gwasanaethau a chymunedau.<br>• Bydd gwell dealltwriaeth gan y sefydliadau i ddeall y materion allweddol ynghylch recriwtio siaradwyr Cymraeg.<br>• Bydd yr adnodd yn chwalu'r mythau sy'n bodoli mewn perthynas â'r iaith Gymraeg. |

6.2 **Pwysau Iach:**

**Pwysau Iach:**

Mae aelodaeth y Grŵp Tasg a Gorffen Pwysau Iach yn parhau i gynyddu, gyda'r sefydliadau blaenllaw yn cael eu cynrychioli.

Mae'r Tîm Pwysau Iach System Gyfan wedi comisiynu 'Food Active' a maent yn cydweithio â Chyngor Sir Ynys Môn i gyd-gynhyrchu'r canllaw a'r rhestr wirio ar gyfer y peilot: Hyrwyddo Amgylcheddau Actif a Bwyd Iachach: Canllaw arfer dda a rhestr wirio. Nod y rhestr wirio yw

- Darparu adnodd i sefydliadau allu adolygu eu polisïau a gweithgareddau mewnol er mwyn hyrwyddo pwysau iachach ac arddangos arferion da.
- Cynnig awgrymiadau am lefydd i wella a blaenoriaethu eu hymdrechion.
- Arwain ar ddatblygiad a chytuno ar weithredoedd ychwanegol posibl i'r sefydliad allu cefnogi Dull System Gyfan tuag at pwysau iach.
- Darparu cyfleoedd i sefydliadau ystyried su mae modd gweithio â phartneriaid o fewn y system leol drwy gymryd Dull System Gyfan.

Mae'r Cyngor wedi adnabod adrannau i fod yn rhan o'r peilot, a byddant yn ei beilota dros y chwarter nesaf. Mae llawer o adnoddau eisoes wedi'u datblygu gyda rhagor yn cael eu datblygu er mwyn cefnogi'r peilot. Y nod yw cyflwyno'r peilot hwn i weddill gogledd Cymru a Chymru.

Mae cyswllt wedi'i wneud gyda'r Is-Grŵp Siarter Teithio Llesol gan bod agweddau o waith y ddau grŵp yn gor-gyffwrdd, a bydd aelodau'r grŵp Pwysau Iach yn derbyn cyflwyniad gan aelod o staff Cyngor Sir Ynys Môn sydd wedi bod yn allweddol wrth fapio llwybrau cerdded i staff yn ystod amser cinio, sy'n hyrwyddo llesiant a chadw'n iach. Fe'i rhennir fel esiampl o arfer dda. Yn yr un modd, bydd aelod o'r Grŵp Pwysau Iach yn rhoi cyflwyniad i'r Is-Grŵp Siarter Teithio Llesol ar y toolkit :Gweithle Actif – Actif North Wales, sy'n cynnwys polisi a fideos o weithgareddau gall staff ei wneud wrth y ddesg.

| | |
|---|---|
| Ffurf Cyflawni: | Grŵp Tasg a Gorffen Pwysau Iach |
| Aelodaeth o'r Grŵp Tasg a Gorffen: | Cyngor Sir Ynys Môn; Tim Iechyd Cyhoeddus yn BIPBC, Cyngor Gwynedd, Grŵp Llandrillo-Menai, Byw'n Iach; Gogledd Cymru Actif, BIPBC |
| Cydweithio gyda: | Grŵp Partneriaeth Strategol Rhanbarthol Pwysau Iach |
| Nawdd ariannol | Dim arian ychwanegol tu hwnt i gyllidebau cyfredol yr aelodau |
| Amserlen | Cyfnod y Cynllun Llesiant 2023-2028 |
| Deilliannau: | • Defnyddio'r Dangosyddion a'r Cerrig Milltir Cenedlaethol i greu dashfwrdd, gôl a ffocws i waith y grŵp.<br>• Casglu'r data sy'n bodoli yn barod o ran Pwysiau Iach ac adnabod lle gall y grŵp wneud gwahaniaeth.<br>• Y Tîm Iechyd Cyhoeddus i barhau i roi adborth ar geisiadau cynllunio yng Ngwynedd a Môn.<br>• Cynllun gweithredu manwl ar sut all sefydliadau'r Bwrdd ymrwymo a chydweithio ar faterion pwysau iach, yn cynnwys addasu trefniadau |

| | |
|---|---|
| | caffael, rhoi adborth ar geisiadau cynllunio, darparu gwasanaethau ayyb |
| Camau nesaf: | • Datblygu cynllun gweithredu manwl i'r grŵp sy'n canolbwyntio ar waith tymor byr a chanolig y gellir ei wneud o fewn y sefydliadau gyda camau mesur cyraeddadwy.<br>• Tîm Iechyd Cyhoeddus i echdynnu data ar gyfer Gwynedd a Môn o'r 'System Mapping & Change' a'r 'ripple effect' er mwyn casglu'r hyn sy'n digwydd o fewn y rhanbarth a'i ddefnyddio i rhag-gynllunio. |
| Sut byddwn yn mesur cynnydd: | • Gweithio gyda'r Tîm Iechyd Cyhoeddus a'r Bartneriaeth Rhanbarthol i sicrhau bod modd gweld effaith gwaith y Grŵp Tasg a Gorffen. |

6.3 **Amcan Newid Hinsawdd:**

### 6.3.1 Gweithredu'r Siarter Teithio Llesol:

Ers mis Mawrth 2025, mae 5 aelod o'r Bwrdd wedi arwyddo'r Siarter Teithio Llesol yn unigol, gyda'r Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn ymuno â'r 5 i gyd-arwyddo'r Siarter fel aelodau o Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn a hynny ym mhresenoldeb Ken Skates, Gweinidog Trafnidiaeth, Llywodraeth Cymru. Ni yw'r Bwrdd cyntaf drwy Gymru i fod yn cyd-arwyddo'r Siarter Teithio Llesol. Mae'r aelodau yn cydweithio, rhannu syniadau ac arferion da a gwelir bod cynnydd yn cael ei wneud o ran sgôr cyfunol yr aelodau ar yr asesiad gwaelodlin a gwblheir bob chwarter. Y sgôr ar ddiwedd chwarter 2 (mis Medi) oedd 20. Mae isafswm sgôr o 30 i basio Lefel 1 y Siarter, a rhoddir 2 flynedd i'w gwblhau.

Edrychir ar yr Is-Grŵp yng Ngwynedd a Môn fel enghraifft wych o ran cydweithio a'i ddatblygiad, ac arweinir y ffordd gyda'r grwpiau cyffelyb ar draws y gogledd. Mae aelodau'r grŵp wedi creu astudiaethau achos o fewn eu sefydliadau sy'n dangos esiamplau o arfer dda, gweithredu'r Siarter ac yn agored i rannu syniadau ac adnoddau er mwyn osgoi dyblygu. Bydd y cwbl yn cael eu rhoi ar wefan y Bwrdd, ac eisoes yn cael eu rhannu â sefydliadau cyhoeddus eraill ar draws gogledd Cymru. Mae cynrychiolaeth o Gyngor Sir Ynys Môn eisoes mewn trafodaethau â'r sefydliadau hynny sy'n lleol i Llangefni o ran sut mae modd rhannu'r adnodd mapio llwybrau cerdded i staff gyda'r sefydliadau er mwyn osgoi dyblygu a rhannu arfer dda.

Mae trefniadau ar y gweill i gynnal cyfarfod arbennig o'r Is-Grŵp Siarter Teithio Llesol ym mis Mawrth 2026 i ddathlu blwyddyn ers arwyddo'r Siarter, ond hefyd i longyfarch sefydliadau eraill o'r Bwrdd a fydd yn arwyddo'r Siarter yn unigol ac fel aelodau o'r Bwrdd. Estynnir gwahoddiad i Derek Walker, Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol i'r digwyddiad ac i dderbyn adborth o'r sesiwn Llais y Dysgwyr gyda myfyrwyr Grŵp Llandrillo-Menai a gynhaliwyd ddechrau fis Rhagfyr (manylion yn pwynt 7.0 isod).

| | |
|---|---|
| Ffurf Cyflawni: | Grŵp Tasg a Gorffen |
| Aelodaeth: | Cyngor Sir Ynys Môn, Cyngor Gwynedd, Prifysgol Bangor, BIPBC, Cyfoeth Naturiol Cymru, Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, Grŵp Llandrillo-Menai, Medrwn Môn a Heddlu Gogledd Cymru |
| Cydweithio gyda: | Iechyd Cyhoeddus Cymru, Walk, Wheel, Cycle Trust (Sustrans gynt) |
| Nawdd ariannol | Dim arian ychwanegol tu hwnt i gyllidebau cyfredol yr aelodau |
| Amserlen | Dwy flynedd (Medi 2024 – Awst 2026) |
| Deilliannau: | • Hyrwyddo a gweithredu Siarter Teithio Llesol Gogledd Cymru.<br>• Trafodaethau ac ymgynghoriad gyda Thrafnidiaeth Cymru am y newidiadau arfaethedig i gludiant cyhoeddus yn 2028.<br>• Cynnal dathliad i nodi blwyddyn ers arwyddo'r Siarter a chroesawu aelodau newydd i arwyddo a chyd-arwyddo. |
| Camau nesaf: | • Parhau i gydweithio fel sefydliadau'r Bwrdd i weithredu i gwblhau'r Siarter. Cefnogi sefydliadau newydd i arwyddo'r Siarter Teithio Llesol.<br>• Sefydlu partneriaeth â Thrafnidiaeth Cymru i ymateb i'r heriau sy'n wynebu staff sefydliadau cyhoeddus gyda chymudo yn llesol i'r gweithle. |

| | |
|---|---|
| Sut byddwn yn mesur cynnydd: | • Cynnydd amlwg yn y sgôr cyfunol y Bwrdd ar gyfer yr asesiadau gwaelodlin i'r Siarter Teithio Llesol.<br>• Adrodd ar nifer sefydliadau BGC newydd sydd wedi ymrwymo i'r Siarter ac yn ei roi ar waith.<br>• Cynnydd yn nifer staff sefydliadau sy'n cymudo mewn unrhyw fodd ar wahân i deithio mewn car (ddim yn drydan) i'r gweithle. |
| Gweithredu ar y Gymraeg: | Rydym yn gweithredu ac yn ymrwymo i'r Siarter yn y Gymraeg. Mae'r holl adnoddau ar gael yn Gymraeg. |
| Gweithredu ar y Dull Pwysau Iach | Cefnogi a hyrwyddo staff holl sefydliadau'r Bwrdd i wneud dewisiadau mwy llesol wrth gymudo i gwaith, wrth deithio yn ystod gwaith ac yn eu oriau hamdden, drwy rannu arferion da a gwybodaeth gyfredol am gynlluniau megis Cynllun Beicio, ceir trydan a mapiau/llwybrau cerdded. |

### 6.3.2 Asesiad Risg Newid Hinsawdd:

Mae Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol yn cynnwys yr argymhelliad, *y dylai Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus asesu risgiau hinsawdd i'w cymunedau erbyn diwedd 2027, gan ddiweddaru eu canfyddiadau bob pum mlynedd fel rhan o'u hasesiadau llesiant. Rhaid i gyrff cyhoeddus integreiddio'r canfyddiadau hyn i'w cynllunio corfforaethol a strategol.*
Mae tri bwrdd y gogledd wedi cytuno i gydweithio i ddarparu un asesiad ar y cyd a fydd gydag opsiynau i ddrilio lawr at lefel sirol.

| | |
|---|---|
| Ffurf Cyflawni: | Grŵp Tasg a Gorffen |
| Aelodaeth: | 6 x Cyngor Sir y gogledd, Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, Prifysgol Bangor, ~~Prifysgol Wrecsam~~, BIPBC, Cyfoeth Naturiol Cymru, Parc Cenedlaethol Eryri |
| Cydweithio gyda: | Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus y gogledd |
| Nawdd ariannol | Cronfa BGC Rhanbarthol (£35k dros dwy flynedd) |
| Amserlen | 2 flynedd Medi 2024 – Awst 2026 |
| Deilliannau: | • Cydymffurfio gyda'r Ddeddf Cenedlaethau'r Dyfodol i gynnal Asesiad Risg Newid Hinsawdd<br>• Dadansoddiad bylchau yn cymharu ARNH newydd Gogledd Cymru â ARNH Cymru<br>• ARNH cynhwysfawr Gogledd Cymru ar lefelau rhanbarthol a sirol<br>• Adroddiad sy'n canolbwyntio ar y defnyddiwr yn crynhoi risgiau ac argymhellion ar gyfer cynllunio tymor byr, canolig a hir<br>• Mewnbynnu i'r Asesiadau Llesiant nesaf yn 2026/27. |
| Camau nesaf: | Rydym yn y broses o gomisiynu'r gwaith o goladu a chydlynu'r holl wybodaeth ag adroddiadau sydd eisoes yn bodoli yn y maes.<br>Nid yw Prifysgol Wrecsam wedi gallu gweithredu ar benodi'r ymchwilwyr graddedig heb ddiwygio'r briff, y cymwysterau a'r briff ymchwil. Mae Prifysgol Bangor wedi camu i'r bwlch a mae caffael ar y gweill ar gyfer yr elfen Awdur Arweiniol. Mae hyn wedi gwthio'r amserlen yn ôl gyda'r adroddiad terfynol i'w gyflwyno ym mis Mehefin 2026. Bydd hyn yn dal i sicrhau y gall yr adroddiad terfynol fwydo i mewn i'r Asesiadau Llesiant yn 2026.<br><br>****Rydym wedi dysgu bod cydweithio yn rhanbarthol ar faterion gweithredol yn gosod nifer o rwystrau o'n blaen. Serch hynny, mae'r awydd gan swyddogion ar draws y partneriaid i ddyfalbarhau a sicrhau llwyddiant y prosiect yn amlwg.** |
| Sut byddwn yn mesur cynnydd: | • Bydd asesiad cyflawn o effaith newid hinsawdd a llesiant ac oblygiadau hynny, gyda chamau ymateb ac wedi'i hadnabod i liniaru effaith ac ymateb yn rhagweithiol. |

| | |
|---|---|
| | • Asesiad risg wedi'i gwblhau<br>• Cynlluniau llesiant yn ymateb i'r risgiau ac yn adnabod allbynnau a deilliannau. |
| Gweithredu ar y Gymraeg: | Pob allbwn yn gwbl ddwyieithog yn Saesneg a Chymraeg. |
| Gweithredu ar y Dull Pwysau Iach | Bydd yr asesiad yn dadansoddi adborth a data gan drigolion yn tynnu sylw at sut mae materion hinsawdd hefyd yn cael effaith ar eu llesiant. |

| | |
|---|---|
| **6.3.3 Prosiect Niwbwrch:**<br>Peilot yw hwn a'r bwriad yw datblygu model neu ymarfer da y gellid ei ddefnyddio ar draws yr ardal o weithio mewn partneriaeth er mwyn ymateb i broblem. Rydym yn treialu dull gwahanol, cydweithredol o fynd i'r afael â phroblemau mynediad a thraffig yn ardal Niwbwrch a Llanddwyn ar Ynys Môn. Mae'n ffordd newydd o weithio ar y cyd, lle mae'r sefydliadau o gwmpas y bwrdd yn rhannu heriau a datrysiadau, yn cydweithio ar un cynllun, yn rhannu adnoddau ac yn cyfathrebu fel un llais gyda'r rhanddeiliaid. | |
| Ffurf Cyflawni: | Grŵp Tasg a Gorffen |
| Aelodaeth: | Cyngor Sir Ynys Môn, Cyfoeth Naturiol Cymru, Medrwn Môn, Heddlu Gogledd Cymru |
| Cydweithio gyda: | Rhwydwaith Cyd-gynhyrchu Cymru, Menter Môn, Cynghrair Bro Aberffraw |
| Nawdd ariannol | £8.5k gan y Gronfa BGC Rhanbarthol yn 2023/24<br>£15k gan y Gronfa BGC Rhanbarthol yn 2024/25 |
| Amserlen | Peilot: 2 flynedd (Mawrth 2024 – Ebrill 2026) |
| Deilliannau: | • Wrth gymryd pryderon a syniadau am ddatrysiadau gan y gymuned leol, mae swyddogion eisoes wedi cyflawni rhai mesurau dros dro ac yn gweithio ar gynllun prosiect sydd yn cynnwys gweithrediadau tymor byr, canolig a thymor hir.<br>• Cydweithio agosach rhwng yr asiantaethau ar faterion diogelwch cymunedol fel parcio, mynediad, tanau traeth, a gweithredu datrysiadau ynghynt o ganlyniad.<br>• Llinellau cyfathrebu agored gyda'r gymuned gan osgoi protestiadau.<br>• Wedi cynnal adolygiad o'r peilot hyd yma a'i rannu yn rhanbarthol fel datrysiad posib i broblemau llesiant cymunedol ag esiampl prin o gydymffurfio gyda'r Pum Ffordd o Weithio. |
| Camau nesaf: | • Adrodd yn ôl ar gynnydd i'r gymuned leol gyda'r gobaith y byddent yn gweld gwir wahaniaeth mor fuan â Phasg 2026.<br>• Nawdd ariannol rhanbarthol yn cyllido'r gwaith yma. Mae swyddogion o'r Cyngor Sir yn asesu'r datrysiadau sydd angen gwariant cyfalaf ac yn ymchwilio i ffynonellau ariannu penodol.<br>• Cynnal adolygiad o'r peilot hyd yma gyda'r bwriad o'i rannu yn rhanbarthol a'i gynnig fel datrysiad posib i broblemau llesiant cymunedol. |
| Sut byddwn yn mesur cynnydd: | • Mesurau fel data ar draffig ac ymwelwyr yn yr ardal<br>• Holiadur i bobl lleol yn mesur bodlonrwydd a gwelliannau llesiant |
| Gweithredu ar y Gymraeg: | Wedi sicrhau arbenigwyr a hwyluswyr dwyieithog yn y sesiynau cyhoeddus ac wedi ymdrechu yn benodol i sicrhau bod pobl lleol yn cymryd rhan ac yn medru mynegi eu pryderon a'u syniadau yn y Gymraeg. Mae'r holl gyfathrebu yn ddwyieithog. |
| Gweithredu ar y Dull Pwysau Iach | Mae pobl lleol wedi adrodd nad ydynt yn defnyddio'r goedwig na'r traeth dros fisoedd yr Haf oherwydd y prysurdeb a gor-dwristiaeth. Mae'r sefyllfa yn cael effaith andwyol ar eu bywydau dydd i ddydd a'u llesiant. Mae'r prosiect yn cyfarch y diffyg mynediad i adnoddau naturiol fel traeth a choedwig Llanddwyn i bobl leol. |

6.4 **Amcan Plant a phobl Ifanc:**

| | |
|---|---|
| **6.4.1 Wedi ymrwymo i fod yn FGC sy'n Wybodus am Drawma:**<br>Mae fframwaith yng Nghymru mewn lle i helpu sicrhau:<br>● Bod swyddogion mewn sefydliadau yn gwybod am adfyd a thrawma ac yn deall sut maen nhw'n effeithio ar blant a phobl ifanc.<br>● Bod sefydliadau yn gwybod sut i gamu mewn ac atal adfyd a thrawma rhag digwydd.<br>● Bod sefydliadau yn gwybod sut i gefnogi rhywun sydd wedi'i effeithio gan drawma.<br><br>Dyma enghraifft o un partner, Cyngor Môn, sy'n arloesi yn y maes, yn defnyddio'u profiadau a'u harbenigedd i gefnogi a grymuso partneriaid i wella eu gwasanaethau I gymunedau Gwynedd a Môn. Dyma esiamplau o'r adborth gan y partneriaid:<br>• *"Sesiwn arbennig. Diolch! Doeddwn i ddim yn meddwl bod hwn yn berthnasol i'n sefydliad ni, ond mae wir wedi gwneud imi feddwl"*<br>• *"Byddai'n wych cydweithio ar y camau nesaf i wireddu hyn yn ein sefydliadau"*<br>• *"Sesiwn wych, byddai cwrs dilyniant yn fuddiol iawn at y dyfodol"*<br>• *"Gofyn wrthym ni ein hunain os ydyn ni'n cefnogi'n staff yn ddigonol. Os na be fedrwn ni wneud yn well neu gwahanol?"* | |
| Ffurf Cyflawni: | Cynnal sesiynau penodol gydag arbenigwyr ar Drawma i holl Aelodau'r Bwrdd |
| Cydweithio gyda: | Cyngor Sir Ynys Môn a Trauma Informed UK |
| Nawdd ariannol | Sesiwn gyntaf – wedi ei gefnogi gan staff ac adnoddau Cyngor Môn.<br>Mae swm o arian wedi'i glustnodi o Gronfa Arian Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus Gogledd Cymru i gomisiynu Trauma Informed Wales i gynnal sesiynau pellach (£5k). |
| Amserlen | Sesiynau hyfforddiant cychwynnol wedi eu darparu ym mis Mehefin 2025. Aelodau yn cydweithio ar Asesiad Gwaelodlin cyn penderfynu ar raglen hyfforddiant pellach penodol. |
| Deilliannau: | • Bydd holl aelodau'r Bwrdd yn wybodus am drawma a'r effaith y mae trawma yn ei gael ar fywydau plant a phobl ifanc.<br>• Sefydliadau'r BGC yn ymwybodol o ofidiau a thrawma ac yn deall sut yr effeithir pobl.<br>• Bod sefydliadau'r BGC yn ymwybodol o sut i ymyrryd er mwyn sicrhau nad yw gofidiau a thrawma yn digwydd.<br>• Bod sefydliadau'r BGC yn gwybod sut i gefnogi unigolyn sydd wedi'i heffeithio gan drawma.<br>• Bod aelodau yn cael profiad uniongyrchol o'r datblygiad proffesiynol mae modd ei gyflwyno o fewn y gweithle.<br>• Bydd y sesiynau yma ar agor i bartneriaid o'r tri Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus gyda lle i gynrychiolwyr ychwanegol o bob sefydliad. Mae'n bosibl cynnal sesiwn sy'n ddilyniant i'r rhai fynychodd y sesiwn cyntaf. |
| Camau nesaf: | • Cadarnhau y brîff a'r deilliannau i'r sesiynau hyfforddi ychwanegol. Trefnu a chynnal y Gweithdai erbyn mis Mai 2026.<br>• Agor y sesiynau i gydweithwyr sector gyhoeddus ar draws y rhanbarth. |
| Sut byddwn yn mesur cynnydd: | • Bydd pob aelod y Bwrdd yn wybodus am drawma ac effaith trawma, gan sicrhau bod y Byrddau yn ymateb yn rhagweithiol yn y Cynlluniau Llesiant.<br>• Bydd sefydliadau BGC ar draws y gogledd yn wybodus am drawma.<br>• Byddwn yn gwybod hyn drwy fonitro aelodau sydd wedi mynychu'r hyfforddiant. |
| Gweithredu ar y Gymraeg: | *Yr holl adnoddau a sesiynau yn ddwyieithog* |

**Datblygiad arwyddocaol cenedlaethol:**
Mae Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyfiawnder Cymdeithasol, y Trefnydd a'r Prif Chwip (CSSJTCW) yn rhoi tystiolaeth i ymchwiliad Ôl-ddeddfwriaethol y Bwrdd Cyfiawnder Cymdeithasol a Chyffredinol i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol ar ddiwedd y flwyddyn. Thema allweddol i'r ymchwiliad yw gweithredu'r Ddeddf yn ymarferol a chyflwynwyd yr astudiaeth achos ganlynol gan staff Llywodraeth Cymru:

***Astudiaeth Achos: Taith Gydweithredol Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn i Ddod yn Wybodus am Drawma***
*Mae Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC) Gwynedd ac Ynys Môn yn ymgorffori egwyddorion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn weithredol trwy ei ymrwymiad i ddod yn BGC sy'n wybodus am drawma. Mae'r cyfeiriad strategol hwn yn adlewyrchu amcanion llesiant y BGC o amgylch atal, meddwl hirdymor ac integreiddio. Mae'r dull yn cael ei ddatblygu ar y cyd ar draws sefydliadau aelod, gan ddechrau gyda gweithdy pwrpasol a* ***gyflwynir gan arbenigwyr sy'n wybodus am drawma o Gyngor Sir Ynys Môn a'u partneriaid yn Trawma-Wybodus Cymru.*** *Dilynwyd hyn gan holiadur sylfaenol a rennir i asesu dealltwriaeth ac arfer cyfredol. Bydd mewnwelediadau o'r ymarfer hwn yn llywio cynllun gwaith a gynhyrchir ar y cyd, a gyflwynir yn ddiweddarach eleni, gan sicrhau bod camau gweithredu yn y dyfodol yn cael eu llunio gan dystiolaeth gyfunol a phrofiad byw. Mae'r fenter hon yn dangos sut gall cynllunio lles sbarduno newid diwylliannol a systemig, gan feithrin amgylcheddau sy'n ymatebol i drawma ac anffawd. Mae hefyd yn enghraifft o bwyslais y Ddeddf ar bartneriaeth, gyda chyrff cyhoeddus yn cydweithio i feithrin gwydnwch a gwella canlyniadau i gymunedau ledled Gwynedd ac Ynys Môn.*

### 6.4.2 Hawliau Plant:

Mae Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol a Chomisiynydd Plant wedi datgan bod gan Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus rôl hanfodol wrth ymgorffori hawliau plant ledled Cymru. Mae gan Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn nod penodol yn y Cynllun Llesiant presennol mewn perthynas â hawliau plant. Mae'r Comisiynydd Plant, mewn cydweithrediad gyda Llywodraeth Cymru wedi cynnig peilota cynnal sesiynau penodol i sefydliadau'r BGCau ar y Fframwaith Hawliau Plant, i gynnwys:

**Dull Gweithredu seiliedig ar Hawliau Plant sydd yn golygu:**

- Bydd sefydliadau'n rhoi blaenoriaeth i hawliau plant yn eu gwaith gyda phlant a theuluoedd i wella bywydau plant.
- Bod pob plentyn yn cael cyfleoedd i wneud yn fawr o'u doniau a'u potensial.
- Bod plant yn cael mynediad i wybodaeth ac adnoddau i'w galluogi i fanteisio'n llawn ar eu hawliau.
- Bod plant yn cael cyfleoedd ystyrlon i ddylanwadu ar benderfyniadau ynghylch eu bywydau.
- Bod awdurdodau ac unigolion yn atebol i blant am eu penderfyniadau, ac am ganlyniadau sy'n effeithio ar fywydau plant

***Y Ffordd Cywir-Dull gweithredu seiliedig ar hawliau plant:*** www.complantcymru.org.uk/adnoddau/dull-hawliau-plant-2

| | |
|---|---|
| Ffurf Cyflawni: | Treialu sesiynau newydd mewn cydweithrediad â'r Comisiynydd Plant a Llywodraeth Cymru |
| Cydweithio gyda: | Comisiynydd Plant Cymru a Llywodraeth Cymru. Sefydliadau BGC ledled gogledd Cymru |
| Nawdd ariannol | Wedi ei ariannu gan Comisiynydd Plant Cymru |
| Amserlen | Erbyn Mai 2026 |

| | |
|---|---|
| Deilliannau: | • Deall sut y gellir defnyddio'r dull hawliau plant trwy addysg, trwy ofal cymdeithasol a sut mae'n cael ei ddefnyddio yng Nghymru fel fframwaith wrth weithio gyda phlant.<br>• Dyfnhau dealltwriaeth o'r Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn a hawliau plant yng Nghymru.<br>• Archwilio dyletswyddau statudol ac egwyddorion dull sy'n seiliedig ar hawliau.<br>• Galluogi BGCau i hunanasesu arfer cyfredol yn erbyn y pum egwyddor (Gwreiddio, Pheidio a Chamwahaniaethu, Grymuso, Cyfranogiad, Atebolrwydd).<br>• Cytuno ar gamau gweithredu allweddol a'r camau nesaf ar gyfer ymgorffori hawliau plant. |
| Camau nesaf: | • Cadarnhau y brîff a'r deilliannau Trefnu a chynnal gweithdai yn ardal Gwynedd a Môn<br>• Cytuno'r camau gweithredu ac adnabod cyfleon i gyd-weithio yn dilyn y gweithdai |
| Sut byddwn yn mesur cynnydd: | • Bydd pob aelod y Bwrdd yn wybodus am hawliau plant, gan sicrhau bod y Byrddau yn ymateb yn rhagweithiol yn y Cynlluniau Llesiant.<br>• Byddwn yn gwybod hyn drwy fonitro aelodau sydd wedi mynychu'r hyfforddiant. |
| Gweithredu ar y Gymraeg: | *Darpariaeth yn ddwyieithog* |
| **Datblygiad arwyddocaol cenedlaethol:**<br>Mae hwn yn gyfle unigryw i Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd a Môn arwain y ffordd yng ngogledd Cymru i gydweithio â Chomisiynydd Plant i gyflwyno'r gweithdy hwn. Mae'n amserol oherwydd ei fod yn dilyn cyfres o gyfarfodydd y mae'r Comisiynydd Plant wedi'u cynnal gyda phob awdurdod lleol yng Nghymru. | |

6.5 **Amcan Lliniaru Effaith Tlodi:**

| | |
|---|---|
| **Bwriad: I ddeall mwy am beth mae tlodi yn edrych fel yng nghymunedau Gwynedd a Môn.**<br>Rydym yn gweithio gyda'r sefydliadau sy'n arbenigo yn y maes tlodi yng Ngwynedd a Môn i sicrhau bod gan gwasanaethau cyhoeddus yn yr ardal ddealltwriaeth gyffredin o dlodi ac i helpu sefydliadau i feddwl yn fwy strategol am eu rôl wrth ddarparu datrysiadau. | |
| Ffurf Cyflawni: | Dashfyrddau gwybodaeth ar dlodi fel rhan o'r asesiadau llesiant.<br>Gweithdai i Aelodau'r Bwrdd a swyddogion maes tlodi yn eu sefydliadau |
| Cydweithio gyda: | Cyngor Sir Ynys Môn, Cyngor Gwynedd, CAB, ADRA, Medrwn Môn, Mantell Gwynedd |
| Nawdd ariannol | Dim arian ychwanegol tu hwnt i gyllidebau cyfredol yr aelodau |
| Amserlen | Wedi llithro i Haf 2026 |
| Deilliannau: | • Gwybodaeth dashfwrdd diweddaraf gan y partneriaid<br>• Erbyn diwedd y sesiynau bydd gan gyfranogwyr:<br>  ○ Dealltwriaeth ddyfnach o ba rai o'u defnyddwyr gwasanaeth sy'n byw mewn tlodi a goblygiadau hyn ar gyfer penderfyniadau rheoli a gweithredol ar gyfer y gwasanaethau a ddarperir ganddynt.<br>  ○ Y sgiliau i wneud eu dadansoddiad eu hunain o ba rai o'u defnyddwyr gwasanaeth sy'n byw mewn tlodi.<br>• Wedi datblygu syniadau am y ffordd orau o reoli eu gwasanaethau mewn ffordd sy'n darparu atebion i dlodi yn ardaloedd Gwynedd a Môn. |

| | |
|---|---|
| Camau nesaf: | • Cadarnhau y brîff a'r deilliannau sydd eu angen<br>• Trefnu a chynnal Gweithdai<br>• Cytuno'r camau gweithredu ac adnabod cyfleon i gyd-weithio yn dilyn y Gweithdai |
| Sut byddwn yn mesur cynnydd: | • Bydd aelodau'r Bwrdd a swyddogion yn deall effaith tlodi ar drigolion a chymunedau.<br>• Bydd aelodau'r Bwrdd a swyddogion yn cynllunio ar sail tystiolaeth ac ymchwil, er mwyn gwneud penderfyniadau gwybodus a sicrhau fod gwasanaethau yn rhagweithiol er mwyn arbed a lliniaru effaith tlodi. |
| Gweithredu ar y Gymraeg: | *I'w gytuno* |
| Gweithredu ar y Dull Pwysau Iach | *I'w gytuno* |

**7.0 Ymgysylltu'n lleol:**

Roedd y sesiwn Llais y Dysgwyr yn deillio o'r drafodaeth ynglŷn â chlywed llais pobl ifanc yn y Bwrdd a gafwyd yng nghyfarfod llawn y BGC ym mis Medi lle yr oedd Derek Walker yn bresennol. Fe nododd Pennaeth Coleg Menai a Choleg Meirion-Dwyfor bod trafnidiaeth yn codi'n aml gyda'r myfyrwyr o ran yr agwedd a oedd yn eu poeni fwyaf. Peilotwyd sesiwn gyda detholiad o fyfyrwyr Coleg Menai ym Mangor, gyda chanran ohonynt yn byw yn Ynys Môn ac yn cymudo i Fangor yn ddyddiol. Rhennir adborth o'r sesiwn gydag aelodau'r BGC yn ystod y cyfarfod nesaf, a hefyd gydag aelodau'r Is-Grŵp Siarter Teithio Llesol. Bydd y Bwrdd yn cefnogi Cyngor Gwynedd a Chyngor Sir Ynys Môn gyda ymgynghoriad â phobl ifanc y rhanbarth ynglŷn â thrafnidiaeth a chymudo yn gynnar yn y flwyddyn newydd.

**8.0 Camau Nesaf**

Yn dilyn adrodd i'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio ar 20/01/26 bydd yr adroddiad yn cael ei rannu gydag Aelodau'r Bwrdd gydag unrhyw argymhellion. Bydd yr adroddiad hefyd yn cael ei rannu a'i graffu gyda Phwyllgor Craffu Cyngor Gwynedd ar 22/01/26.

**Diwedd**

22/11/2024

# Cyngor Sir Ynys Môn
# Adroddiad Sgriwtini

| | |
|---|---|
| **Pwyllgor:** | **Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio** |
| **Dyddiad:** | **20 Ionawr, 2026** |
| **Pwnc:** | **Blaen Raglen Waith y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio** |
| **Cadeirydd Sgriwtini:** | **Cynghorydd Dylan Rees** |

## 1. Pwy fydd yr aelod portffolio yn cyflwyno / arwain yr adroddiad?

| **Aelod Portffolio** | **Rôl** |
|---|---|
| Amherthnasol | |
| **Swyddog Gwasanaeth (yn cefnogi)** | **Rôl** |
| Elin Allsopp | Swyddog Sgriwtini |

## 2. Pam y gofynnir i'r Pwyllgor Sgriwtini ystyried y mater

Cynorthwyo'r Pwyllgor Sgriwtini i ystyried, cytuno ac adolygu ei flaen raglen ar gyfer 2025/26

## 3. Rôl y Pwyllgor Sgriwtini ac argymhellion

☒Er sicrwydd
☐Er argymhelliad i'r Pwyllgor Gwaith
☐Er gwybodaeth

Argymhelliad(ion):
Gofynnir i'r Pwyllgor:
**A1** gytuno'r fersiwn gyfredol o'r flaen raglen waith ar gyfer 2025/26
**A2** nodi'r cynnydd a wnaed hyd yma o ran gweithredu'r flaen raglen waith.

## 4. Sut mae'r argymhelliad(ion) yn cyfrannu at amcanion Cynllun y Cyngor?

Rhaglennu gwaith yn effeithiol yw sylfaen sgriwtini effeithiol mewn llywodraeth leol. Mae ein blaen raglenni gwaith treigl ar gyfer Sgriwtini wedi'u halinio â blaenoriaethau corfforaethol y Cyngor a'r rhaglenni trawsnewid corfforaethol – ac yn sicrhau bod rôl sgriwtini Aelodau yn gwneud cyfraniad go iawn i flaenoriaethau gwella'r Cyngor.

## 5. Themâu sgriwtini allweddol

Amherthnasol



Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg
This document is available in English

## 6. Pwyntiau allweddol / crynodeb

**1. Cefndir**

1.1 Rhaglennu gwaith yn effeithiol yw sylfaen swyddogaeth sgriwtini effeithiol llywodraeth leol[1]. O'i wneud yn dda, gall rhaglennu gwaith fod o gymorth i osod y sylfeini ar gyfer gwaith amserol sydd wedi ei dargedu ar faterion o bwysigrwydd lleol sy'n dangos ble gall sgriwtini Aelodau ychwanegu gwerth. Mae arfer dda'n hyrwyddo dau fater allweddol a ddylai fod wrth galon y flaen raglen waith sgriwtini:

i. Her mewn perthynas â blaenoriaethu ffrydiau gwaith
ii. Yr angen am ymagwedd a arweinir gan aelodau a rhyngwyneb gyda swyddogion.

**1.2 Egwyddorion sylfaenol rhaglennu gwaith yn dda[2]**

- Ni ddylai rhaglennu gwaith fod yn broses "cychwyn-stopio"
- Rhaglenni gwaith sy'n cyd-fynd â'i gilydd ar gyfer pwyllgorau sgriwtini gwahanol
- Cydbwysedd rhwng gwahanol ddulliau o weithio
- Proses effeithiol ar gyfer rhoi gwybod am / uwch gyfeirio materion i'r Pwyllgor Gwaith
- Mewnbwn a sylwadau cydranddeiliaid mewnol
- Gweithio'n agos â'r Pwyllgor Gwaith
- Cysylltiadau gyda'r Adroddiad Sgriwtini Blynyddol (teclyn ar gyfer gwerthuso a gwella)

**2. Cyd-destun Lleol**

2.1 Mae'r arfer o raglennu gwaith ymlaen llaw wedi cael ei hen sefydlu ac mae'r rhaglenni gwaith yn raglenni treigl sy'n canolbwyntio ar ansawdd y gwaith craffu ac sydd â llai o eitemau er mwyn ychwanegu gwerth. Maent yn declyn pwysig i gynorthwyo Aelodau i flaenoriaethu eu gwaith ac fe'u trafodir gyda'r Tîm Arwain a'r Penaethiaid Gwasanaeth. Bydd y ddau bwyllgor yn adolygu cynnwys eu rhaglenni gwaith yn rheolaidd er mwyn sicrhau eu bod yn berthnasol ac yn adlewyrchu blaenoriaethau lleol. Mae ein trefniadau lleol ar gyfer cynllunio ymlaen bellach yn rhoi mwy o ffocws ar:

- Agweddau strategol
- Ymgynghori gyda dinasyddion / cydranddeiliaid eraill a chanlyniad hynny

[1] A Cunning Plan? Devising a scrutiny work programme, Canolfan Craffu Cyhoeddus (Mawrth 2011)
[2] A Cunning Plan? Devising a scrutiny work programme, Canolfan Craffu Cyhoeddus (Mawrth 2011)

- Blaenoriaethau Cynllun y Cyngor a phrosiectau trawsnewid
- Risgiau a gwaith arolygu a rheoleiddio
- Materion ar flaen raglen waith y Pwyllgor Gwaith.

**Canlyniad**: rhaglenni gwaith treigl ar gyfer pwyllgorau sgriwtini sydd wedi'u halinio â blaenoriaethau corfforaethol.

2.2 Cadeiryddion pwyllgor sy'n arwain ar ddatblygu blaen raglenni gwaith a'r rhaglenni hynny'n cael eu cyflwyno i'r Fforwm Cadeirydd ac Is-gadeiryddion Sgriwtini yn fisol ac ar gyfer eu cymeradwyo ym mhob cyfarfod arferol o'r pwyllgorau sgriwtini. Ystyrir y Fforwm fel cyfrwng pwysig ar gyfer goruchwylio'r rhaglenni hynny a thrafod blaenoriaethau ar y cyd.

2.3 **Ymagwedd "Cyngor cyfan" tuag at Sgriwtini**: mae ein rhaglenni gwaith yn darparu sylfaen gref ar gyfer ein rhaglenni gwella gan sicrhau bod y rôl y mae Sgriwtini yn ei chwarae yn nhrefniadau llywodraethiant yr Awdurdod yn:

i. Cefnogi proses gwneud penderfyniadau sy'n gadarn ac yn effeithiol
ii. Gwneud cyfraniad go iawn i flaenoriaethau gwelliant y Cyngor
iii. Parhau i esblygu.

**3. Materion ar gyfer eu hystyried**

3.1 Mae'r Pwyllgor Sgriwtini yn derbyn diweddariadau rheolaidd ar weithrediad ei flaen raglen waith. Mae copi o'r rhaglen waith gyfredol ar gyfer 2025/26 ynghlwm fel **ATODIAD 1** i'r adroddiad hwn fel y gellir cyfeirio ati ac mae'n cynnwys newidiadau a wnaed i'r rhaglen waith ers i'r Pwyllgor ystyried y ddogfen ddiwethaf[3]

3.2 Lle mae hynny'n briodol, gellir ychwanegu eitemau at flaen raglen waith y Pwyllgor yn ystod y flwyddyn ddinesig. Gellir cyflwyno ceisiadau am i eitemau ychwanegol gael eu cynnwys ar y rhaglen waith ar gyfer eu ystyried drwy lenwi Ffurflen Gais Aelodau yn gofyn am i eitem gael ei hystyried ar gyfer Sgriwtini. Yn y lle cyntaf, caiff y ceisiadau eu hystyried gan y Fforwm Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion, gan ddefnyddio'r meini prawf isod:

- Amcanion strategol a blaenoriaethau'r Cyngor (fel y cânt eu hamlinellu yng Nghynllun y Cyngor)
- Gallu'r Pwyllgor i ddylanwadu ar ac/neu i ychwanegu gwerth ynghylch pwnc penodol (bydd angen cwblhau Ffurflen Prawf Arwyddocâd Sgriwtini).

## 7. Asesiadau effaith

7.1. Effeithiau posibl ar grwpiau gwarchodedig o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010

| Amherthnasol |
|---|

[3] Cyfarfod o'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio a gynhaliwyd ar 13 Tachwedd, 2025

7.2. Effeithiau posibl ar bobl sy'n dioddef anfantais economaidd-gymdeithasol (penderfyniadau strategol)

| |
|---|
| Amherthnasol |

7.3. Effeithiau posibl ar gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

| |
|---|
| Dim yn berthnasol yn achos y mater trosfwaol hwn ond bydd yn cael ei ystyried fel rhan hanfodol yn ystod y broses o baratoi ar gyfer cynigion penodol a fydd yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor eu hystyried. |

7.4. Effaith posibl ar darged Carbon Sero Net y Cyngor -

| |
|---|
| Amherthnasol |

**8. Goblygiadau ariannol**

| |
|---|
| Amherthnasol |

**9. Atodiadau**

| |
|---|
| Blaen Raglen Waith y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio 2025/26 |

**10. Awdur yr adroddiad a phapurau cefndir**

| |
|---|
| Elin Allsopp, Swyddog Sgriwtini, Cyngor Sir Ynys Môn, Swyddfeydd y Cyngor, Llangefni LL77 7TW |

# RHAGLENNU EITEMAU AR GYFER SGRIWTINI MAI, 2025 → EBRILL, 2026
**[Fersiwn dyddiedig 09/01/26]**



**Nodyn i Randdeiliaid a'r Cyhoedd**
Mae yna **Brotocol Siarad Cyhoeddus mewn Pwyllgor Sgriwtini** wedi'i gyhoeddi gan y Cyngor.
Os ydych yn dymuno siarad ar unrhyw eitem benodol mewn Pwyllgor Sgriwtini yna dylech gofrestru eich diddordeb drwy gyflwyno cais ysgrifenedig gan ddefnyddio'r ffurflen sydd ar gael cyn gynted â phosibl ac o leiaf 3 diwrnod gwaith clir cyn cyfarfod y Pwyllgor penodol. Cewch wybodaeth am y cyfarfod, a pha eitemau fydd yn cael eu trafod wrth ddarllen y Blaen Raglen Waith yma. Cysylltwch â'r Rheolwr Sgriwtini os oes gennych unrhyw ymholiadau [Anwen Davies: AnwenDavies@ynysmon.llyw.cymru ]

| PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL | PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO |
|---|---|
| | |
| **Mai, 2025 ( 20/05/2025)** | **Mai, 2025 (20/05/2025)** |
| Ethol Cadeirydd: 2025/26 | Ethol Cadeirydd: 2025/26 |
| Ethol Is-gadeirydd: 2025/26 | Ethol Is-gadeirydd: 2025/26 |
| | |
| **Mai, 2025 (21/05/2025)-Cyfarfod Ychwanegol** | |
| Canlyniadau'r Ymgysylltiad ar y Ddarpariaeth Addysg Ôl-16 | |
| Adeilad Ysgol Uwchradd Caergybi | |
| | |
| **Mehefin, 2025 (17/06/2025) – Ch4** | **Mehefin, 2025 (12/06/2025) – Addysg / Y Gymraeg** |
| Monitro Perfformiad: Sgorfwrdd Corfforaethol Ch4: 2024/25 | Y Gymraeg<br>• Adroddiad Blynyddol ar Safonau'r Gymraeg: 2024/25<br>• Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2022-2032: Mesur Cynnydd→2024/25 |
| Dogfen Gyflawni Flynyddol: 2025/26 | Rhaglen Ariannol Llywodraeth y DU [Cronfa Ffyniant Bro Ynys Môn – Mesur Cynnydd] |
| Atgyweirio To Adeilad Canolfan Addysg y Bont: Gwersi a Ddysgwyd | |
| | |
| **Eitem er gwybodaeth:** Adroddiad Cynnydd Ch 4 2024/25 Uchelgais Gogledd Cymru | |
| Blaen Raglen Waith y Pwyllgor ar gyfer 2025/26 | Blaen Raglen Waith y Pwyllgor ar gyfer 2025/26 |
| | |
| **Dim cyfarfod wedi'i raglennu** | **Gorffennaf, 2025 (15/07/2025) - Gwasanaethau Brys** |

| PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL | PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO |
|---|---|
| | Heddlu Gogledd Cymru |
| | Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru |
| | |
| | Blaen Raglen Waith y Pwyllgor ar gyfer 2025/26 |
| | |
| **Medi, 2025 (17/09/2025) – Ch1** | **Medi, 2025 (16/09/2025) – Cydweithio gyda Grŵp Llandrillo Menai a Phrifysgol Bangor** |
| Monitro Perfformiad: Sgorfwrdd Corfforaethol Ch1: 2025/26 | Grŵp Llandrillo Menai |
| Argymhellion Grŵp Tasg a Gorffen Sgriwtini: Gosod Tai'r Cyngor – diweddariad ar gynnydd | Prifysgol Bangor |
| Aelodaeth y Panelau Sgriwtini | Aelodaeth y Panelau Sgriwtini |
| | |
| Blaen Raglen Waith y Pwyllgor ar gyfer 2025/26 | Blaen Raglen Waith y Pwyllgor ar gyfer 2025/26 |
| | |
| **Hydref, 2025 (15/10/2025)** | **Hydref, 2025 (14/10/2025) – Trosedd ac Anrhefn** |
| Adroddiad Blynyddol Bwrdd Partneriaeth Gogledd Cymru (Rhan 9): 2024/25 | Menter Môn |
| Adroddiad Blynyddol Gwasanaeth Rhanbarthol Cynllunio at Argyfwng: 2024/25 | Adroddiad Blynyddol Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Gwynedd ac Ynys Môn: 2024/25 |
| Canlyniadau'r Ymgynghoriad ar y Cynnig i Adleoli Dysgwyr Ysgol Uwchradd Caergybi i Adeilad Ysgol Newydd ar gyfer Dysgwyr 11-18 Oed | |
| Moderneiddio Cymunedau Dysgu: Achos Amlinellol Strategol (eitem eithriedig) | |
| | |
| **Eitem er gwybodaeth:** Uchelgais Gogledd Cymru:<br>• Adroddiad Blynyddol: 2024/25<br>• Adroddiad Cynnydd Ch1: 2025/26 | |
| Blaen Raglen Waith y Pwyllgor ar gyfer 2025/26 | Blaen Raglen Waith y Pwyllgor ar gyfer 2025/26 |
| | |
| **Tachwedd, 2025 (18/11/2025) - Ch2** | **Tachwedd, 2025 (13/11/2025) – Addysg** |
| Monitro Perfformiad: Sgorfwrdd Corfforaethol Ch2: 2025/26 | Canllawiau gwella ysgolion: fframwaith ar gyfer gwerthuso, gwella ac atebolrwydd |
| Adroddiad Hunanasesiad, Perfformiad a Llesiant 2024/25 | Adroddiad Cynnydd Panel Sgriwtini Addysg |
| | |
| Blaen Raglen Waith y Pwyllgor ar gyfer 2025/26 | Blaen Raglen Waith y Pwyllgor ar gyfer 2025/26 |
| | |
| | **Tachwedd, 2025 (26/11/2025) – Iechyd** |

| PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL | PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO |
|---|---|
| | Archwilio Cymru: Adroddiad Gofal Brys ac Argyfwng: Llif allan o'r Ysbyty – Rhanbarth Gogledd Cymru-mesur cynnydd |
| | Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwlans Cymru |
| | Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr |
| | |
| | |
| | **Rhagfyr, 2025 (10/12/2025) – Cyfarfod Arbennig** |
| | Ymgynghoriad Casglu Gwastraff ac Ailgylchu |
| | Cynllun Strategol Addysg Ddigidol |
| | |
| **Ionawr, 2026 (21/01/2026) (bore)** | **Ionawr, 2026 (20/01/2026)** |
| Sefydlu Cyllideb 2026/27 (cyllideb refeniw) - cynigion drafft cychwynnol | Diogelu Corfforaethol |
| Adroddiad Cynnydd Panel Sgriwtini Adnoddau | Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn:<br>• Adroddiad Blynyddol 2024/25<br>• Trefniadau llywodraethiant / craffu cynnydd ar wireddu'r Cynllun Llesiant |
| Cynllun Strategol Tuag at Sero Net | |
| **Eitem er gwybodaeth:** Adroddiad Cynnydd Ch2: 2025/26 Uchelgais Gogledd Cymru | Blaen Raglen Waith y Pwyllgor ar gyfer 2025/26 |
| Blaen Raglen Waith y Pwyllgor ar gyfer 2025/26 | |
| | |
| **Chwefror, 2026 (18/02/2026) – Cyllideb 2026/27** | **Dim cyfarfod wedi'i raglennu** |
| Cynigion Drafft Terfynol Cyllideb 2026/27 – refeniw a chyfalaf | |
| Adroddiad Cynnydd Panel Sgriwtini Adnoddau | |
| | |
| Blaen Raglen Waith y Pwyllgor ar gyfer 2025/26 | |
| | |
| **Mawrth, 2026 (18/03/2026) - Ch3** | **Mawrth, 2026 (17/03/2026)** |
| Monitro Perfformiad: Sgorfwrdd Corfforaethol Ch3: 2025/26 | Adroddiad Blynyddol ar Gydraddoldeb: 2024/25 |
| Cynllun Busnes y Cyfrif Refeniw Tai: 2026/2056 | Porthladd Rhydd Ynys Môn – mesur cynnydd |
| | Eitemau Mentrau Cronfa Ffyniant:<br>• Y Gronfa Ffyniant Gyffredin-Mesur Cynnydd<br>• Rhaglen Ariannol Llywodraeth y DU - Cronfa Ffyniant Ynys Môn-Mesur Cynnydd |
| | |

| PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL | PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO |
|---|---|
| **Eitem er gwybodaeth:** Adroddiad Cynnydd Ch3:2025/26 Uchelgais Gogledd Cymru | |
| Blaen Raglen Waith y Pwyllgor ar gyfer 2025/26 | Blaen Raglen Waith y Pwyllgor ar gyfer 2025/26 |
| | |
| **Ebrill, 2026- Dim cyfarfod wedi’i raglennu** | **Ebrill, 2026- Dim cyfarfod wedi’i raglennu** |
| | |
| | |

**Eitemau i’w rhaglennu**

| **Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol** | **Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio** |
|---|---|
| Rhaglen Strategaeth Moderneiddio Cymunedau Dysgu a Chryfhau’r Gymraeg | Cynllun Gweithredu Llety Sipsiwn a Theithwyr |
| Cynllun Strategol Man-ddaliadau 2025-2030 (i ddilyn amserlen Cyllideb y Cyngor) | Gwella Dibynadwyedd a Gwytnwch ar draws y Fenai |
| Adroddiad Cynnydd Ch4: 2025/26 Uchelgais Gogledd Cymru | Effaith Twristiaeth ar Gymunedau Lleol Ynys Môn (penderfyniad gan y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio, 21/06/2023) |
| Cyd-Bwyllgor Corfforedig Gogledd Cymru | Cynllun Datblygu Lleol Ynys Môn |
| Cynllun Strategol Iechyd a Diogelwch | Digartrefedd Ynys Môn |
| Cynllun Strategol Creu Lle | Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru |
| | Rhaglen Ariannol Llywodraeth y DU [Cronfa Ffyniant Bro Ynys Môn]- Mesur Cynnydd] (Mehefin / Gorffennaf 2026) |
| | Cyfoeth Naturiol Cymru |